Programmabegroting 2023

“Vooruitkijken naar
een uitdagende toekomst”

Inhoudsopgave

Inleiding 5

Leeswijzer 7

Beleidsbegroting 9

Programma 1. Sociale leefomgeving 11
Programma 2. Ondernemen 19
Programma 3. Ruimtelijke leefomgeving 25
Programma 4. Beheer openbare ruimte 31
Programma 5. Bestuur en dienstverlening 35
Onderdeel 11. Algemene dekkingsmiddelen 39
Onderdeel 12. Overhead 39
Onderdeel 13. Vennootschapsbelasting 40

Paragrafen 41

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 43
B. Onderhoud kapitaalgoederen 53
C. Financiering 63
D. Bedrijfsvoering 73
E. Verbonden Partijen 79
F. Lokale heffingen 87
G. Grondbeleid 95

Financiële begroting 99

Overzicht baten en lasten 101

Inleiding en uitgangspunten 105
Gevolgd proces begroting 2023 110
Dekkingsplan begroting 2023-2026 111

Bijlagen: 121

Bijlage 1: Lasten en baten taakvelden per programma 122
Bijlage 2: Kerngegevens 124
Bijlage 3: Specificatie saldi reserves en voorzieningen 126
Bijlage 4: Specificatie stortingen en beschikkingen reserves en voorzieningen 128
Bijlage 5: Overzicht incidentele baten en lasten 2023-2026 131
Bijlage 6: Mutaties in reserves met een structureel karakter 2023-2026 132
Bijlage 7: Activiteitenplan investeringen 133
Bijlage 8: Overhead 139
Bijlage 9: Lijst van gebruikte afkortingen 140

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2023. Een begroting die is opgesteld in samenwerking met raad, college en ambtelijke organisatie. Een begroting die, conform de opdracht van de raad, sluitend is voor de eerste (2023) en laatste (2026) jaarschijf.

Oirschot: monumentaal, ondernemend en groen; daar voelt de mens zich thuis. Vanuit deze visie hebben we veel ambities, die we ook in de toekomst waar willen blijven maken. We willen dat onze inwoners gebruik kunnen maken van een goede dienstverlening. We vinden het belangrijk om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en we willen onze maatschappelijke opgaven zo goed mogelijk uit kunnen voeren. Daarnaast willen we een vitale gemeente zijn en blijven.

We zijn een ambitieuze gemeente die veel wil realiseren. Dat deze ambities in balans moeten zijn met de beschikbare middelen en keuzes gemaakt moeten worden is duidelijk.
Leidend bij het maken van deze keuzes was voor het college de vraag waar Oirschot over 4 jaar wil staan en wat we dan voor Oirschot gerealiseerd willen hebben. Het resultaat van de afwegingen hierbij ziet u toegelicht in de voorliggende conceptbegroting 2023-2026. Zonder volledig te zijn noemen we hierbij als voorbeelden de centrumvisie, energietransitie, infrastructuur, Vitaal Landelijk Gebied en een organisatie die zowel kwantitatief als kwalitatief is afgestemd op onze ambities en gevraagde dienstverlening.

Dat we in een bijzondere tijd leven merken we het afgelopen jaar en heden ten dage. Grote inflatie, flink stijgende energielasten, toename armoede, vergrijzing en toestroom van vluchtelingen. Daarnaast hebben we het afgelopen jaar met name de gevolgen van de corona-crisis gemerkt en dit heeft nadrukkelijk een rol gespeeld bij het uitvoeren van werkzaamheden. De verwachting is dat al deze ontwikkelingen zeker in 2023 hun impact zullen hebben.

Bij het opstellen van deze begroting zijn zowel koersnota, coalitieakkoord, concept college-programma en landelijke ontwikkelingen betrokken. Daarmee zijn alle ontwikkelingen die op dit moment spelen meegenomen. Er is gezocht naar een goede balans, maar dat blijkt lastig. Voor een gemeente als Oirschot is het soms een uitdaging om alle basistaken volledig en goed uit te voeren en de grote ambities te realiseren. We merken dat die opgave steeds groter wordt. Daarom moeten we realistisch blijven en soms concluderen dat ambities pas op lange termijn gerealiseerd kunnen worden. Dit vraagt om duidelijke keuzes. Keuzes die gemaakt worden vanuit de gedachte: beter tien dingen goed dan twintig dingen half.

De keuzes die we gemaakt hebben betreffen onderwerpen die we belangrijk vinden voor ‘ons Oirschot’.

De organisatie staat onder druk. Het kost tijd en geld om deze op orde te krijgen. Daar wordt hard aan gewerkt maar we investeren om de organisatie weer aan te sterken zodat we voldoende capaciteit hebben voor het uitvoeren van de toevertrouwde taken.

De financiële situatie blijft onze aandacht vragen. Voor de inkomsten zijn we, net als alle gemeenten in Nederland, voor een groot gedeelte afhankelijk van de middelen die we van de rijksoverheid ontvangen. Zo zijn onlangs in de meicirculaire 2022 de uitkomsten van de herverdeling/herijking van het Gemeentefonds opgenomen. Het college heeft op 27 juni 2022 via een raadsinformatie brief voor diverse onderwerpen inzicht gegeven in de belangrijkste

financiële voor- en nadelen voor de periode 2022 t/m 2026. Natuurlijk kan het betekenen dat, als blijkt dat we n.a.v. de septembercirculaire 2022 minder geld krijgen, we andere keuzes moeten maken.

We zijn een financieel gezonde gemeente maar alertheid blijft, gelet op de ontwikkelingen, op zijn plaats. Dat betekent dat er zaken zijn die we waarschijnlijk ook belangrijk vinden, maar helaas voorlopig nog niet kunnen uitvoeren.

Als we allemaal die alertheid vasthouden gaan er de komende jaren mooie dingen gebeuren in ‘ons Oirschot’.

Leeswijzer

De programmabegroting 2023 is de eerste begroting die dit college u aanbiedt. Met deze begroting legt het college van burgemeester en wethouders de voor 2023 geplande uitgaven en inkomsten ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. De begroting dient ter ondersteuning van de rol van de raad. In deze rol ligt de nadruk op kaderstelling, controle, sturing op hoofdlijnen, autorisatie en allocatie van middelen.

Een belangrijk kader bij het opstellen van deze begroting was het financieel perspectief uit de Koersnota 2023 en de richting, prioriteiten en suggesties die uw raad heeft aangedragen.

Daarnaast zijn bij het opstellen van deze begroting zowel koersnota, coalitieakkoord, collegeprogramma en landelijke ontwikkelingen betrokken
De opbouw van de programma's is ongewijzigd. De lay-out van de begroting is ook hetzelfde gebleven.

De begroting is globaal ingedeeld in de beleidsbegroting, de paragrafen en de financiële begroting.
In het beleidsdeel van de begroting staan de teksten per programma en de bijbehorende budgetten.
De indeling van de hoofdstukken gebeurt in lijn met de nummering van de programma's:

1. Sociale leefomgeving;
2. Ondernemen;
3. Ruimtelijke leefomgeving;
4. Beheer openbare ruimte;
5. Bestuur en dienstverlening.

Ieder programma heeft de volgende programma indeling:

- Omgeving en ontwikkelingen: de lokale context waarbinnen de ambities en activiteiten bezien moeten worden.
- Speerpunten met activiteiten: per programma vermelden we onder *'Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?'* de speerpunten met activiteiten uit het coalitieakkoord.
- Verplichte beleidsindicatoren: vaste set beleidsindicatoren die de raad mogelijkheden biedt om te sturen
- Financiën: onder het kopje 'Wat gaat het kosten?' zijn de kosten, de opbrengsten en het saldo/resultaat van het programma vermeld.

De paragrafen zijn opgesteld volgens het besluit begroting en verantwoording (BBV).
De financiële informatie met toelichting staat in het onderdeel 'financiële begroting'.
Hier vindt u ook een uitgebreide toelichting op de voorstellen om tot een structureel sluitende begroting 2023-2026 te komen (dekkingsplan).

Tot slot zijn er bijlagen met specifieke (financiële) informatie.

Beleidsbegroting

Programma 1
Sociale leefomgeving

Aandeel programma 1 in totale begroting

Programma 1
Sociale leefomgeving

Omgeving en ontwikkelingen

Wij zijn er trots op dat de gemeente Oirschot een gemeente is met een rijk verenigingsleven en een sterke sociale samenhang. Sociale cohesie voorkomt een verdere polarisatie in de samenleving. Er zijn dan ook veel inwoners die iets voor een ander willen en kunnen betekenen. Daarnaast zien we ook mensen die (tijdelijk) wat minder zelfredzaam zijn en voor wie het lastig is om volwaardig mee te (blijven) doen. Voor deze mensen biedt de gemeente een steuntje in de rug. Wij voeren dit met verschillende partners uit en bekijken steeds samen met de inwoner op maat wat er nodig is. Hierbij werken we vanuit het principe één gezin, één plan, één regisseur' en hebben wij oog voor de impact van de corona-crisis op het dagelijks leven van mensen.

In 2023 werken we vanuit deze basis, die aansluit op onze visie Sociale Leefomgeving 'Samen voor een sociaal Oirschot', verder aan: 'mensen zorgen voor elkaar' en 'de gemeente biedt ondersteuning als inwoners (samen) niet tot een oplossing kunnen komen'. Hierbij past een verschuivende focus: van "zorgen voor" naar "zorgen dat". We leggen meer nadruk op herstel van het gewone leven, meedoen naar vermogen en versterking van het opvoedkundig klimaat. Bij meedoen naar vermogen kijken we niet enkel naar wat iemand niet (meer) kan, maar helpen we mensen om te gaan met de uitdagingen in het leven ("positieve gezondheid"). Om dit alles te bereiken werkt de gemeente samen met verschillende organisaties die een rol spelen in het leven van onze inwoners, zoals huisartsen, scholen en verzorgingshuizen. Hierbij is ruimte voor initiatieven die de sociale basisstructuur versterken en waarmee we onnodige en kostbare professionele ondersteuning voorkomen (de zogenaamde "transformatie").

Op deze wijze werken we ook aan een financieel toekomstbestendig ondersteuningsstelsel. Stijgende zorgkosten in het sociaal domein zijn op termijn immers niet houdbaar. We willen ervoor zorgen dat ondersteuning ook in de toekomst beschikbaar blijft voor diegenen die het nodig hebben. In 2023 zijn, naast de transformatie-opgave, daarom het verbeteren van de (kwalitatieve) dienstverlening en ondersteuning en het efficiënt inzetten van middelen belangrijke uitdagingen.

Eind 2021 is de visie vastgesteld en in 2022 zijn we begonnen met de uitwerking in beleidsplannen op de verschillende thema's. In 2023 gaan wij verder met deze beleidsplannen. Ook gaan wij verder met de 'bestuurlijke toekomst sociaal domein' om efficiënt te kunnen samenwerken. Met het deelproject 'Monitoring' willen we nog beter grip krijgen en houden op de (financiële) ontwikkelingen binnen sociale leefomgeving en de maatschappelijke effecten die wij willen bereiken.

De kloof tussen wel en niet (kunnen) meedoen lijkt steeds groter te worden. Dat komt onder meer door de toenemende inflatie en stijgende energiekosten. Voor een grote groep mensen is het bijvoorbeeld steeds moeilijker om rond te komen (armoede), of om digitaal mee te kunnen doen. Om dat tegen te gaan, willen we meer uitgaan van de eigen kracht en samen redzaam zijn, meer inzetten op preventie, vroeg signalering en het arbeidspotentieel optimaal benutten. De toename van het aantal inwoners, onder meer door extra woningbouw (actieplan wonen), vluchtelingenstromen, migratie en de schaalsprong en daarnaast de dubbele vergrijzing betekent o.a. meer zorgvragen en bijbehorende zorgkosten.

Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners en bezoekers zich thuis en veilig voelen. Daarbij kiezen we voor een aanpak met een balans tussen preventie,

zorg en repressie. Samenwerken is het sleutelwoord. Inwoners, bedrijven en organisaties zijn actief en helpen mee aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Een aangepaste subsidieregeling die makkelijk uitvoerbaar is, moet daaraan bijdragen, in combinatie met de mogelijkheden die OSMO en privatisering te bieden hebben. Maar ook een rol als wijk GGD-er zou hierin ondersteunend kunnen zijn. Men heeft vertrouwen in de lokale overheid en de gemeente staat dichtbij haar inwoners en ondernemers. We zetten in op een verdere afname van de criminaliteit, de toename van het veiligheidsgevoel, verankeren van veiligheid en leefbaarheid in de kernen, wijken en buurten en het voorkomen en bestrijden van incidenten en verstoringen van de openbare orde.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 1. Meedoen, rondkomen en vooruitkomen; ons uitgangspunt is dat iedereen naar vermogen kan meedoen.

Activiteit 1.1: Vaststellen en uitvoering geven aan het beleidsplan Participatie & Meedoen met als doel zelfredzame inwoners en een samenredzame maatschappij in een positieve leefomgeving waarin minder professionele zorg nodig is. Onderwerpen hierin zijn onder meer armoede en schuldhulp, laaggeletterdheid en digitale vaardigheid, waardering en ondersteuning mantelzorgers en inclusie en toegankelijkheid.

Activiteit 1.2: Uitvoering geven aan het lokale plan in het kader van de Participatiewet met de volgende speerpunten: 1) inzicht klanten, 2) passende dienstverlening en 3) duidelijkheid over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Activiteit 1.3: Een impuls geven aan voorzieningen voor volwassenen in het voorliggend veld (transformatie), het uitvoeren van het actieplan 'Geschikt wonen voor ouderen' waarin we anticiperen op de dubbele vergrijzing en toename van mensen met dementie, en het voorbereiden van de doordecentralisatie Beschermd Wonen per 2024.

Activiteit 1.4: Vaststellen van en uitvoering geven aan het nieuwe kunst- en cultuurbeleid.

Speerpunt 2. Opvoeden en opgroeien;
Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

Activiteit 2.1: Uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP) waarmee onder meer de voorbereidingen worden getroffen voor de realisatie van een IKC op de Klep en tevens uitvoering geven aan hetgeen nodig is voor het initiatief De Beuk.

Activiteit 2.2: Samen met onze partners opstellen van een beleidsplan Opvoeden en Opgroeien waarin het beleid rondom jeugd wordt verankerd. Hierin is het terugdringen van de psychische kwetsbaarheid, mede als gevolg van de corona-crisis, een onderwerp. We zetten in op het versterken van het voorliggend veld voor de jeugd, maar we nemen ook het beleid en de transformatie van de jeugdhulp op regionaal niveau mee.

Activiteit 2.3: Extra inzet vanuit onderwijs en zorg en welzijn rondom kwetsbare jonge vluchtelingen.

Speerpunt 3. Gezonde en vitale inwoners;
We zetten in op een gezonde leefomgeving.

Activiteit 3.1: We geven uitvoering aan ons nieuwe gezondheidsbeleid en het lokaal preventie-akkoord. Dat doen we vanuit de principes gezonde leefstijl, gezonde geest, gezonde omgeving, gezonde start. De aanpak van alcohol en drugs is daarvan een onderdeel.

Activiteit 3.2: We gaan aan de slag met het opstellen van een lokaal sportakkoord.

Speerpunt 4. Zelfredzame inwoners in een samenredzame maatschappij; Een veilige en leefbare leefomgeving

Activiteit 4.1: We zetten in op een doorontwikkeling van de leefbaarheidsnetwerken. Daarbij staan eigen initiatieven van onze inwoners om hun eigen leefomgeving leefbaar te houden centraal. Dit als onderdeel van de verbetering van inwonersparticipatie. Om inwoners-initiatieven die bijdragen aan de gemeentelijke ambities financieel nog beter te ondersteunen, breiden we de projectenpot uit.

Activiteit 4.2: We willen meer inzetten op de volgende thema's: Ondermijnende criminaliteit, Maatschappelijke onrust en Zorg en veiligheid (waaronder personen met onbegrepen gedrag). Deze thema's komen verder terug in het Integraal Veiligheidsprogramma 2023-2026.

Activiteit 4.3: We organiseren voldoende inzet op de aanpak van (grootschalige) crises zoals infectieziekten (Corona), informatieveiligheid (cyberaanvallen), vluchtelingenstromen en (flits) rampen. Bij dat laatste gaat het onder andere om extreme droogte, natuurbranden, wateroverlast en overige extreme weerverschijnselen.

Speerpunt 5. Integrale dienstverlening en bedrijfsvoering; Meer grip op het sociaal domein.

Activiteit 5.1: Uitvoering geven aan het deelproject monitoring om beter te kunnen sturen op de doelstellingen binnen sociale leefomgeving. Daarnaast gaan we verder met de verbetering van de integrale toegang.

Activiteit 5.2: We willen een keuze maken over de bestuurlijke toekomst binnen het sociaal domein en van daaruit inzetten op verbetering van de governance en samenwerking.

Activiteit 5.3: We voeren een krachtenanalyse uit om te bepalen waar we het meeste invloed op hebben, hoe inkomsten zich verhouden tot uitgaven en waar we prioriteit aan moeten geven.

Verplichte beleidsindicatoren

		Resultaat			
Indicator	Eenheid	Oirschot	Landelijk	Jaar	Bron
Taakveld: Veiligheid					
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	3	7	2021	Stichting Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 10.000 inwoners	1,59	17,82	2021	Politie
Geweldsmisdrijven	Aantal per 10.000 inwoners	2,1	4,3	2021	Politie
Diefstallen uit woning	Aantal per 10.000 inwoners	12,21	13,61	2021	Politie
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 10.000 inwoners	14,86	41,74	2021	Politie
Taakveld: Onderwijs					
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar	0	2	2021	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar	9	19	2021	DUO/Ingrado
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,9	1,9	2021	DUO/Ingrado
Taakveld: Sport, cultuur en recreatie					
Niet sporters	%	40,7	49,3	2020	GGD/CBS/RIVM
Taakveld: Sociaal domein					
Banen	Aantal per 1.000 inwoners	1058,5	805,5	2021	CBS/LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	0	1	2020	CBS Jeugd
Kinderen in uitkeringsgezin	%	3	6	2020	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroeps-bevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	70,6	68,4	2020	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1	2	2020	CBS Jeugd
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1000 inwoners 18 jaar en ouder	13,2	43,1	2021	CBS Participatiewet
Lopende re-integratie-voorzieningen	Aantal per 1000 inwoners van 15 – 75 jaar	91,7	202	2020	CBS Participatiewet
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,5	12,9	2021	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,3	1,2	2021	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	onbekend	0,3	2021	CBS Jeugd
Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	510	geen waarde	2021	CBS Monitor Sociaal Domein WMO

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	20.983	20.850	21.892	21.650	21.907	22.100
Baten	4.350	3.259	3.469	3.481	3.654	3.572
Saldo van baten en lasten	-16.633	-17.591	-18.423	-18.169	-18.253	-18.528

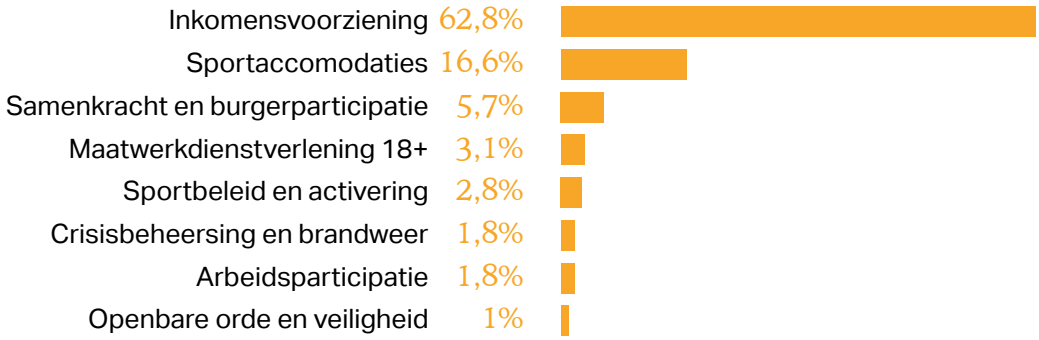
	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	488	0	0	0	0	0
Baten	624	486	129	131	99	96
Saldo mutaties reserves	136	486	129	131	99	96

Resultaat	-16.497	-17.105	-18.294	-18.038	-18.153	-18.432

Lasten per taakveld

Waaruit worden de lasten gedekt?

Programma 2
Ondernemen

Aandeel programma 2 in totale begroting

Programma 2 Ondernemen

Omgeving en ontwikkelingen

Het prachtige Oirschot willen wij op de kaart zetten als hét levend erfgoeddorp van de Brainportregio. Dit doen we voor bewoners, bezoekers en ondernemers. We voeren we diverse uitvoeringsprogramma's uit die invulling geven aan onze positionering:

- De (economische) vitaliteit en kwaliteit van het centrum van Oirschot staan al langere tijd onder druk: minder bezoekers, leegstand, zorgen voor horeca en middenstand. Er is een centrumvisie opgesteld waarbij een actieve rol is weggelegd voor initiatieven van inwoners en ondernemers.

- In samenspraak met Visit Oirschot bezien we of het instellen van een BIZ (Bedrijfsinvesteringszone) haalbaar is. Hiermee wordt ook vanuit dit perspectief Oirschot op de kaart gezet.

- Oirschot heeft een prachtig landelijk gebied waar uitstekend gerecreëerd en verbleven kan worden. Daarom is in februari 2022 het Uitvoeringsprogramma Vitaal Landelijk Gebied 2022-2026 vastgesteld. Door uitvoering te geven aan dit programma, versterken we de kwaliteit van het buiten-gebied via acht integrale gebiedsopgaven. Het verbindt de thema's monumentaal, ondernemend en groen, en zorgt ervoor dat de mens zich hier thuis voelt.

- In 2020 is het Meerjarenuitvoerings-programma Erfgoed van start gegaan. Het uitvoeringsprogramma vormt onderdeel van het nieuwe programma Vitaal Landelijk gebied 2022-2026. In 2023 geven we verder uitvoering aan dit programma.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 1. Versterken van de identiteit van Oirschot: de handen ineenslaan met bedrijfsleven en verenigingen.

Activiteit 1.1: we pakken de activiteiten op die voortvloeien uit het plan van aanpak 'Merkstrategie' (vaststelling december 2021).

Activiteit 1.2: we zetten structureel in op de versterking van het erfgoedplatform, met name de samenwerking van de erfgoedpartijen.

Speerpunt 2. Het behoud van een karakteristiek, veilig, levendig, duurzaam en goed bereikbaar centrum van Oirschot.

Activiteit 2.1: we stellen in brede participatie met onze stakeholders een centrumvisie met bijbehorend uitvoeringsprogramma op. De Centrumvisie is besproken, wordt in 2023 vastgesteld en in de komende jaren in uitvoering gebracht.

Speerpunt 3. Het versterken van de samen-werking in de regio Stedelijk gebied Eindhoven (SGE) op het gebied van voorzieningen en evenementen. Bij de samenwerking op het niveau van de Metropool Regio Eindhoven (MRE) ligt de nadruk op de transitie van het landelijk gebied.

Activiteit 3.1: we committeren ons aan het uitvoeringsprogramma dat voortvloeit uit de SGE-Strategie Groots!. Op MRE-niveau ligt de focus op de samenwerking en het delen van kennis van lopende gebiedsontwikkelingen (community of practice) over de transitie landelijk gebied.

Speerpunt 4. Behoud van monumenten door ontwikkeling en het beleefbaar maken hiervan vanuit toeristisch oogpunt.

Activiteit 4.1: we zetten blijvend in op behoud door ontwikkeling van gebouwd, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Dit is onderdeel van het meerjarenuitvoeringsprogramma VLG 2022-2026.

Speerpunt 5. Ruimte voor Ondernemers

Activiteit 5.1: in overleg met Visit Oirschot wordt actief samengewerkt en onderzocht of het instellen van een bedrijfsinvesteringszone haalbaar en waardevol is.

Speerpunt 6. Een groen, karakteristiek, gezond buitengebied met ruimte voor duurzaam ondernemen.

Activiteit 6.1: het meerjarenuitvoerings-programma (MJUP) Vitaal Landelijk Gebied (VLG) 2022-2026, dat is vastgesteld in februari 2022, omvat en is leidend voor de uitvoering van de projecten op het gebied van natuur & landschap, vrijetijdseconomie, erfgoed, landbouw en ondernemen. Dit programma brengt recreatie, ondenemen, natuur/landschap en erfgoed bij elkaar. We zetten daarmee in op een integrale aanpak die de transitie van het buitengebied ondersteunt. De gebiedsopgaven uit het Landschapskwaliteitsplan leveren onder meer de input voor dit nieuwe MJUP. Deze worden dus uitgevoerd.

Speerpunt 7. Bieden van voldoende ruimte voor bedrijvigheid en ondernemen en inzetten op sterke, toekomstgerichte werklocaties. Het behoud van voldoende werkgelegenheid.

Activiteit 7.1: in samenspraak met ondernemers pakken we concrete activiteiten op uit het uitvoeringsprogramma voor de revitalisering van De Stad en Steenfort voor ondernemers-(vereniging), vastgoedeigenaren en de gemeente. Ook kijken we of functiewijziging van de terreinen (deels) aan de orde kan zijn. Daarnaast zetten we in op een uitbreiding van bedrijventerrein De Scheper en Westfields 3.

Speerpunt 8. Klimaatbestendig maken van het beekdallandschap van de Beerze.

Activiteit 8.1: We maken het beekdal van de Beerze klimaatbestendig. Door een gebieds-gerichte aanpak (IBP) richten wij ons ook op flanken van het beekdal en het herstel van het watermolenschap. Waarbij deze opgave een onderdeel is van het eerder genoemde uitvoe-ringsprogramma Vitaal Landelijk Gebied.

Verplichte beleidsindicatoren

		Resultaat			
Indicator	Eenheid	Oirschot	Landelijk	Jaar	Bron
Taakveld: Economie					
Functiemenging	%	61,3	53,3	2021	CBS BAG/LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 75 jaar	200,4	165,1	2021	LISA

Wat gaat het kosten?

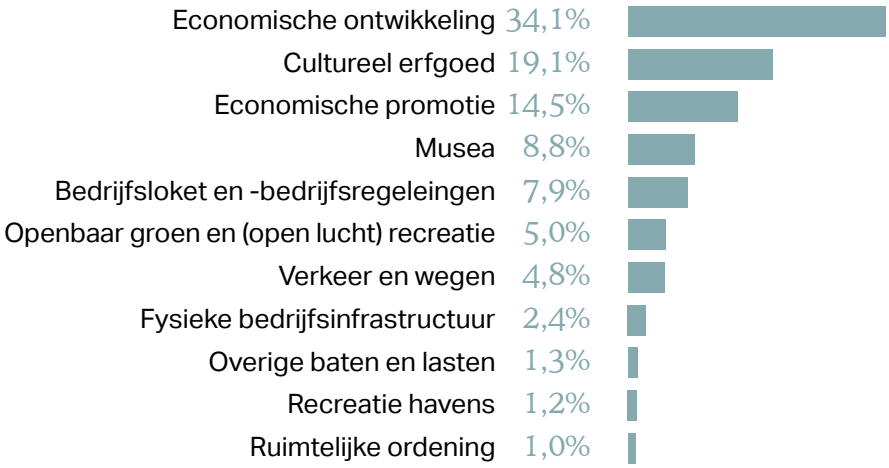
Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	1.334	1.114	1.312	1.317	1.333	1.336
Baten	231	63	63	63	63	63
Saldo van baten en lasten	-1.103	-1.051	-1.249	-1.254	-1.270	-1.273

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	285	50	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	285	50	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-818	-1.001	-1.249	-1.254	-1.270	-1.273

Lasten per taakveld

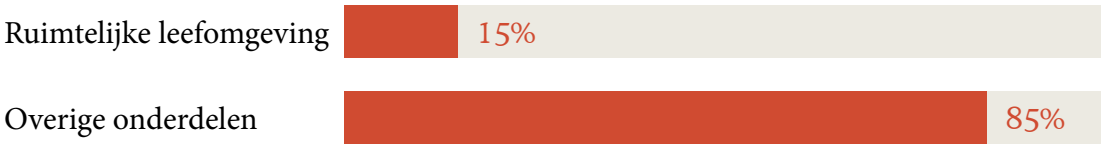

Waaruit worden de lasten gedekt?

Programma 3
Ruimtelijke leefomgeving

Aandeel programma 3 in totale begroting

Programma 3
Ruimtelijke leefomgeving

Omgeving en ontwikkelingen

De gemeenten van het SGE, de provincie Noord-Brabant en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben in maart 2019 een woondeal gesloten. Hierin staan afspraken over het versnellen van de woningbouw, de beschikbaarheid van voldoende betaalbaar aanbod en de aanpak van excessen. De versnelling moet in de periode tot 2024 zo'n 27.000 woningen opleveren. In Oirschot betekent dit dat we 500 extra woningen bovenop het reguliere woningbouwprogramma (ruim 900 woningen voor de periode tot 2030) kunnen bouwen. Met deze ambitie zijn wij aan de slag gegaan met de versnellingsopgave voor woningbouw en daaruit voortvloeiend een actieplan woningbouw. Dit actieplan is er onder andere op gericht om de woningbouwproductie de komende jaren op te voeren en daarmee te voldoen aan de grote behoefte aan woningen. In het actieplan staat de ambitie die we de komende jaren willen bereiken (doel) en hoe we dat gaan doen (locaties, organisatie, financiën). Het actieplan is een meerjarige aanpak en inmiddels vastgesteld. Een ander (milieu)vraagstuk dat de komende jaren op de agenda staat is de energietransitie. Vanuit de rijksoverheid is het klimaatakkoord opgesteld. In Oirschot stelden we het Energiebeleid (Oirschot Energieneutraal 2040) en het bijbehorende uitvoeringsprogramma vast.
In het klimaatakkoord is opgenomen dat elke regio in Nederland een Regionale Energie Strategie (RES) moet opstellen. Oirschot valt onder Metropoolregio Eindhoven (MRE). Naast onze eigen activiteiten om te komen tot een schoner milieu, werken we in de regio aan de Regionale Energie Strategie (RES). Met de RES brengen we in kaart hoe en waar we energie kunnen besparen, duurzaam kunnen opwekken en welke mogelijkheden er zijn voor het duurzaam verwarmen van onze huizen. Het eerste aanbod voor de RES is in 2021 gedaan bij de rijksoverheid en wordt vervolgens elke twee jaar herzien. Ook is in het klimaatakkoord opgenomen dat elke gemeente in Nederland uiterlijk in december 2021 een Transitievisie Warmte moet hebben. In deze visie staat beschreven welke wijken tot 2030 van het 'gas af' gaan en op welke wijze dit gaat gebeuren. Deze visie moet elke vijf jaar worden herzien. In 2022 gaven we de eerste uitvoering aan deze visie en in 2023 gaan we hier mee verder. De komende jaren gaat het buitengebied veranderen. De transitie van de agrarische sector is in volle gang. In Oirschot blijft ruimte voor een toekomst bestendige agrarische sector. De komende vier jaar zullen veel agrarische ondernemers stoppen, innoveren of omschakelen naar meer duurzame concepten. In deze transitie gaan we agrarisch ondernemers ondersteunen in de keuze die gaan maken.
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2023 is de implementatiefase afgerond. Bij intreding volgt er een transitiefase die loopt tot 2030. In deze periode ontwikkelen we de nieuwe instrumenten zoals het omgevingsplan en programma's. Voor de werkprocessen, het zaaksysteem en de RO-applicaties zal er sprake zijn van doorontwikkeling. We gaan verder met het door ontwikkelen van een manier van werken die nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners en ondernemers. Er zal continue gemonitord, geëvalueerd en bijgesteld moeten worden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 1. Via het Actieplan Wonen 2.0, dat een aanscherping is van de Woonvisie, geven we uitvoering aan de ambitie om voor alle toekomstige en huidige bewoners van Oirschot voldoende betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen te realiseren.

Activiteit 1.1: we werken in alle kernen aan de realisatie van woningbouw . Hierbij gaan we uit van de beleidsuitgangspunten in het Actieplan Wonen 2.0. Zo zijn we voor De Kemmer/ Eindhovensedijk actief bezig met (financiële) verkenningen, voor Veld 7/ Moorland-West met de eerste stapjes van de uitvoering en starten we bij Ekerschot-Noord met de bouw.

Activiteit 1.2: in samenwerking met woningcorporatie 'thuis, die is gestoeld op één- en meerjaren prestatiespraken, richten we ons op realisatie van nieuwbouwwoningen voor de sociale doelgroep.

Activiteit 1.3: we monitoren de voortgang van het Actieplan Wonen 2.0 doorlopend en in het vervolg sturen we pro-actiever bij.

Activiteit 1.4: we staan open voor initiatieven uit de samenleving door onder meer experimenteer- en innovatieruimte te bieden. Dit doen we met name om de woningen betaalbaar, bereikbaar en toekomstbestendig te maken.

Activiteit 1.5: we zetten ons actief in voor de realisatie van huisvesting voor diverse doelgroepen aanvullend op ons prioriteitsbeleid voor woningzoekenden, waaronder arbeidsmigranten, vluchtelingen, woonwagenbewoners en zorg gerelateerde doelgroepen. Welke in 2023 een nog groter beroep op ons als gemeente zullen doen.

Speerpunt 2. Behouden en waar mogelijk vergroten van de aantrekkelijkheid van Oirschot als woongemeente.

Activiteit 2.1: we waarborgen kwalitatieve ruimtelijke ontwikkeling, waarbij we voorzieningen zoveel mogelijk in stand houden. We toetsen en sturen hierop middels de ambitieroos uit het Actieplan Wonen 2.0 en via participatie van onze leefbaarheidsnetwerken en inwoners.

Activiteit 2.2: niet alleen door nieuwbouw, maar ook via herbestemming, herstructurering en transformatie van bestaande gebouwen en locaties voorzien we in de woonbehoefte. Zo verwachten we dat de initiatieven voor de herbestemming van de kloosters Franciscanessen (Koestraat) en Karmelietessen (Nieuwstraat) concreet vorm krijgen.

Activiteit 2.3: we doen onderzoek naar de mogelijkheden om (bij) te sturen op de woningmarkt. Hierbij kijken we naar bestaande en nieuwe wettelijke kaders (zoals de herziene Woningwet) en naar de vereenvoudiging van bestaande en eventueel te vernieuwen beleidsinstrumenten.

Activiteit 2.4: we passen actieve grondpolitiek toe in die situaties waarin het de gemeente beter past. Dit is vastgesteld in het Actieplan Wonen 2.0.

Speerpunt 3. Agrarisch ondernemers ondersteunen en begeleiden in de keuzes die zij moeten maken voor de toekomst.

Activiteit 3.1: we houden het huidige ondersteuningsteam de komende jaren in stand. In dit ondersteuningsteam zit een bedrijfscontactfunctionaris (BCF) die met agrarisch ondernemers in gesprek gaat. De BCF bespreekt de casussen in het ondersteuningsteam, bestaande uit een beleidsmedewerker RO en Milieu, VTH de Kempen, provincie en indien nodig andere (in- en externe) personen. Binnen het ondersteuningsteam kijkt men naar de wensen van de ondernemer en welke mogelijkheden hiervoor zijn.

Speerpunt 4. Uitvoering geven aan projecten uit het uitvoeringsprogramma Energiebeleid om te komen tot een energieneutrale gemeente in 2040.

Activiteit 5.1: in 2023 gaan we verder met uitvoering van het uitvoeringsprogramma Energiebeleid. Dit uitvoeringsprogramma bestaat uit tientallen projecten en is een levend document. Daarnaast houden we een evaluatie over de vraag hoe het uitvoeringprogramma in te bedden in de organisatie.

Speerpunt 5. Uitvoering geven aan het beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing, bestrijding van verloedering en criminaliteit.

Activiteit 6.1: in 2022 is het VAB-beleid (Vrijgekomen Agrarische Bedrijfslocaties) vastgesteld en in 2023 geven we hier uitvoering aan.

Speerpunt 6. We geven vanaf 1 januari 2023 uitvoering aan de Omgevingswet.

Activiteit 7.1: we voeren de acties en activiteiten die benoemd zijn in de roadmap en de lijst van minimale acties van de VNG uit.

Verplichte beleidsindicatoren

		Resultaat			
Indicator	Eenheid	Oirschot	Landelijk	Jaar	Bron
Taakveld: Volksgezondheid en milieu					
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	60	170	2020	CBS statistiek Huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	36,4	26,8	2020	Berekening
Taakveld: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (Vhrosv)					
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	374	290	2021	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	13,6	8,9	2021	ABF Research
Demografische druk	%	74,3	70,3	2021	CBS Statistiek Bevolking
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	748	733	2021	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	867	810	2021	COELO

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	5.871	5.590	7.305	7.731	7.480	5.495
Baten	4.918	3.175	4.672	5.454	5.614	3.250
Saldo van baten en lasten	-953	-2.415	-2.633	-2.277	-1.866	-2.245

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	1.162	0	0	308	384	55
Baten	760	556	509	368	90	14
Saldo mutaties reserves	402	556	509	60	-294	-41

Saldo na bestemming	-551	-1.859	-2.124	-2.217	-2.160	-2.286

Lasten per taakveld

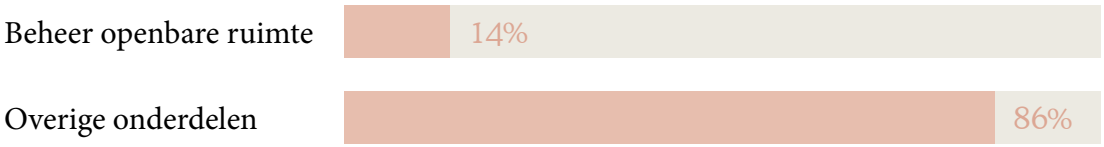

Waaruit worden de lasten gedekt?

Programma 4
Beheer openbare ruimte

Aandeel programma 4 in totale begroting

Programma 4
Beheer openbare ruimte

Omgeving en ontwikkelingen

In de openbare ruimte van Oirschot vinden veel activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig. Denk hierbij aan wegen, riolering, kunstwerken, groen, openbare verlichting, straatmeubilair, water, bomen, speeltoestellen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor de veiligheid en het aanzien van onze gemeente.

Onze ambitie is een veilige, leefbare, duurzame en gezonde openbare ruimte. Deze ambitie vraagt om een structurele investering.
Dat vertaalt zich jaarlijks in structurele lasten voor service, onderhoud en vervanging.
Het onderhoud en vervangen van kapitaalgoederen vraagt om een substantieel deel van de begroting. Om onze ambitie richting te geven zijn verschillende beleidsdocumenten vastgesteld, zoals het Vastgoedbeleid in 2016 en het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) in 2019. Binnen het IMBK is gekozen voor kwaliteitsniveau "basisscenario". In 2021 is als uitwerking van het IMBK, het Integraal Maatschappelijk Meerjaren Programma (IMMP) opgesteld. In het IMMP zijn projecten opgenomen voor de meerjarenbegroting 2023-2026.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 1. Prioriteit voor verkeersveiligheid.

Activiteit 1.1: in het eerste kwartaal van 2023 ronden we een nieuw verkeer- en vervoersplan af met uitvoeringsprogramma. Het plan haakt aan op de ontwikkelingen vanuit de regionale mobiliteitsagenda en het daaruit voortvloeiende programma. Ook leggen we hierin de verbinding met de plaatselijke ontwikkelingen, zoals de Centrumvisie. Middels het uitvoeringsprogramma worden concrete aanpassingen autonoom en integraal doorgevoerd in de openbare ruimte.

Speerpunt 2. Aanpakken van riolering, wegen, fietspaden en voetpaden (samen werken aan Oirschot thema beheer openbare ruimte).

Activiteit 2.1: in het laatste kwartaal van 2022 zijn voor alle assets (wegen, riolering, groen, etc.) rekenmotoren gerealiseerd. Een rekenmotor is een programma waarmee we, op basis van hoeveelheden (areaalgegevens) en kostenkengetallen, de benodigde onderhoudsbudgetten voor klein- en groot onderhoud kunnen bepalen. Met deze budgetten bereiden wij aanbestedingen voor om het onderhoud en de vervangingen daadwerkelijk te realiseren.

Activiteit 2.2: In het eerste kwartaal van 2023 actualiseren wij het IMBK, de assetsheets en het integraal meerjarenprogramma (IMMP) en ronden daarmee een nieuw dekkingsplan voor het hele IMBK af.

Activiteit 2.3: in het tweede kwartaal van 2022 is de eerste stap in het realiseren van de voorzieningenkaart (bestaand beleid en voorzieningen inventariseren en beoordelen) gezet. Afhankelijk van de voortgang en de resultaten zetten we in 2023 het co-creatieproces met stakeholders verder op.

Speerpunt 3. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (samen werken aan Oirschot thema beheer openbare ruimte).

Activiteit 3.1: Er is een duurzame meerjaren onderhouds prognose opgesteld. We verduurzamen de gemeentelijke gebouwen bij

natuurlijke momenten. Dat wil zeggen, op het moment dat groot onderhoud of vervanging noodzakelijk is, of zoveel eerder wanneer dit vanwege bovenliggende prioriteiten gewenst en of mogelijk is.

Speerpunt 4. Versnellen verduurzaming openbare verlichting en plaatsing laadpalen (samen werken aan Oirschot thema beheer openbare ruimte).

Activiteit 4.1: aansluitend op het reeds gerealiseerde verledden van de hoofdwegen in 2021 en 2022, starten we in 2023 met het verledden van alle overige wijken en wegen. Dit programma neemt ongeveer 4 jaar in beslag.

Activiteit 4.2: In het nieuwe verkeer- en vervoersplan zal aandacht zijn voor laadpalen en hoe we zorgen dat het bijplaatsen aansluit bij de behoefte.

Speerpunt 5. Uitvoeren Oirschots Samenwerkingsmodel Onderhoud

Activiteit 5.1: nadat het nieuwe subsidiebeleid is vastgesteld, maken we in 2023 afspraken over onderhoud (OSMO) en uniforme huurprijzen met de buitensportverenigingen. Daarnaast is in de tweede helft van 2022 duidelijk welke buitensportvereniging(-en) vanaf 2023 willen privatiseren. De financiële consequenties worden meegenomen in de gemeentelijke begroting.

Speerpunt 6. Omgang met Afval en bredere inzet Milieustraat

Activiteit 6.1: We geven vervolg aan de uitwerking van het initiatief "Van Milieustraat naar Grondstoffencentrum". Laatste kwartaal 2022 wordt een voorstel uitgewerkt en voorgelegd aan de raad, waarna bij instemming in de eerste helft van 2023 een voorbereidings- en aanbestedingstraject wordt doorlopen om in 2024 het Grondstoffencentrum te realiseren.

Activiteit 6.2: Aansluitend aan de besluitvorming rondom het Grondstoffencentrum doen we een onderzoek naar de mogelijkheden voor kringloop en hergebruik van bouwmaterialen. Medio 2023 is dit afgerond.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	6.059	6.141	6.613	7.148	7.302	7.185
Baten	2.392	2.194	2.285	2.406	2.537	2.537
Saldo van baten en lasten	-3.667	-3.947	-4.328	-4.742	-4.765	-4.648

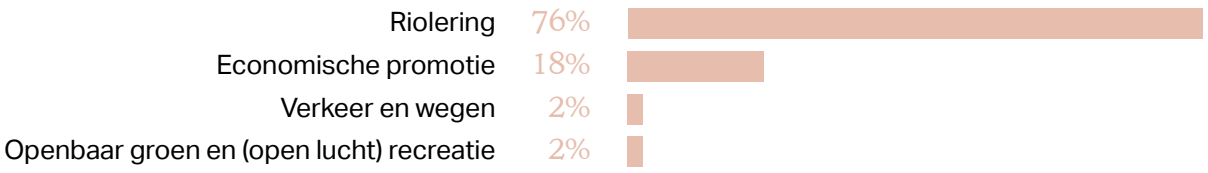
	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	923	462	403	364	328	294
Baten	473	67	32	32	39	51
Saldo mutaties reserves	-450	-395	-371	-332	-289	-243

Saldo na bestemming	-4.117	-4.342	-4.699	-5.074	-5.054	-4.891

Lasten per taakveld

Waaruit worden de lasten gedekt?

Programma 5
Bestuur en dienstverlening

Aandeel programma 5 in totale begroting

Programma 5
Bestuur en dienstverlening

Omgeving en ontwikkelingen

We werken samen met onze gemeentelijke organisatie, onze inwoners en ondernemers aan Oirschot. We streven ernaar dat onze gemeente dienstverlenend is en zich optimaal servicegericht opstelt. We willen iedereen zo goed mogelijk van dienst kunnen zijn, waarbij we rekening moeten houden met de krapte op de arbeidsmarkt. Door te investeren in het zijn van een professionele en aantrekkelijke gemeentelijke organisatie in alle opzichten.

Dat geldt nadrukkelijk ook voor alle regionale samenwerkingen waarbinnen we opereren. Samenwerken is een continu proces, waarbij ook ooit stil mag worden gedaan bij de voor en nadelen van de samenwerking met als vraag; doen we nu en in de toekomst het juiste voor Oirschot en onze regio? Dit komt terug in de lopende evaluatie naar onze netwerksamenwerkingen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Speerpunt 1. Betere dienstverlening: digitaal, flexibel inspelen op wensen klant, snellere vergunningverlening.

Activiteit 1.1: Om de dienstverlening (conform het vastgestelde dienstverleningsbeleid) verder te verbeteren, zal huisvesting in het algemeen verder worden onderzocht.

Activiteit 1.2: Met de huidige maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, denk aan de energietransitie en de Omgevingswet, verandert er veel in het dagelijks leven van inwoners. Gemeente Oirschot beseft dat een sterke lokale democratie om continu aandacht en onderhoud vraagt, om mee te kunnen bewegen met de nieuwe uitdagingen. Het is juist nu van belang dat wij onze inwoners blijven betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving én dat we daarbij ruimte blijven bieden voor nieuwe verbindingen tussen inwoners en het bestuur. Uit de praktijk blijkt dan ook dat dit verdergaat dan alleen inspraak bij de voorbereiding van beleid. Daarom zetten wij gemeentebreed stappen om te komen tot een stevige inrichting van het participatiebeleid.

Speerpunt 2. Goede ambtelijke organisatie die is uitgerust om de toevertrouwde taken uit te voeren en de ambities waar te maken.

Activiteit 2.1: De ontwikkelingen rond informatieveiligheid en privacy zijn zodanig dat er stevig op moet worden ingezet. In 2022 is hiermee een start gemaakt door het aantrekken van een (interim) privacy officer en een (interim) CISO, het werken aan bewustwording en herijken van processen en procedures. In 2023 wordt dit proces voortgezet wat moet leiden tot een goede borging van beide aandachtsvelden in de organisatie.

Activiteit 2.2: Al langere tijd is de omvang van de ambtelijke organisatie in relatie tot de opgelegde taken en het ambitieniveau een grote bron van zorg. Voor een optimale dienstverlening is het noodzakelijk dat in de ambtelijke organisatie blijvend geïnvesteerd wordt.
De in 2022 ingezette weg van investeren in capaciteit en efficiënter inrichten van processen zal in 2023 worden voortgezet. Maar we zijn er nog lang niet.
De arbeidsmarkt werkt niet mee. Gezocht wordt naar mogelijkheden om snel aan kwalitatief goede en competente medewerkers te komen. Op dit moment lukt dit alleen maar door (dure) inhuur maar dit zijn slechts tijdelijke oplossingen. Alleen kunnen we dit niet omdat we allemaal uit dezelfde vijver vissen. We zetten in 2023 meer in om in de regio met andere overheden samen

op te trekken op het gebied van werven van medewerkers. Intern is het belangrijk om medewerkers te behouden. Dit vraagt niet alleen te kijken naar ons beloningsbeleid maar ook het boeien voor medewerkers. Gemeente Oirschot wil hiermee een aantrekkelijke werkgever zijn met goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden en passende inhoud bij functies.

Speerpunt 3. Duidelijkheid over samenwerkingsverbanden

Activiteit 3.1: Er wordt een evaluatie uitgevoerd naar de samenwerkingsverbanden. Nieuwe maatschappelijke opgaven stellen hoge eisen aan de bestuurs- en organisatiekracht van gemeenten en staat daarom hoog op de agenda bij veel gemeenten. Deze evaluatie is gericht op de vraag in hoeverre de verscheidene samenwerkingsverbanden bijdragen aan de ambitie en de te realiseren opgaves voor Oirschot. Deze evaluatie netwerksamenwerking is de uitwerking van een motie hierover van de raad. Een externe partij gaat dit onderzoek uitvoeren en zal eind tweede kwartaal 2023 met bevindingen en aanbevelingen komen. Met de aanbevelingen gaat het college aan de slag conform de afspraak hierover in het coalitieprogramma. Hierna zal het eind 2023 ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Voor dit onderzoek is een budget gereserveerd van € 50.000,,-

Activiteit 3.2: De colleges van de 5 Kempengemeenten hebben in juni 2020 besloten het proces doorontwikkeling GRSK te starten. Begonnen is met het proces “Opnieuw verbinden” met als doel te komen tot de herpositionering van de verschillende onderdelen van de GRSK per 1 januari 2023. Het gaat hierbij om VTH, P&O, MD en SSC. Taken, positionering en bevoegdheden van VTH, P&O en in mindere mate MD is per 1 januari 2023 een feit. In 2023 moet het leiden tot een goede uitvoering daarvan.

Speerpunt 4. Inwoners digitaal goed bedienen

Activiteit 4.1: In 2017 is het project Digitaal is de norm van start gegaan met als doel zoveel mogelijk digitaal te kunnen verwerken. Met name het Zaakgericht werken moet worden geïmplementeerd in de organisatie. Het afgelopen jaar is dit project door het vertrek van zowel projectleider als projectmedewerkers vertraagd. In 2023 moet dit proces verder worden opgepakt en worden uitgewerkt. Hiervoor wordt de benodigde capaciteit beschikbaar gesteld.

Verplichte beleidsindicatoren

Resultaat					
Indicator	Eenheid	Oirschot	Landelijk	Jaar	Bron
Taakveld: Bestuur en dienstverlening					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,50	niet beschikbaar	2022	Eigen begroting
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	4,70	8,90	2022	Eigen begroting
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	576,25	406,52	2022	Eigen begroting
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	9,89	16,50	2022	Eigen begroting
Overhead	% van totale lasten	14,50	10,71	2022	Eigen begroting

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	1.954	2.260	2.895	3.347	3.608	3.784
Baten	477	255	159	349	341	338
Saldo van baten en lasten	-1.477	-2.005	-2.736	-2.998	-3.267	-3.446

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	3.037	0	0	0	0	0
Baten	3.206	210	90	0	0	0
Saldo mutaties reserves	169	210	90	0	0	0

Saldo na bestemming	-1.308	-1.795	-2.646	-2.998	-3.267	-3.446

Lasten per taakveld

Waaruit worden de lasten gedekt?

Onderdeel 11
Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	255	385	417	417	426	438
Baten	33.136	33.426	36.687	38.345	40.213	38.784
Saldo van baten en lasten	32.881	33.041	36.270	37.928	39.787	38.346

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	32.881	33.041	36.270	37.928	39.787	38.346

Onderdeel 12
Overhead

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	7.259	6.866	7.794	7.418	7.730	7.761
Baten	74	12	13	13	13	13
Saldo van baten en lasten	-7.185	-6.854	-7.781	-7.405	-7.717	-7.748

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	416	47	731	0	0	0
Saldo mutaties reserves	416	47	731	0	0	0

Saldo na bestemming	-6.769	-6.807	-7.050	-7.405	-7.717	-7.748

Onderdeel 13 Vennootschapsbelasting

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	43	7	7	78	97	20
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-43	-7	-7	-78	-97	-20

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties reserves						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	3	3	3	3	3	3
Saldo mutaties reserves	3	3	3	3	3	3

Saldo na bestemming	-40	-4	-4	-75	-94	-17

Paragrafen

A. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding
Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie die van invloed kunnen zijn op de financiële huishouding, maar nog niet financieel zijn vertaald. Het is een verplichte paragraaf op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de daarop van toepassing zijnde toelichting. Achtereenvolgens gaan we in op:

- Het beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's.
- Een inventarisatie van de risico's.
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- Een berekening van het weerstandsvermogen en een oordeel over het gevormde vermogen.
- Kengetallen die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente en daaruit voortvloeiende risico's.

Conclusie:
Het weerstandsvermogen drukken we uit in een ratio (beschikbare weerstandscapaciteit / 90% van de benodigde weerstandscapaciteit) en komt uit op 8,12. Dit betekent dat ons weerstandsvermogen ruim boven de vastgestelde ratio van 2,0 uitkomt en dat we met ons weerstandsvermogen met een zekerheid van 90% alle geïnventariseerde risico's op kunnen vangen.

Het beleid voor weerstandscapaciteit en risico's

Het beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen is te vinden in de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen", vastgesteld op 28 juni 2022. Op 28 juni 2022 is bij de vaststelling van de 'nota reserves en voorzieningen 2022' de ratio van het weerstands-vermogen bepaald op 1,4. Bij het opstellen van deze begroting 2023 actualiseren we de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hieruit zetten we de risico's die de gemeente loopt af tegen het beschikbare weerstandsvermogen om inzichtelijk te maken of dit voldoende is om de risico's af te dekken. Als norm voor het benodigde weerstandsvermogen heeft de raad hierbij gekozen voor de ratio 1,4. Dit wordt landelijk gezien als de bovenkant van de norm 'voldoende'. Het werkelijke weerstandsvermogen van onze gemeente is op dit moment uitstekend. Uitgangspunt voor de komende raadsperiode is het handhaven van het weerstandsvermogen op het huidige werkelijke waarderingsniveau A "uitstekend" (NAR). Dit houdt in dat we willen voorstellen, naar aanleiding van het voeren van een verantwoord financieel beheer, zoals benoemd in het coalitieakkoord 2022-2026 om uit te gaan van de ratio 2,0. Op basis van de berekening van het benodigde weerstandsvermogen wordt het saldo van de reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing aangepast.

Voor de objectivering van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen bestaan geen wettelijke normen. Om de ratio te duiden maken we gebruik van onderstaande waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit van Twente:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 – 2	Ruim voldoende
C	1 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de ratio van 8,12 betekent dit voor ons dat ons weerstandsvermogen op dit moment 'uitstekend' is.

Een inventarisatie van de risico's.

In deze paragraaf staan de risico's zoals tijdens het opmaken van de begroting 2023 zijn geïnventariseerd. De risico's in deze paragraaf zijn niet op een andere wijze afgedekt. Bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering of het opnemen van een bedrag of voorziening in de jaarrekening, dan wel verwerkt in de onderliggende begroting 2023. We houden hierbij rekening met de kans dat de onderkende risico's zich voordoen én de financiële impact wanneer dit daadwerkelijk gebeurt. Deze analyse is per risico gemaakt.

Bedragen x €1.000

Risico	Beschrijving risico	%	Bruto risico	Netto risico
Programma 1: Sociale leefomgeving				
Voorspelbaarheid kosten jeugdzorg	Onze grip op de kosten jeugdzorg is verbeterd doordat we veel meer inzicht hebben in ontwikkelingen en verloop. Een volledig betrouwbare prognose van de kosten jeugdhulp is alleen nooit mogelijk. Dat komt onder meer doordat de kosten afhankelijk zijn van het gebruik van jeugdhulp. De vraag naar jeugdzorg en het gebruik ervan is niet volledig te voorspellen. Dat is afhankelijk van maatschappelijke factoren. Bovendien lopen wij als kleine gemeente een groter risico door 'toeval': een enkele casus meer of minder met dure jeugdzorg (bijvoorbeeld landelijke zorg of gesloten jeugdhulp) heeft een groot effect op de totale kosten jeugdzorg. Eventuele extra kosten vangen we primair op binnen reserve sociaal domein.	25%	300	75
Gevolgen van inkoop Jeugdhulp en Wmo 2022 e.v.: inspanningsgerichte financiering	Met de nieuwe inkoop Wmo (begeleiding) zijn we overgegaan op een andere financieringswijze. Dat geldt ook voor Jeugdhulp. De nieuwe financiering is een inspanningsgerichte financiering per uur (p x q). Daarnaast wordt de huidige variant-B financiering (lumpsum) overgenomen door de nieuwe financiering. In 2022 geldt voor de voormalig Variant B-partijen nog een garantieregeling. Dit maakt het risico op overschrijdingen op de begrotingen in 2022 nog iets kleiner. In 2023 is deze regeling niet meer van toepassing, wat maakt dat het risico in 2023 iets verhoogd is. Met de voormalig variant B-partijen zullen er voor 2023 nog afspraken rondom tarieven gemaakt worden. Eventuele extra kosten vangen we primair op binnen reserve sociaal domein.	50%	250	125

Wmo: beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	Op 1 januari 2022 treedt de doordecentralisatie in werking en zijn alle gemeenten (i.p.v. alleen de centrumgemeente) verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. In 2022 vinden er nog geen financiële veranderingen plaats. Vanaf 2024 wordt het rijksbudget – met een ingroeipad van tien jaar – verdeeld door middel van een nieuw objectief financieel verdeelmodel. Tegelijkertijd worden – met een ingroeipad van zeven jaar – de financiële middelen herverdeeld naar alle individuele gemeenten. De effecten van de beweging naar beschermd thuis en de financiële doordecentralisatie zijn erg onzeker. Dit komt ook omdat er nog regionale afspraken/uitwerkingen gemaakt moeten worden. Het risico is dat deze ontwikkeling ons meer geld gaat kosten.	50%	450	225
Wmo: Abonnementstarief	Met ingang van 1 januari 2019 is de eigen bijdrage voor de Wmo (abonnementstarief) gemaximeerd, ongeacht het inkomen of de draagkracht. Sindsdien heeft de aanzuigende werking van het abonnementstarief financiële impact op de Wmo-kosten. Eventuele maatregelen vragen om een wijziging van de wet. In de tussenliggende periode moeten we rekening houden met oplopende uitgaven. Extra kosten kunnen we incidenteel dekken vanuit reserve sociaal domein.	75%	100	75
Toekomst sociaal domein:	Eind 2019 heeft de raad gekozen voor het principe van eigen regie voor de toekomst van het sociaal domein. Dit hangt ook samen met het traject Opnieuw verbinden van de GRSK, specifiek afdeling Maatschappelijke Dienstverlening (MD). Ervan uitgaande dat dit principe haalbaar en uitvoerbaar is, heeft dit incidentele financiële gevolgen (bv. opzetten nieuwe organisatiestructuren). Dit is exclusief uittredingskosten.	75%	330	248
Hervormingsagenda Jeugd	Landelijk wordt gewerkt aan een Hervormingsagenda Jeugd. Er kan momenteel nog geen inschatting worden gemaakt van de (positieve) financiële consequenties vanuit de hervormingsagenda. Als het gaat om incidentele kosten, kan dit worden gedekt vanuit reserve sociaal domein.	PM	PM	PM
Extra zorgkosten	De gemeente Oirschot krijgt meer inwoners. Dat komt enerzijds doordat er meer woningen worden gebouwd en anderzijds doordat er meer vluchtelingen worden opgevangen. Daarnaast is er sprake van een dubbele vergrijzing. Dit alles leidt tot extra zorgvragen en bijkomende zorgkosten. Op dit moment is nog niet duidelijk wat dit concreet gaat betekenen.	PM	PM	PM
Toename armoede	Door de toenemende inflatie en stijgende energieprijzen komen steeds meer inwoners en bedrijven in de (financiële) problemen. Dit leidt waarschijnlijk tot meer hulpvragen. Wat het concreet gaat betekenen, is nu nog niet duidelijk.	PM	PM	PM
Vluchtelingen	We gaan er vanuit dat de kosten die gemaakt worden voor opvang vluchtelingen, gecompenseerd worden door inkomsten vanuit het Rijk (COA).	PM	PM	PM
Programma 2: Ondernemen				
	Geen kwantificeerbare risico's			
Programma 3: Ruimtelijke leefomgeving				
Naheffing Attero:	Voor de periode 1-2-1997 t/m 1-2-2017 hebben de 6 Brabantse gewesten (vertegenwoordigd door de Vereniging van Contractanten (VvC), namens de Brabantse gemeenten, een overeenkomst gesloten met Afvalsturing Brabant (nu: Attero) voor de verwerking van huishoudelijk restafval. Daarbij is o.a. afgesproken dat de Brabantse gemeenten jaarlijks tenminste 510 kiloton (de volumeplicht) restafval ter verwerking (verbranding) aan moeten leveren (volumeplicht). Omdat het afvalbeleid steeds meer gericht is op het terugdringen van de hoeveelheid restafval, werd in 2011 voor het eerst niet meer aan die volumeplicht voldaan. Dat is voor Attero reden geweest om aan de	50%	220	110

	Brabantse gewesten een naheffing op te leggen wegens het niet nakomen van de volumeverplichting over de periode 2011 t/m 2014. In een arbitraal eindvonnis heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) Attero, m.b.t. die naheffing, in het ongelijk gesteld. Vervolgens heeft het Gerechtshof Den Bosch het verzoek van Attero tot vernietiging van het NAI-vonnis, afgewezen. Daarmee is die kwestie afgedaan. Ondertussen heeft Attero een nieuwe naheffing opgelegd voor het niet nakomen van de volume-plicht in 2015. Tot veler verrassing heeft het NAI, in een tussenvonnis, nu Attero in het gelijk gesteld. Als Attero ook in het eindvonnis in het gelijk wordt gesteld, dan zal de VvC een procedure aanspannen tot vernietiging van dat vonnis. Inmiddels heeft Attero ook een naheffing opgelegd over de periode 2016 t/m januari 2017 (einde contract). Het NAI heeft in een tussenvonnis toegestaan dat beide naheffingen als één zaak worden behandeld, tijdens een hoorzitting begin 2019, gevolgd door een eindvonnis. Mochten de gewesten uiteindelijk aan het kortste eind trekken, dan zullen waarschijnlijk ook de gemeenten binnen de gewesten een (deel van die) naheffing moeten betalen. Het risico is sterk afhankelijk van de uitkomst van de juridische procedures en verschilt zeer van gemeente tot gemeente. Attero heeft cassatieadvies gevraagd en deze is ook ingesteld. Wanneer de cassatie onverhoopt verloren zou worden dan zullen de gemeenten waarschijnlijk een (deel van die) naheffing moeten betalen. Status van de cassatie is onbekend.			
Bodem-sanering/ crimineel afval:	Het illegaal storten van afval, zoals XTC uit laboratoria komt steeds vaker voor in Zuid-Nederland. Hoewel de dumpingen in onze gemeenten minder zijn dan in andere Brabantse gemeenten, zijn de opruimingskosten aanzienlijk.	50%	100	50
Programma 4: Beheer openbare ruimte				
Bodem-sanering:	De risico's die voor de gemeente voortvloeien uit bodemverontreiniging, zijn moeilijk vooraf in te schatten. Voor saneringsobjecten in het kader van de Wet Bodembescherming wordt de omvang van het risico sterk bepaald door factoren als eigendomssituatie en oorzaak van de bodemveront-reiniging. Zoveel mogelijk worden saneringskosten opgenomen in de grondexploitaties. Daarnaast kunnen sommige kosten verhaald worden op eigenaars (bijv. bij een asbestbrand). Overige locaties zijn niet uitgesloten. Daarbij kan er sprake zijn dat saneringskosten volledig voor rekening komen voor de gemeente.	25%	100	25
OSMO/ Uniforme huurprijzen/ Privatisering	Na vaststelling van het nieuwe subsidiebeleid maken we afspraken met de buitensportverenigingen over OSMO, uniforme huurprijzen en privatisering. Naar verwachting zijn de consequenties als gevolg van OSMO en uniforme huurprijzen beperkt.	PM	PM	PM
Integraal maatschap-pelijk beheerkader	De beleids- en beheerplannen van het ruimtelijk beheer zijn geactualiseerd en opgenomen in een Integraal maatschappelijk beheerkader. Dit geldt ook voor het OVVP. Aandachtspunt is hoe de maatschappelijk opgaven gekoppeld worden aan de instandhouding van de beheerobjecten. Besluitvorming van de raad is bepalend voor de consequenties voor de exploitatie en de omvang van de reserves en voorzieningen.	25%	400	100
Programma 5: Bestuur en dienstverlening				
Een duurzame bestuurlijke toekomst	De GRSK onderzoekt op welke wijze we de Kempensamenwerking (GRSK) het beste kunnen vormgeven. Dit "opnieuw verbinden" kan leiden tot het opheffen van de gemeenschappelijke regeling. Dit brengt frictiekosten met zich mee. Daarnaast maakt Oirschot dan ook kosten voor het eventueel onderbrengen van taken uit de GRSK binnen de eigen organisatie en in een andere samenwerking.	25%	3.660	915

Verbonden Partijen	Bij tegenvallende exploitaties kan aanspraak worden gemaakt op extra gemeentelijke middelen. Tot op heden worden de begrotingen van de verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen één op één verwerkt in de begroting van de gemeente. Verbonden partijen dienen te opereren binnen de vastgestelde begrotingen en als er tekorten ontstaan, dan dekken ze dat uit hun reserves.	50%	1.000	500
Schadeclaims	Het gaat hier om verwachte jaarlijkse schadeclaims die niet specifiek zijn gekoppeld aan dossiers. De gemeente kan schadeclaims ontvangen als gevolg van activiteiten die zij verricht. De vraag is of we in een dergelijke situatie aansprakelijk gesteld kunnen worden. Wij zijn daarvoor verzekerd. Het risico betreft schadeclaims, waarvoor we niet of maar deels zijn verzekerd.	90%	18	16
Schadeclaims (gekoppeld aan dossiers)	De gemeente kan schadeclaims ontvangen als gevolg van activiteiten die zij verricht. Het gaat hier om claims die te maken hebben met rechtszaken (specifieke dossiers). De vraag is of we in een dergelijke situatie aansprakelijk gesteld kunnen worden. Wij zijn daarvoor verzekerd. Her risico betreft schadeclaims, waarvoor we niet of maar deels zijn verzekerd.	25%	280	70
Garantstelling	In 2012 is het WBO verkocht aan Laurentius in Breda. In 2013 heeft Laurentius in 2013 haar Oirschotse bezittingen verkocht aan de corporatie Wooninc. Voor de financiering van het aandeel van niet sociale huurwoningen betrokken bij de verkoop, heeft Wooninc. een gemeentegarantie gekregen. Het risico bestaat dat Wooninc. op enig moment niet aan de rente- en aflossingsverplichtingen kan voldoen, waardoor de betrokken bank de gemeente aanspreekt op garantstelling. Jaarlijks wordt op basis van de jaarstukken van Wooninc. het risicobedrag bepaalt.	10%	8.049	805
Prijsstijgingen (m.n. energielasten)	In verband met de huidige omstandigheden (stijgende energieprijzen) op de Europese markt, a.g.v. de oorlog Oekraïne-Rusland, is er een risico dat in de huidige meerjarenbegroting deze stijgende lasten onvoldoende kunnen worden opgevangen vanuit de opgenomen stelprijs loon- en prijsstijging. In deze begroting is voor de jaren 2023 t/m 2026 respectievelijk 5%,4,5%, 4,5% en 4,2% opgenomen. Via de algemene uitkering, n.a.v. de meicirculaire '22 wordt voor prijsstijgingen de gemeente Oirschot door het Rijk in 2023 met ongeveer € 1 miljoen, oplopend tot € 2,5 miljoen in 2027 gecompenseerd. Vooralsnog is niet goed in te schatten of dit de stijgende energiekosten volledig compenseert. In de meerjarenbegroting van Oirschot hadden we al rekening gehouden met prijsstijgingen oplopend van € 685.545 in 2023 tot € 1.529.545 in 2027. De huidige extra baten vanuit de algemene uitkering kunnen in de toekomst nog anders uitpakken via de 'trap op trap af'-systematiek. Het rijk geeft nu veel meer uit dan geraamd en daar profiteren we via de algemene uitkering van. Dat kan in één volgende circulaires, bijvoorbeeld septembercirculaire '22 weer tegenvallen a.g.v. de conjunctuur. Vandaar dat het risico hier vooralsnog op 'PM' is geraamd in de risicoparagraaf. Oirschot wordt ondersteunt door Bizob als adviseur bij inkoop en op die momenten dat bestaande contracten in onderling overleg open gebroken en aangepast worden.	PM	PM	PM
Algemene dekkingsmiddelen				
Corona i.r.t. gemeente	In de afgelopen jaren (2020 en 2021) werden door corona processen vertraagd. Dat geldt voor zowel de reguliere werkzaamheden als van de projectenportefeuille. Zeker daar waar er sprake is van het nemen van ingrijpende investeringen en inspraakprocessen. Voor 2023 verwachten we dat corona, als gevolg van een hoge vaccinatiegraad, een minder groot effect heeft op de samenleving.	PM	PM	PM
Benodigde weerstandscapaciteit				**3.429**

Risicokaart

Op basis van deze inventarisatie is een risicokaart samengesteld voor onze gemeente. Aan elk risico is een risicoscore verbonden, door de kansklasse te vermenigvuldigen met de gevolgklasse. Deze methodiek maakt het mogelijk de risico's onderling te rangschikken op grootte. De risico's met het grootste risicogetal moet de hoogste prioriteit krijgen en als zodanig opgepakt worden. Het cijfer in de cel geeft het aantal risico's weer met dezelfde risicoscore. De 7 risico's gepresenteerd als 'PM' zijn niet gekwantificeerd en in onderstaande risicokaart dan ook niet meegenomen. De kaart laat zien dat het om 14 verbijzonderde risico's gaat waarvoor de kans en het mogelijke financieel gevolg is ingeschat.

Kans Financieel gevolg	10% zeer klein	25% klein	50% gemiddeld	75% Groot	90% zeer groot
x > € 1.000.000		1			
€ 500.000 < x> € 1.000.000	1		1		
€ 250.000 < x> € 500.000		3	1	1	
€ 100.000 < x> € 250.000			2		
€ 50.000 < x> € 100.000		1	1	1	
x < € 50.000					1

Aandachtspunt bij de verbijzonderde risico's is het treffen van beheersmaatregelen. Hierdoor neemt de kans dat een risico optreedt af en worden de gevolgen van een risico verkleind.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit omvat de financiële middelen en mogelijkheden van de gemeente om (ondanks de werking van risicomanagement) financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, waarvoor geen andere dekking aanwezig is en zonder het bestaande beleid aan te hoeven passen. We berekenen de beschikbare weerstandscapaciteit als de som van alle elementen uit de gemeentelijke financiën die we daadwerkelijk kunnen inzetten om niet-begrote kosten te dekken. Eén van de meest bekende posten is de algemene reserve. Maar er zijn meer mogelijkheden, zoals stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en een eventueel voordelig begrotingsresultaat.

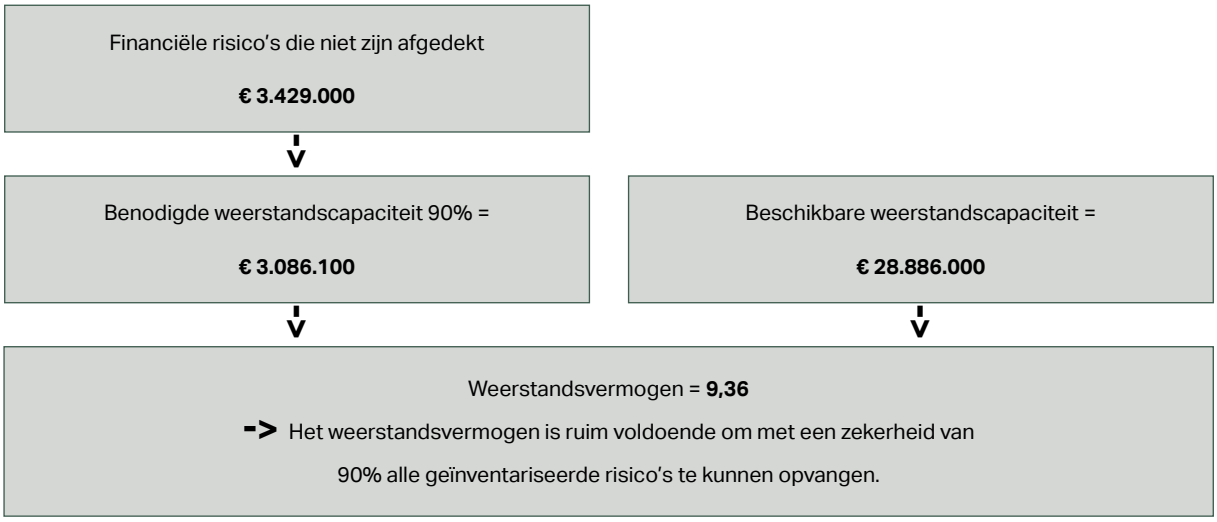
De benodigde weerstandscapaciteit moet in ieder geval hoger zijn dan de in artikel 12 van de Financiële verhoudingswet bepaalde minimumnorm. Deze norm is 2% van de uitkering uit het Gemeentefonds (€ 25.693.459), voor 2022 een bedrag van € 513.869.
De volgende tabel geeft inzicht in de opbouw van de beschikbare weerstandscapaciteit weer voor onze gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2022	bedrag (x €1.000)
Algemene reserve Algemene Dienst, waarvan een bedrag van € 4.620 is opgenomen in de reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing	10.702
Bestemmingsreserves	15.920
Stille reserve(s) (voor zover binnen 1 jaar verkoopbaar en voor zover verkoop de continuïteit van de uitvoering niet aantast)	n.v.t.
Resultaat jaarrekening 2021 (wordt toegevoegd aan algemene reserve)	2.778
Ondergrens weerstandscapaciteit	-514
Totaal	**28.886**

We merken op dat de overige bestemmingsreserves pas inzetbaar zijn als beschikbare weerstandscapaciteit wanneer de gemeenteraad deze als zodanig bestemd. Dat heeft natuurlijk consequenties voor de doelen waarvoor zij nu zijn bestemd

Oordeel over het vermogen

Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het wenselijk te zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen'. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomanagement. Naast inzicht in de risico's en de financiële omvang is de inbedding van het risicomanagement in de organisatie belangrijk. Voorgesteld wordt aan de raad dat het weerstandsvermogen een minimale ratio moet hebben van 2,0. Er is geen maximumratio ingesteld. Wanneer de ratio significant hoger uitvalt dan de minimale ratio kan volstaan worden met een lagere beschikbare weerstandscapaciteit, oftewel met een lagere reserve. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (de gekwantificeerde risico's).
Bij de berekening van het weerstandsvermogen gaan we ervan uit dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar voordoen. In onze benadering is uitgegaan van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk en in hetzelfde jaar manifesteren (oftewel, dat 100% van de benodigde weerstandscapaciteit in dat jaar benodigd zou zijn). Daarom hebben we de totale benodigde weerstandscapaciteit (= individuele kans * impact van alle geïdentificeerde financiële risico's) vermenigvuldigd met 90%. Zie ook onderstaande figuur.

Op basis van de minimumratio van 2,0 moet in de reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2,0 x € 3.429.000 = € 6.858.000 (incl. afronding) worden aangehouden. Deze reserve wordt na het opstellen van de begroting aangevuld tot dit bedrag.

In onderstaande tabel ziet u de ontwikkeling van het weerstandsvermogen in de jaren 2016 tot en met heden:

P&C Jaarschijf	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting	9,77	12,34	16,10	15,82	10,13	6,88	7,26	9,36
Jaarrekening	12,88	13,66	15,03	10,90	9,10	12,57		

Alle genoemde risico's worden het komende jaar intern nauwgezet gevolgd. Daar waar nodig treffen we passende beheersmaatregelen om risico's te beperken en te elimineren. Hierover rapporteren we in de Burap.

Verplichte kengetallen op grond van het BBV

In onderstaande tabel staan de wettelijke verplichte kengetallen en de ontwikkeling ervan vanaf de rekening 2021 tot en met begroting 2025. Met deze reeks maken we de trend inzichtelijk.

Kengetallen 2021-2024	Realisatie 2021	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	25,6%	81,6%	84,7%	88,2%	90,7%	90,7%	90,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	24,3%	88,4%	91,3%	94,7%	97,0%	97,0%	97,0%
Solvabiliteitsrisico	47,9%	37,3%	36,3%	36,0%	35,3%	35,3%	35,3%
Grondexploitatie	0,45%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	4,3%	0,2%	0,1%	2,4%	4.5%	2,6%	2,6%
Belastingcapaciteit	101,5%	106,8%	104,4%	104,4%	104,4%	104,4%	104,4%

Het nut van deze kengetallen wordt versterkt als we die afzetten tegen normen. Pas dan kunnen we beoordelen in hoeverre deze getallen voldoen aan de verwachtingen. Deze liggen vast in het GTK (Gemeenschappelijk Toezichtkader van de provincie). Zie onderstaande tabel.

Gemeenschappelijk Toezichtskader (GTK) provincie			
Waarderingscijfer	**Minst risicovol**	**Neutraal**	**Meest risicovol**
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsrisico	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

1A. Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hierbij geldt: hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.
Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.
Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is, valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat leningen zijn afgesloten waarbij het geld vervolgens is doorgeleend aan andere partijen, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, weergeven we de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier maken we duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.
Voor 2023 is het kengetal 88,2%. Dit percentage is in lijn met de jaren 2022–2026. Als we dit afzetten tegen het GTK zitten we in de categorie 'minst risicovol'. Landelijk gezien is de netto schuldquote pas een vraagstuk als deze hoger is dan 130%. Wij zitten daar dus ruim onder. Bij dit kengetal geldt: hoe lager, hoe beter.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, weergeven we de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier brengen we in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV). Met een percentage van 94,7% zitten wij ook hier in de categorie 'minst risicovol'. En ook hier geldt: hoe lager, hoe beter.

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente (op langere termijn) in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Voor de solvabiliteitsratio geldt: hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteit van 100% zou inhouden dat de gemeente geen schulden heeft. Met een getal van 36,0% passen we in het GTK van de provincie in de kolom 'neutraal'.

3. Kengetal grondexploitatie

Een grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente.
Als gemeenten of provincies leningen afsluiten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject, hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of ze deze schuld kunnen aflossen als het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kunnen zijde schuld namelijk aflossen.. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan

bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.
De laatste grondexploitaties werden eind 2020 afgesloten. Vanaf 2021 is het kengetal dan ook 0,00% (of anders gezegd: niet van toepassing). Afgezet tegen het waarderingscijfer van het GTK van de provincie vallen we uiteraard in de categorie 'minst risicovol'.

4. Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.
De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden bezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie er niet toe bijdraagt om de schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatie ruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en dit uit te drukken in een percentage. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent dit dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Voor de begroting 2023 is het cijfer 2,37%. Zie overzicht lasten en baten programma's 2023-2026 verderop in dit boekwerk. Een positief percentage is volgens het GTK het minst risicovol.

5. Belastingcapaciteit
De onroerendezaakbelasting is voor gemeenten de belangrijkste vorm van belastinginkomsten.
De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller dit in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of in welke mate er ruimte is voor nieuw beleid.
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Hierbij wordt uitgegaan van de woonlasten voor een gezin, bestaande uit de OZB voor een woning met een gemiddelde waarde, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Naast de OZB wordt ook gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing, omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet wordt benut). De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.
Dit percentage geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Een percentage onder de 100% leidt tot het wellicht meer belasting kunnen heffen. Dit is een keus van de gemeente zelf. Met een percentage van 104,44% is de belastingdruk in Oirschot hoger dan het landelijk gemiddelde (neutrale categorie GTK).

B. Onderhoud kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van Oirschot vinden veel activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig. Denk hierbij aan wegen, riolering, kunstwerken, groen, openbare verlichting, straatmeubilair, water, bomen, speeltoestellen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor de veiligheid en het aanzien van onze gemeente.

Onze ambitie is een veilige, leefbare, duurzame en gezonde openbare ruimte. Deze ambitie vraagt om een structurele investering. Dat vertaalt zich jaarlijks in structurele lasten voor service, onderhoud en vervanging. Het onderhoud en vervangen van kapitaalgoederen vraagt om een substantieel deel van de begroting.

Om onze ambitie richting te geven zijn verschillende beleidsdocumenten vastgesteld zoals het Vastgoedbeleid in 2016 en het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) in 2019. Middels het IMBK heeft de raad gekozen voor kwaliteitsniveau "basisscenario"". Op basis van het basisscenario en de destijds bekende areaalgegevens, zijn de beheerbudgetten 2019-2023 bepaald. Om te komen tot concrete uitwerking van het IMBK in projecten is in 2021 het Integraal Maatschappelijk Meerjaren Programma (IMMP) opgesteld. In het IMMP zijn projecten opgenomen voor de meerjarenbegroting 2023-2026.

Areaalgegevens op orde
Goede areaalgegevens zijn het fundament van het beheer van de openbare ruimte. De areaal-gegevens zijn in de periode 2020-2022 volledig op orde gebracht. Tevens zijn ernieuwe rekenmotoren ontwikkeld (momenteel in afrondende fase). Hiermee kunnen we zelf, met actuele kostenkengetallen, financiële doorrekeningen uitvoeren. Dit geldt zowel voor klein- als groot onderhoud. Op basis van deze doorrekeningen ontstaat actueel inzicht in de beheerkosten.
We verwachten dat in het eerste kwartaal van 2023 het volledige actuele inzicht bekend is.

Kernpunten:
- 'Huis op orde': van alle assets zijn areaalgegevens, kwaliteit, onderhoudsbehoefte, vervangings-investeringen en risico's in beeld voor de komende planperiode. Ook borgen we dat deze informatie op orde blijft middels extra formatie.
- Actuele rekenmotoren in eigen beheer: iedere beheerder is in staat om zijn eigen areaal door te rekenen en kosten voor klein en groot onderhoud te bepalen.
- Beheer op orde: rationeel beheer, met onderhoud en vervanging op basis van vaktechnische normen/richtlijnen. Achterstanden zijn ingelopen en we zijn voorbereid op toekomstige opgaven.
- Consequenties inrichting: past bij functionele inrichting, met robuust en sober standaard materiaalgebruik in de wijken. Er is ruimte voor afwijkende of bijzondere materialen, met een representatieve uitstraling, sierwaarde of design in de (historische) centra.
- Bestuurlijke ambities: gedifferentieerde beeldkwaliteit geeft invulling aan de identiteit van de centra en doorgaande wegen. Sluit aan op de functionaliteit en beleving van inwoners en bezoekers en gedeeltelijk op bestuurlijke ambities.

- Financieel op orde: realistisch en voldoet aan de eisen van de toezichthouder. Geen kapitaalvernietiging. Robuuste begroting, biedt ruimte om invulling te geven aan de belangrijkste beleidskaders en opgaven, met enige ruimte voor tegenvallers en incidenten.

Beeldkwaliteit:
Gedifferentieerd beheer: met beeldkwaliteit A in het historische centrum van Oirschot en de centra van de dorpen. B kwaliteit op hoofdwegen en C kwaliteit in de wijken, op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Schoon binnen de kom ten minste op B en wat soberder in de buitengebieden. Met de beeldkwaliteit volgen we de landelijke systematiek van het CROW.

Beeldkwaliteit	Centra dorpen	Hoofdwegen	Woongebieden	Bedrijven-terreinen	Natuur & buitengebied
Technisch	A	B	C	C	C
Netheid / schoon	A	B	B	B	B

Trends & ontwikkelingen:
We zien op dit moment de volgende trends en ontwikkelingen die impact hebben op het integraal maatschappelijk beheer, zoals:
- Woningbouwprogramma; invloed op bestaande voorzieningen, zoals wegen, riolering, kabels en leidingen, etc.
- Klimaatverandering: droogte, hittegolven en extreme buien.
- Energietransitie.
- Door het einde van de levensduur van diverse elementen in de openbare ruimte (veel wijken uit de jaren 60-70, ontginningswegen en kunstwerken) worden wij de komende jaren met toenemende onderhouds-, en vervangingskosten geconfronteerd. Deze kosten nemen we mee in de scope van het IMBK. Het IMBK wordt iedere 4 jaar geactualiseerd.
- Marktwerking: stijgende prijspeilen voor materieel, materiaal en arbeid;

Vastgoedregistratie:
We leggen onze areaalgegevens vast in een beheersysteem dat is ondergebracht in de Kempensamenwerking bij het Shared Servicecenter (SSC). Dit is onze basis waar we van uitgaan bij het voorbereiden van het Integraal Maatschappelijk Meerjarenprogramma (IMMP), alsook het inzetten van de rekenmotoren en het opstellen van bestekken en onderhoudscontracten. Het vast leggen van data gebeurd op basis van de landelijk geldende standaarden.

In 2022 zijn de areaalgegevens op orde gebracht en in overleg met SSC De Kempen nieuwe mutatieprocessen doorgevoerd. Ook is binnen de afdeling het mutatieproces geborgd. Middels structureel overleg zorgen we samen met SSC De Kempen voor verdere verbetering van het mutatieproces.

Areaalaccres en prijsindexatie:
Ieder jaar vinden er wijzigingen plaats aan het beheerareaal als gevolg van projecten op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Denk aan nieuwe locaties voor wonen en bedrijven met hun openbare ruimte, uitbreidingen van de (recreatieve) infrastructuur boven- en ondergronds en functieveranderingen van bestaande locaties.

Budgetaanpassingen zijn ieder jaar nodig. Deze worden jaarlijks in beeld gebracht en meegenomen met de kadernota en meerjarenbegroting. We verhogen de budgetten op basis van toegevoegde woningen of m² oppervlakte. De resultaten van de doorrekeningen met de nieuwe rekenmotoren nemen we hierin ook mee.

In 2023 komen we met een geactualiseerd IMBK waarbij de raad intergaal kan afwegen hoe het onderhoud in de gemeente plaats moet vinden en tegen welke kosten. Echter stijgen de kosten momenteel erg hard en zijn kostenstijgingen hoger dan de index normaal. Dit zullen we waar nodig verwerken in het IMBK.

Het IMBK geeft kaders voor het onderhoud van de volgende kapitaalgoederen:
- Wegen;
- Meubilair;
- Riolering en water;
- Civiele kunstwerken;
- Openbare verlichting;
- Groen;
- Schoon;
- Spelen / bewegen;
- Verkeer en vervoer.

Het vastgoedbeleid geeft kaders voor het onderhoud van de volgende kapitaalgoederen:
- Gebouwen.

Op de volgende pagina's gaan we in op de staat van onderhoud en de onderhoudslasten. Per soort kapitaalgoed is beschreven:
- Het beleidskader waarop het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd.
- Het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau van onderhoud.
- De actuele staat van onderhoud;.
- De in de begroting opgenomen budgetten.

Doelstelling
Het beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen volgens het vastgestelde beleidskader.
Dit doen we binnen de beschikbare budgetten en op het kwaliteitsniveau dat de raad heeft vastgesteld.

Wegen
1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2020 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   Eind 2020 is het wegenareaal volledig geïnspecteerd. Als gevolg hiervan blijkt dat 7% niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau. Deze achterstand lopen we geleidelijk in.

We maken hiervoor een planning waarbij we rekening houden met de beschikbare budgetten binnen het IMBK.
Elementenverhardingen hebben een betere kwaliteit dan asfalt. De hoofdwegen hebben goede kwaliteit, waardoor de doorstroming en veiligheid voor de meeste weggebruikers geborgd is. Duidelijk zichtbaar is dat de kwaliteit van de wegen buiten de bebouwde kom (buitengebied en natuurgebieden) het laagste is. Dit betreft vooral asfaltwegen. Tussen de functieonderdelen (rijbanen, voet-, fietspaden, etc.) bestaat maar weinig verschil in kwaliteit. In het najaar 2022 vindt er een nieuwe weginspectie plaats waaruit blijkt wat de actuele staat is.

In 2023 actualiseren we het IMBK. Hieraan gekoppeld komt een uitvoeringsplan wegen. Daarin omschrijven we de huidige kwaliteit van het beheerareaal. Met een planning van het benodigde onderhoud laten we zien wat dat de komend 5 jaar gaat kosten.

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 143.425	€ 143.425	€ 143.425	€ 143.425
Storting t.b.v. voorziening groot onderhoud	€ 784.875	€ 784.875	€ 784.875	€ 784.875
Investeringen	€ 1.581.000	€ 1.926.000	€ 1.760.000	€ 1.075.000

Voor de specificatie van de investeringen zie bijlage 7: Activiteitenplan Investeringen.

Meubilair

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   De omvang en de technische staat zijn bekend. In de rapportage van de inventarisatie voor beheerdata, basis op orde, komt de werkelijke omvang van het straatmeubilair naar voren. Nadat de omvang bekend is wordt de onderhoudsbehoefte bepaald. Hierna zal een uitvoeringsplan gemaakt worden en zal deze vertaald worden in de assetsheets die aangeboden worden samen met het actualiseren van het IMBK

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Investeringen	€ 70.625	€ 70.625	€ 70.625	€ 70.625

Voor de specificatie van de investeringen zie bijlage 7: Activiteitenplan Investeringen.

Riolering en water

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario (inclusief noodzakelijke maatregelen voor klimaatadaptatie en waterberging.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   In 2014 is van een groot deel van het areaal (80%) van de vrijvervalriolen de kwaliteit in beeld gebracht. De kwaliteit van nagenoeg alle oudere riolen is in beeld. In 2019 zijn de risicoriolen opnieuw geïnspecteerd. De informatie uit deze inspectie wordt meegenomen bij het opstellen van het integraal meerjarenprogramma. De belangrijkste schades zijn scheurvorming, wortelingroei en aantasting. De meest urgente riolen zijn inmiddels gerelined of vervangen.
   Op basis van inspecties is de kwaliteit van het vrijvervalriool in zijn algemeenheid te beoordelen als voldoende. In 2023 vindt een nieuwe grootschalige inspectie van de vrijvervalriolen plaats.
   De toestand van de mechanische riolering is voldoende (op basis van renovaties die dit jaar plaatsvinden). Qua functioneren voldoet de gemeente aan de eisen die het waterschap stelt.
   De riolen en de buitenruimte zijn nu nog niet in staat om de heftige 'klimaatbuien' afdoende te verwerken. De afgelopen jaren zijn alle stelsels opnieuw doorgerekend en de hoeveelheid en plaatsen waar water op straat komt in beeld gebracht. Aan de hand daarvan is een maatregelenplan opgesteld dat tevens onderdeel vormt van het programma Water en Riolering en daarmee uitvoering geeft aan het IMBK.

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie ex. Kapitaallasten)	€ 865.000	€ 545.000	€ 580.000	€ 545.000
Investeringen	€ 3.358.795	€ 2.565.000	€ 1.641.626	€ 1.370.663

Voor de specificatie van de investeringen zie bijlage 7: Activiteitenplan Investeringen.

Civiele kunstwerken

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   In 2016 is een inspectieronde uitgevoerd op 32 civiele kunstwerken. Uit de inspectie zijn diverse schadebeelden naar voren gekomen, met advies voor onderhoud. Op basis van de inspectie is de constructieve toestand van negen bruggen nader onderzocht en is een meerjarenplanning opgesteld voor de planperiode 2017 t/m 2026. Inmiddels zijn er zeven bruggen vervangen en is het groot (correctief) onderhoud grotendeels uitgevoerd. Met het uitvoeren van de maatregelen uit het MJOP is de kwaliteit van de civiele kunstwerken voldoende. In 2023 voeren we een nieuwe inspectie op de inmiddels 38 civiele kunstwerken uit en stellen we een nieuwe MJOP op.

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Investeringen	-	-	-	-

Groen

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   In 2022 is een externe kwalitatieve schouw op het openbaar groen uitgevoerd en opgeleverd. Aan de hand van deze resultaten hebben we een uitvoeringsprogramma groen opgesteld, welke onderdeel uit maakt van het IMMP. In 2023 starten we met de uitvoering van dit programma, wat als gevolg heeft dat het onderhoud verbeterd en de kwaliteit van het groen verhoogd wordt conform het gewenste beeld.

   In 2023 zal het laatste gedeelte (driejarig cyclus) van het reguliere snoeionderhoud van bomen uitgevoerd worden. In drie jaar tijd zijn alle bomen gesnoeid die snoei benodigd hadden.
   We voldoen daarmee aan de wettelijke zorgplicht. Bomen met een verhoogd veiligheidsrisico worden gecontroleerd. Hiermee voldoen we aan de wettelijke zorgplicht.

   Ten slotte wordt de boomverordening vernieuwd, waardoor deze weer actueel is. Thema's als duurzaamheid en klimaat nemen we hierin mee.

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 1.003.776	€ 1.003.776	€ 1.003.776	€ 1.003.776
Investeringen	€ 240.000	€ 330.000	€ 420.000	€ 420.000

   Voor de specificatie van de investeringen zie bijlage 7: Activiteitenplan Investeringen.

Openbare verlichting

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   Ons areaal van deze onderdelen van de openbare ruimte is voldoende in beeld in aantallen en met name qua kwaliteit om de kwaliteitsslag te maken naar B in het algemeen en A kwaliteit in de centra. Op basis van de middelen die beschikbaar zijn in het IMBK, inventariseren en inspecteren

we deze producten op kwaliteit. Ook is ons beheersysteem op orde met deze gegevens. Vanaf 2022 zijn we begonnen om binnen 5 jaar alle openbare verlichting vervangen met ledlampen (binnen de beschikbare budgetten).

In 2022 is de eerste aanzet gemaakt voor het upgrade van het ovlareaal naar de huidige stand van de techniek in de vorm van het vervangen van 142 conventionele armaturen door ledarmaturen.

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Investeringen	€ 534.003	€ 534.003	€ 534.003	-

Voor de specificatie van de investeringen zie bijlage 7: Activiteitenplan Investeringen.

Spelen

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   Alle toestellen voldoen aan de veiligheidseisen. Vanuit de wettelijke aansprakelijkheid wordt ieder toestel jaarlijks aan een inspectie onderworpen. Gebreken die naar voren komen worden verholpen. Tussentijds voert het Servicebedrijf visuele controles uit. De ondergronden worden gereinigd en onderhouden zodat ze voldoen aan de veiligheidseisen.
4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000
Vervangingen	€ 30.723	€ 30.723	€ 30.723	€ 30.723

Verkeer en Vervoer

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) dat in 2019 is vastgesteld.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Bij de vaststelling van het IMBK is gekozen voor het basisscenario.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   In 2022 zijn we gestart met het actualiseren van het verkeers- en vervoersplan dat we vertalen naar een nieuw mobiliteitsplan binnen de kaders van het IMBK en sluiten we integraal aan op andere beleidsvelden. Het mobiliteitsplan zal eind 2022 leiden tot een uitvoeringsprogramma mobiliteit.

In 2021 is gestart met een inventarisatie, waarvan de resultaten recent bekend zijn geworden. Er zijn in Oirschot zo'n 7.500 borden. Hiervan is het type, de locatie en kwaliteit (schoonheid) bekend. De technische staat van de verkeersborden (leeftijd en reflectieklasse) is niet meegenomen in de inventarisatie. Voor de borden zal een uitvoeringsprogramma gemaakt worden welke met het geactualiseerde IMBK wordt aangeboden. Op basis van de inventarisatie zal begin 2023 onderzocht worden of een deel van het huidige areaal gesaneerd kan worden. De indruk op dit moment is dat een deel van de borden overbodig zijn.

Voor de wegmarkering heeft In 2021 een gedetailleerde inventarisatie plaatsgevonden en is de technische staat van wegmarkering bekend. Hiervoor wordt een uitvoeringsprogramma gemaakt n en doorgerekend in het IMBK.

4. *Beschikbare budgetten*

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 63.500	€ 63.500	€ 63.500	€ 63.500
Onderzoek en advies	€ 10.000	€ 10.000	€10.000	€10.000
Investeringen	€ 2.357.444	€ 2.565.000	€ 1.641.626	€ 1.370.663

Gebouwen en Sportaccommodaties

1. *Het beleidskader*
   Het actuele en vigerende beleid is het Vastgoedbeleid dat in 2016 is vastgesteld. In 2019 is hier een addendum toegevoegd als gevolg van de besluitvorming over de beheerplannen van de buitensportaccommodaties.
2. *Vastgesteld kwaliteitsniveau*
   Het kwaliteitsniveau voor alle gebouwen is 3 (PVM; vastgoed consultancy bureau). In 2019 is voor de velden en de parkinrichting van de buitensportaccommodaties onderhoudsniveau C (CROW) en voor de gebouwen van de buitensportaccommodaties conditieniveau 3 (PVM) bepaald als standaard onderhoudsniveau. Er is een duurzame meerjarenonderhoudprognose opgesteld.
3. *Actuele staat van onderhoud*
   De staat van onderhoud is voor alle gebouwen goed. Verduurzaming zal plaatsvinden op natuurlijke momenten.

4. *Beschikbare budgetten*

Openbare gebouwen

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 43.442	€ 43.442	€ 43.442	€ 43.442
Storting t.b.v. voorziening groot onderhoud	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000

Diverse privaatrechtelijke bezittingen

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 59.235	€ 59.235	€ 59.235	€ 59.235
Storting t.b.v. voorziening groot onderhoud	€ 25.637	€ 25.637	€ 25.637	€ 25.637

Multifunctioneel gebouw de Klep Middelbeers

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 20.752	€ 20.752	€ 20.752	€ 20.752
Storting t.b.v. voorziening groot onderhoud	€ 23.000	€ 23.000	€ 23.000	€ 23.000

Gebouwen sportaccommodaties

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 34.186	€ 34.601	€ 33.995	€ 33.799
Storting t.b.v. voorziening groot onderhoud	€ 81.303	€ 81.303	€ 81.303	€ 81.303
Investeringen	€ 124.216	-	€ 21.780	-

Sportvelden

	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	€ 352.955	€ 352.955	€ 352.955	€ 352.955
Storting t.b.v. voorziening groot onderhoud	€ 31.202	€ 31.202	€ 31.202	€ 31.202
Investeringen	€ 710.460	€ 53.500	€ 119.181	-

Voor de specificatie van de investeringen zie bijlage 7: Activiteitenplan Investeringen.

C. Financiering

Inleiding
Onder financiering verstaan we: de manier waarop we voorzien in de benodigde gelden om lopende uitgaven te kunnen doen of om investeringen te betalen. We onderscheiden daarbij financiering met kort geld en met lang geld. Bij kort geld is sprake van daggeldleningen, kasgeldleningen en rekening-courant.
Lang geld betreft – voor onze gemeente – vrijwel uitsluitend vaste geldleningen. Daarnaast speelt de vermogenspositie van onze gemeente een centrale rol: we hebben een uitstekende vermogenspositie met voldoende saldo aan reserves en voorzieningen. In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens en het risicobeheer inzichtelijk gemaakt van de gemeentelijke financieringsportefeuille. Hiervoor gebruiken we het instrument van treasurybeleid.

Bij treasury gaat het om de financiering van het gemeentelijk beleid tegen zo gunstig mogelijk voorwaarden. Dit omvat het zorgen voor voldoende liquide middelen, het beleggen van tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement en het daarbij afdekken van de risico's, met name op het gebied van rente en krediet. Dit alles op de meest doelmatige wijze en volgens de wettelijke voorschriften van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Bij treasury gaat het dus om het sturen, het beheersen, het verantwoorden en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.
Ons treasurybeleid is vastgelegd in de verordening treasurystatuut gemeente Oirschot 2015 (vastgesteld door uw raad op 15 december 2015). Door allerlei ontwikkelingen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie moet de verordening treasurystatuut worden aangepast.

Financieringsbeleid
Het financieringsbeleid is erop gericht om zo lang mogelijk de uitgaven met "kort geld" te financieren en pas vaste leningen aan te trekken wanneer dat, gelet op onze liquiditeitenplanning, noodzakelijk is. Het streven is om de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken. Door een meerjarige liquiditeitenplanning brengen we dit zo goed mogelijk in beeld.

Komende jaren gaan wij, in het belang van de Oirschotse samenleving, behoorlijk investeren.
Zoals we nu ook zien bij de rijksoverheid leiden deze uitgaven tot een verhoging van het financieringstekort. Zeker gezien de lage rentevoet achten wij dit verantwoord. Uit de tabel meerjarige liquiditeitenplanning blijkt dat we eind 2025 een tekort van € 30 miljoen verwachten.

Liquiditeitenplanning		2023 bedrag	2024 Bedrag	2025 bedrag	2026 bedrag
Beginsaldi					
Saldo	A	-19.100.197	-29.149.704	-32.577.813	-31.786.702
Betalingen					
Salarissen		-10.769.757	-10.483.609	-10.880.139	-11.276.236
Geldleningen		-2.160.850	-2.089.921	-1.881.582	-1.826.378
Aktiviteitenplan investeringen		-8.976.593	-8.537.572	-5.303.659	-4.027.232
Restant investeringen 2020		-1.550.000	0	-687.500	-2.062.500
Kempenplus		-2.203.000	-2.211.000	-2.220.000	-2.220.000
Maatschappelijke Dienstverlening		-6.445.068	-6.453.984	-6.467.648	-6.483.160
GRSK		-1.337.556	-1.387.759	-1.432.940	-1.505.609
div. overige verbonden partijen		-6.701.466	-6.738.752	-6.741.604	-6.656.470
Subsidies		-1.216.105	-1.168.605	-1.166.105	-1.157.145
Voorzieningen		-1.447.895	-1.096.743	-1.162.387	-1.387.591
Overige uitgaven		-14.588.365	-13.370.741	-13.601.468	-13.928.981
Totaal betalingen	**B**	**-57.396.655**	**-53.538.686**	**-51.545.032**	**-52.531.302**
Ontvangsten					
Rijksbijdragen		31.549.461	33.084.504	34.824.301	33.264.395
OZB en gem. belastingen		11.455.898	11.735.473	12.010.061	12.137.358
Overige ontvangsten		4.341.789	5.290.600	5.501.782	3.154.473
Totaal ontvangsten	**C**	**47.347.148**	**50.110.577**	**52.336.144**	**48.556.226**
SALDO / tekort (A+B+C)		**-29.149.704**	**-32.577.813**	**-31.786.702**	**-35.761.778**

Voor de volledigheid willen we hier nog vermelden dat bovenstaand overzicht gebaseerd is op de cijfers uit deze begroting (zie het hoofdstuk Financiële begroting). Uiteraard wijzigt de financieringsbehoefte als nieuwe projecten worden toegevoegd of projecten die zijn opgenomen niet doorgaan.

Voor het tekort aan liquide middelen van € 35,7 miljoen eind 2026 moet de gemeente kort of lang geld aantrekken. Het is namelijk niet mogelijk om binnen de geldende voorschriften voor een dergelijk bedrag rood te staan op onze bankrekening. Op basis van het hiervoor weergeven overzicht en de kennis uit het verleden, gaan we ervan uit dat 25% van het tekort aan liquide middelen, afgerond € 8,9 miljoen, wordt opgevangen doordat uitgaven later worden gedaan of inkomsten worden ontvangen die nu nog niet bekend zijn. De facturen die we ontvangen van onze leveranciers voor met name grotere projecten moeten natuurlijk wel op tijd betaald worden. Daardoor moeten we zowel kort als lang geld lenen, bij elkaar circa € 26,8 miljoen.

De (extra) rentekosten zijn gezien de huidige markt marginaal te noemen, waardoor nauwelijks sprake is van extra lasten in de exploitatie. Bij het onderdeel rentebeleid gaan we in op de vraag hoe dit bedrag wordt gesplitst in kort en lang geld.

Rentebeleid

Korte termijn

De rente is nog steeds historisch laag. We kiezen ervoor om maximaal gebruik te maken van de ruimte die de kasgeldlimiet (in 2023 € 4,1 miljoen) ons biedt om mogelijke financieringstekorten op te vangen door het aantrekken van (kortlopende) kasgeldleningen. Door de lage rente en de invoering van het schatkistbankieren verwachten wij geen of zeer minimale rente-inkomsten. Het aantrekken van een kasgeldlening van € 4,1 miljoen leidt tot een negatieve rente, ofwel een rente-opbrengst. Het is zeer ongewis hoe lang deze negatieve rente nog aanhoudt. Om die reden is er in deze begroting geen te ontvangen of te betalen rente meegenomen voor de aan te trekken kasgeldlening.

Lange termijn

Ook de rente voor langlopende geldleningen is historisch laag, hoewel deze wel hoger is dan de rente voor "kort" geld. De tarieven waren begin 2022 erg laag, namelijk rond de 0,6%. De tarieven zijn op dit moment weer aan het oplopen. Het hoogste tarief voor een lening van 25 jaar lag in augustus 2022 op 2,61%. Het laagste tarief was in januari 2022 en lag op 0,57%. Op basis van de hiervoor weergeven meerjarige liquiditeitenplanning, verwachten we tijdens de periode 2023 – 2026 een vaste geldlening van ca. € 22,7 miljoen nodig te hebben. We houden er hierbij rekening mee dat we € 4,1 miljoen als een kasgeldlening aantrekken, omdat we die ruimte binnen de kasgeldlimiet beschikbaar hebben.

Rentetoerekening aan investeringen

Sinds de nieuwe voorschriften per 1 januari 2017 is het voor gemeenten verplicht om het saldo van de betaalde en ontvangen rente toe te rekenen aan de investeringen. Deze toerekening gebeurt door het bepalen van een gemiddeld rentepercentage, ook wel renteomslagpercentage genoemd.

Renteschema voor berekening renteomslagpercentage

Onderdeel		2023	2024	2025	2026
a. Externe rentelasten					
Rente rekening-courant		2.000	2.000	2.000	2.000
Rente langlopende geldleningen		736.385	699.234	658.931	637.522
	A	738.385	701.234	660.931	639.522
b. Externe rentebaten					
Verstrekte startersleningen	B	24.404	23.758	23.087	22.390
Totaal door te rekenen externe rente (A - B)	C	713.981	677.476	637.844	617.132
c1. Rente grondexploitatie	D	45.851	65.027	49.231	35.354
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend					
Sportpark Moorland (rentepercentage 1,50%)	E	31.243	29.018	26.759	24.466
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering)	F	0	0	0	0
Saldo door te berekenen rente (C - D - E - F)	G	636.887	583.431	561.854	557.312
d1. Rente over eigen vermogen	H	0	0	0	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	I	0	0	0	0
Toe te rekenen rente (G + H + I)	J	636.887	583.431	561.854	557.312
Boekwaarde staat van activa per 1 januari exclusief de investeringen onder c1, c2 en c3	K	62.805.166	65.203.836	67.844.011	69.313.870
Rente-omslagpercentage (J / K)		**1,014%**	**0,895%**	**0,828%**	**0,804%**

Risicobeheer

We onderscheiden verschillende vormen van risico's: onder andere renterisico's (vaste schuld en vlottende schuld), kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's en garantstellingen. De Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) noemt een aantal verplichte elementen dat het risico beperkt. De uitwerking voor de gemeente Oirschot van die verplichte elementen is uitgewerkt in het door uw raad vastgestelde Treasurystatuut.

Renterisicobeheer/kasgeldlimiet en renterisiconorm

Bij de kasgeldlimiet gaat het om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een door het ministerie vastgesteld percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar.

Dit betekent dat de gemeente tot maximaal de hoogte van de kasgeldlimiet kortlopende schulden mag hebben. Als deze limiet drie kwartalen achter elkaar wordt overschreden, moeten we een vaste geldlening aantrekken. In de hierna volgende tabel is de kasgeldlimiet voor de gemeente Oirschot weergegeven.

Kasgeldlimiet (x € 1.000)	2023
Omvang begroting per 1 januari 2023	48.225
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	4.099

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille zodat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering wordt beperkt. De gewijzigde renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de renterisiconorm voor de periode 2023– 2026.

Modelstaat B (Renterisico vaste schuld over de jaren 2023 t/m 2026) (x € 1.000)

Stap	Variabelen renterisico(norm)	2023	2024	2025	2026
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	1.582	1.538	1.532	1.388
3	**Renterisico (1 + 2)**	**1.582**	**1.538**	**1.532**	**1.388**
4	**Renterisiconorm**	**9.645**	**9.840**	**10.051**	**9.718**
5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	8.063	8.302	8.519	8.330
5b = 3 > 4	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal 2023	48.225	49.199	50.256	48.592
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4 = 4a x 4b / 100	**Renterisiconorm**	**9.645**	**9.840**	**10.051**	**9.718**

Uit de hiervoor opgenomen Modelstaat B blijkt dat we in alle jaren onder de risiconorm zitten. Dit komt onder andere doordat we voor alle langlopende geldleningen het rentepercentage tot het einde van de looptijd hebben vastgelegd. Hierdoor zijn er in de planperiode 2023 - 2026 géén renteherzieningen.

Renteschema

De commissie BBV heeft geadviseerd om het renteschema uit haar rentenotitie op te nemen in de financieringsparagraaf. Onderstaand overzicht geeft onder andere inzicht in de rentelasten en het renteresultaat.

	2023	2024	2025	2026
Externe rentelasten				
Korte financiering	2.000	2.000	2.000	2.000
Lange financiering	736.385	699.234	658.932	637.522
Totaal externe rentelasten	**738.385**	**701.234**	**660.932**	**639.522**
Externe rentebaten				
Lange financiering	-24.404	-23.758	-23.087	-22.390
Per saldo aan rentelasten	**713.981**	**677.476**	**637.845**	**617.132**
Rente grondexploitatie	45.851	65.027	49.231	35.354
Saldo door te berekenen externe rente	**668.130**	**612.449**	**588.614**	**581.778**
Aan taakvelden toe te rekenen rente	668.130	612.449	588.614	581.778
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	673.391	627.319	603.247	585.940
Renteresultaat	**5.261**	**14.870**	**14.633**	**4.162**

Kredietrisicobeheer

Bij de verstrekte geldleningen loopt de gemeente kredietrisico's. Dit risico wordt vooral beheerst door terughoudendheid bij het verstrekken van nieuwe leningen. Verder neemt de hoofdsom gedurende de looptijd af en dus ook het kredietrisico voor de gemeente. In tabel hieronder staat het overzicht van verstrekte leningen.

Verstrekte geldleningen	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	817.198	798.752	779.640	759.857
Reguliere aflossingen	18.446	19.112	19.783	20.480
Stand per 31 december	798.752	779.640	759.857	739.377

Garantstellingen

De gemeente staat garant voor vijf geldleningen met een totaalbedrag per 1 januari 2022 van € 8.9 miljoen waarvan twee leningen op naam van Wooninc. staan voor een bedrag van € 8 miljoen. Verder fungeert de gemeente als achtervang van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor een drietal leningen ten name van Wooninc voor een totaalbedrag van € 41 miljoen. De afgelopen jaren zijn alle leningen steeds normaal afgelost. Het risico voor het niet nakomen van afspraken door de kredietnemer en daardoor het gemeentelijke risico is minimaal.

Leningenportefeuille

Naast inzicht in de verstrekte geldleningen, is het ook van groot belang om inzicht te hebben in onder meer de grootte van de opgenomen leningen. Hieronder in tabel de opgenomen geldleningen:

Opgenomen geldleningen	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	14.475.143	12.937.425	11.405.652	10.017.498
Reguliere aflossingen	1.537.718	1.531.773	1.388.154	1.389.542
Stand per 31 december	12.937.425	11.405.652	10.017.498	8.627.956

Relatiebeheer

Het betalingsverkeer vindt al vele jaren plaats via de NV BNG bank. Daarnaast heeft onze gemeente ook nog een betaalrekening bij de plaatselijke Rabobank. Die rekening gebruiken inwoners sporadisch om betalingen aan de gemeente te verrichten. Daarnaast wordt die rekening gebruikt om contant geld, dat ontvangen is bij de publieksbalie, af te storten.

Schatkistbankieren

Dit houdt in dat publieke instellingen al hun liquide middelen (boven drempelbedragen), die niet direct nodig zijn voor het uitvoeren van hun publieke taak, aanhouden bij het ministerie van Financiën. Dit drempelbedrag is voor een begrotingstotaal tot € 500 miljoen per 1 juli 2021 verhoogd. Vanaf die datum mogen publieke instellingen de eerste € 1 miljoen of 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist houden. Voor Oirschot is dit voor 2023 € 1 miljoen. Dit is het minimale bedrag (2% van het begrotingstotaal van 2023 € 48.113.000 is € 962.257,88).

EMU Saldo

Het EMU-saldo is ontstaan in het kader van het (Europese) streven naar houdbare overheidsfinanciën. De Europese begrotingsregels zijn grotendeels vastgelegd in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). De belangrijkste uitgangspunten van het SGP zijn:

1. Het EMU-saldo, ofwel het nationale begrotingstekort, mag niet groter zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (bbp). Van dit tekort neemt het Rijk 2,6% voor zijn rekening en de decentrale overheden 0,4%.
2. De EMU-schuld: de overheidsschuld moet lager zijn dan 60% van het bbp.

In Nederland is het SGP uitgewerkt in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof). De Wet Hof bevat onder andere een bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden een gezamenlijke en gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de Europese begrotingseisen te respecteren.

Voor een nog betere beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het opnemen van het EMU-saldo in de begroting. De geprognosticeerde balans dient er voor om de raad meer inzicht te geven in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

EMU-saldo Oirschot

	2022	2023	2024	2025	2026
Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-848	-1.145	277	1.240	-1.243
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.478	-2.251	-2.490	-1.317	-885
3 Mutatie voorzieningen	57	-231	191	151	-75
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	-1.782	1.384	1.251	-305
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-3.269**	**-5.409**	**-638**	**1.325**	**-2.508**

EMU-saldo vanuit Geprognosticeerde balans

Omschrijving mutatie	2023	2024	2025	2026
	Bedragen x € 1.000			
Mutatie eigen vermogen	-1.145	277	1.240	-1.243
Mutatie voorraden	-1.782	1.384	1.251	-305
Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.251	-2.490	-1.317	-885
Mutatie voorzieningen	-231	190	151	-75
EMU-saldo	**-5.409**	**-639**	**1.325**	**-2.508**

Uitgangspunt is dat de totalen van de twee bovenstaande tabellen aan elkaar gelijk moeten zijn.

Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2026
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	288	261	237	212	187
Materiële vaste activa					
- Economisch nut	44.523	45.031	46.250	46.231	45.801
- Maatschappelijk nut	19.869	21.639	22.934	24.295	25.635
Financiële vaste activa	709	1.000	973	946	918
Totaal vaste activa	**65.101**	**67.670**	**70.157**	**71.472**	**72.354**
Vlottende activa					
Voorraden	4.134	5.917	4.533	3.283	3.588
Totaal vlottende activa	**4.134**	**5.917**	**4.533**	**3.283**	**3.588**
Overige activa	4.986	4.986	4.986	4.986	4.986
Kortlopende vorderingen	**4.986**	**4.986**	**4.986**	**4.986**	**4.986**
TOTAAL GENERAAL	**74.509**	**78.834**	**79.913**	**79.953**	**81.115**

PASSIVA	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2026
Vaste financieringsmiddelen					
Eigen vermogen					
- Algemene reserves	10.702	10.612	10.610	10.610	10.607
- Bestemmingsreserves	15.920	15.122	15.261	15.743	15.925
- Saldo begroting	848	591	731	1.489	67
Totaal eigen vermogen	**27.470**	**26.325**	**26.602**	**27.842**	**26.599**
Voorzieningen	7.363	7.132	7.322	7.473	7.398
Langlopende schulden	31.014	35.427	33.895	32.507	31.117
Handelscrediteuren	3.991	4.439	4.359	4.043	3.938
Overlopende passiva	4.671	5.511	7.735	8.088	12.063
Kortlopende schulden	**8.662**	**9.950**	**12.094**	**12.131**	**16.001**
TOTAAL GENERAAL	**74.509**	**78.834**	**79.913**	**79.953**	**81.115**

D. Bedrijfsvoering

Essentie: We willen als organisatie in control zijn en blijven zodat we met de samenleving bestuurlijke ambities kunnen realiseren.

Ambitie 1: De organisatie: klaar voor de toekomst

We zijn een organisatie die staat voor de belangen van bestuur en inwoners. De in 2019 ingezette ontwikkeling van de organisatie loopt door in 2023 en verder. Stilstand is achteruitgang en dat betekent een continue ontwikkeling en aanpassing van de organisatie. Er zijn kleine en grote aanpassingen. Een voorbeeld van een grote aanpassing is de Omgevingswet. Na invoering van deze wet is er ook het nodige te doen om daadwerkelijk de geest van de wet en de te ontstane jurisprudentie goed in te laten werken in de organisatie.

Activiteit 1.1. Regionale samenwerking
De raad heeft in 2018 en 2019 besloten over de bestuurlijke toekomst van Oirschot. Deze besluitvorming is leidend voor zaken waarin wij ons ontwikkelen richting o.a. het Stedelijk Gebied, richting De Kempen en wat wij zelfstandig blijven doen. In 2021 heeft de raad d.m.v. een motie aangegeven dat zij een evaluatie netwerksamenwerking wil. In 2022 is de voorbereiding voor de evaluatie begonnen. Het is de bedoeling om de evaluatie in 2023 af te ronden en met aanbevelingen te komen zodat de raad hierin een besluit kan nemen.

Activiteit 1.2. Actief sturen op ons personeelsbestand
Het strategisch P&O-beleid legt direct verband met de doelen van het college: op welke wijze ontwikkelt de gemeente Oirschot zich tot een professionele, wendbare organisatie gericht op de opgaven waarvoor we staan? Een organisatie met betrokken medewerkers die samen inspelen op maatschappelijke opgaven in onze dynamische omgeving. Dit vraagt om verbinden, ondernemerschap, respect en resultaatgerichtheid. Dit heeft impact op de inzet van onze medewerkers en komt terug in het personeelsbeleid en de instrumenten die we inzetten in onze aanpak.
Dit betekent ook dat een aantal speerpunten van beleid (terugdringen verzuim, duurzame inzetbaarheid) gecontinueerd wordt

1.2.1 Actief personeelsbeleid
Een organisatie in verandering vraagt om medewerkers die mee kunnen bewegen. Meer resultaatgericht, vraag gestuurd en omgevingsgericht werken. Dit betekent ook dat we moeten investeren in onze medewerkers als belangrijkste kapitaal van onze organisatie. Met het personeelsbeleid willen we deze ontwikkeling ondersteunen. Tegelijkertijd is het van belang dat we investeren in goed werkgeverschap. Dit geldt niet alleen richting onze medewerkers, waar het bijvoorbeeld gaat om werkplezier en vitaliteit. Goed werkgeverschap gaat ook om het aantrekken van nieuwe medewerkers in een gespannen arbeidsmarkt. We leggen onze ambities vast in een meerjarige strategische personeelsplanning.

1.2.2 Strategische personeelsplanning

Het werk verandert door verdergaande digitalisering, samenwerkingen met de regio en nieuwe wetgeving zoals de Omgevingswet. Daarnaast hebben coronacrisis en het hybride werken ook een grote invloed. Het is van belang continu de doorvertaling te maken naar wat dit betekent voor onze organisatie en ons personeel. De centrale vraag hierbij is: sluiten de medewerkers met hun opleiding, ervaring en competenties aan op de veranderende opgaven?

Om hier goed op in te spelen, maken we een strategische personeelsplanning. In de analyses houden we ook rekening met de uitstroom wegens vergrijzing. Steeds meer onderdelen van de organisatie brengen in kaart wat de personeelsbehoefte is, nu en straks. De uitkomsten van de analyses kunnen gemeentebreed worden gebruikt voor capaciteitsplanning, opleiding en omscholing van medewerkers en voor gerichte arbeidsmarktbenadering voor schaarse functiegroepen.

1.2.3 Personele fricties

Al langere tijd staat de ambtelijke organisatie onder druk. Door personeelsverloop, een krappe arbeidsmarkt, en veel inhuur blijft het erg moeilijk de organisatie op orde te krijgen. Daarvoor zijn maatregelen voor de korte (incidenteel) en lange (structureel) termijn nodig. In 2022 zijn we begonnen met het op orde brengen van de vakgroep Financiën. Daarbij gaat het om zowel de personele bezetting, de processen als de systemen. Er is geld beschikbaar om dit te realiseren. Daarnaast ligt de focus op het team Ontwikkelen en Ondernemen. In dit team is de verhouding inhuur/eigen medewerkers niet in balans. Ook is de workload niet in verhouding tot de bezetting. We gaan verder om dat op een aanvaardbaar niveau en in balans brengen. Datzelfde geldt voor het ambitieniveau.

1.2.4 Mobiliteit

De arbeidsmarkt in de regio blijft naar verwachting ook de komende jaren gespannen. We merken dat het steeds moeilijker is om medewerkers aan te trekken. Voor een kleine gemeente is het van belang dat we ons blijven presenteren als een aantrekkelijke werkgever. De arbeidsmarktcommunicatie wordt hier specifiek op ingericht. Daarnaast zetten we niet alleen de klassieke wervingskanalen in, maar zoeken en werven we steeds meer in netwerken of op andere plekken (opleidingsinstituten benaderen, traineeships opzetten, stagiaires binden)

Interne mobiliteit

De gespannen arbeidsmarkt maakt ook dat we meer moeten investeren in het talent dat we in huis hebben. Dit betekent dat, binnen onze beperkte mogelijkheden interne mobiliteit, belangrijker wordt. Met interne mobiliteit bedoelen we de doorstroming naar een andere functie binnen de organisatie. Enerzijds ligt hier een eigen verantwoordelijkheid van de medewerker, anderzijds hebben we er als organisatie ook belang bij om dit te faciliteren.

Duurzame inzetbaarheid

We willen verder groeien naar een goede vorm van werkgeverschap waarin alle medewerkers met plezier en respect hun werk kunnen doen. Daarvoor is duurzame inzetbaarheid een belangrijk speerpunt. We hanteren een brede aanpak die inzet op de vitaliteit en vooral op het binden en boeien van onze medewerkers. Dit raakt ook elementen als werkplezier en de ontwikkelmogelijkheden in de organisatie.

Het thema “de vitaliteit van onze medewerkers in alle leeftijdsklassen” komt op de agenda. Op verzoek van de Ondernemingsraad onderzoeken we of ook het vitaliteitspact (was generatiepact) een bijdrage kan leveren. Daarnaast wordt het verzuimbeleid herijkt en gemoderniseerd. Nadruk komt te liggen op eigenaarschap van medewerkers en wat zij kunnen doen om gezond en duurzaam inzetbaar te blijven.

Ook het hybride werken is een instrument wat tot een duurzame inzetbaarheid van de medewerker kan leiden. Door een afweging te maken over plaats- en tijdonafhankelijk werken kan de werkdruk positief worden beïnvloed en kan ervoor worden gezorgd dat de balans tussen privé en werk goed blijft.

Voor risicomanagement in brede zin is aandacht.

Wij gaan verder met zaakgericht werken. Naast het technisch organiseren van zaakgericht werken, vraagt dit ook een verandering in cultuur en werkwijzen. Daar gaan we verder op inzetten. Digitaal is de norm komt daarmee hoog op de agenda.

Ambitie 2: de basis op orde

2.1.1 Beschikbaarheid controledocumentatie
De accountant merkte in zijn controlerapport op dat controledocumentatie niet direct voor handen was. Dit komt doordat zaken niet (direct) vindbaar waren in het elektronische archief van de gemeente Oirschot, We werken aan een goede structurele controle-opzet. Dit moet zijn effect hebben op de juistheid en volledigheid van dit proces.

2.1.2 Informatieveiligheid
Regelmatig blijkt dat onze organisatie kwetsbaar is. Samenwerking is meer dan ooit nodig zowel binnen de organisatie als met andere organisaties. Daarnaast wordt ook informatiemanagement steeds belangrijker. Goede informatie-uitwisseling met ketenpartners is een randvoorwaarde voor een goede procesborging.

Bewust omgaan met gegevens
Doordat er steeds meer informatie-uitwisseling plaatsvindt, is het noodzakelijk om de informatieveiligheid en de privacy van al die gegevens te waarborgen. Dit vraagt veel van onze systemen en zeker ook van onze mensen. Het is belangrijk dat zij altijd bewust omgaan met gegevens die binnen de privacy van iemand vallen. Juist nu we meer locatie en tijdsongebonden werken, is de aandacht hiervoor heel belangrijk. Dat is in 2023 dan ook een bijzonder aandachtspunt en onderwerp.

Informatieveiligheidsplan
In 2021 stelden we, aan de hand van het vastgestelde informatieveiligheidsbeleid, een informatieveiligheidsplan op. In 2022 is dit plan geactualiseerd voor de jaren 2022 en 2023. Aan de hand van dit plan en de prioritering die uit de risicoanalyse komt, plannen we de benodigde acties voor de komende periode in.

Datagedreven werken
Om beleidskeuzes beter te kunnen voorbereiden en onderbouwen, gaan we steeds meer data-gedreven werken. Daarom hebben we ook voor de samenwerking met het Rural Data Centre gekozen. In 2023 moeten we daar ook resultaten van zien. Aan de hand van deze resultaten zal definitief worden bepaald of we aangehaakt blijven bij het RDC.

2.1.3 Externe inhuur en rechtmatigheid

Externe inhuur blijft vanuit rechtmatigheidsoogpunt de aandacht vragen. Ook de accountant kijkt hier kritisch naar en komt met opmerkingen over dit proces. In 2023 kijken we wederom kritisch naar het proces om de vastlegging en verantwoording verder aan te scherpen.

In de onderstaande tabellen zijn, zoals afgesproken in de Financiële verordening, de loonkosten en een aantal bedrijfsvoeringkosten gespecificeerd.

Tabel 1. Ontwikkeling loonkosten Bedragen x € 1.000

Afdeling	Bezetting in fte's	2023	2024	2025	2026
Raad		297	305	313	320
Burgemeester	1,00	160	165	169	173
Wethouders	3,00	323	331	340	347
Totaal bestuur	**4,00**	**780**	**801**	**822**	**840**
Griffier	1,56	156	160	164	168
Managementteam	6,00	743	763	784	801
Sociale leefomgeving en externe dienstverlening	20,94	1.672	1.713	1.756	1.794
Ondernemen en ontwikkelen	15,36	1.769	1.805	1.843	1.883
Mobiliteit, beheer en realisatie (incl. buitendienst)	23,25	1.913	1.964	2.016	2.059
Bedrijfsvoering en Interne Dienstverlening	33,88	2.446	2.506	2.568	2.623
Totaal teams	**99,43**	**8.543**	**8.751**	**8.967**	**8.967**
Burgerlijke Stand		10	10	10	10
Totaal-generaal	104,99	9.489	9.722	9.963	9.984

Tabel 2. Diverse bedrijfsvoeringskosten Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Huisvestingskosten	376	373	371	371
Automatiseringskosten	1.683	1.646	1.653	1.653
Raad (excl. loonkosten)	38	38	39	39
Griffie (excl. Loonkosten)	1	2	2	2
Inhuur personeel van derden	1.046	869	592	592
Lokale rekenkamer	27	27	27	27
Accountantskosten	42	42	42	42

* NB: De belangrijkste posten voor het onderdeel inhuur personeel van derden zijn: structureel € 110k voor ziektevervanging, € 112k voor de WSD en € 349 voor DVO Kempenplus. Daarnaast bestaat de post uit inhuur van € 454k voor Actieplan Woningbouw in 2023 en € 277k in 2024.

E. Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden waar de gemeenten zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Oirschot gaat samenwerkingsverbanden aan en onderhoudt de samenwerkingsverbanden met het oog op de Oirschotse en regionale belangen. We onderscheiden daarbij samenwerking met publiekrechtelijke organisaties (onderdeel 1) en privaatrechtelijke organisaties (onderdeel 2).

Paragraaf E geeft een overzicht van onze deelname in de verbonden partijen. Daarbij wordt voor iedere verbonden partij ingegaan op zowel een aantal organisatorische als financiële zaken.

Planning en control verbonden partijen
Aan de hand van de (concept)begrotingen 2023 heeft ons college c.q. de raad inzicht gekregen in de financiële situatie over 2023 van de verbonden partijen..

Wijzigingen en actualiteiten verbonden partijen
Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK): In 2020 is de GRSK gestart met een onderzoek naar de toekomst van de GRSK onder de noemer “opnieuw verbinden” waarbij het de bedoeling is te komen tot de herpositionering van de verschillende onderdelen van de GRSK. Het gaat hierbij om VTH, P&O, MD en SSC. Bedoeling is om te komen tot een nieuwe opzet waarbij op de verschillende GRSK-onderdelen een meerwaarde ontstaat voor de 5 deelnemende gemeenten. De in 2022 ingezette weg rond governance en overdragen van taken van VTH, P&O en MD moet in 2023 een vervolg krijgen wat moet leiden tot een goede rolverdeling, positionering en duidelijkheid over taken en bevoegdheden.

Overzicht

Publiekrechtelijke organisaties	Privaatrechtelijke organisaties
1.1 Metropoolregio Eindhoven (MRE)	2.1 Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)
1.2 GGD Zuidoost Brabant (GGD)	2.2 Stichting Visit Oirschot
1.3 Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)	2.3 Regionaal Netwerk het Groene Woud
1.4 Werkvoorzieningsschap de Dommel (WSD)	2.4 NV Bank Nederlandse gemeenten
1.5 Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)	2.5 Brabant Water NV
1.6 Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (OD-ZOB)	2.6 Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A.
	2.7 Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Financiële uitgangspunten

- De vier grote verbonden partijen MRE, GGD, ODZOB en VRBZO hebben op eenduidige wijze de gegevens voor de begroting 2023 aangeleverd.
- Het begrote resultaat is per verbonden partij verschillend. In de meeste situaties is sprake van een nihil resultaat. De bijdragen van de deelnemende gemeenten vormt de sluitpost om te komen tot genoemd resultaat.

1.1 Metropoolregio Eindhoven		
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Doelstelling / Openbaar belang	Een optimale ontwikkeling van het vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers in de regio Zuidoost Brabant. Het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 is de basis voor de bestuurlijke samenwerking van de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Visie, missie en ambitie zijn beschreven. Het Samenwerkingsakkoord geldt vier jaar en wordt ieder jaar met de opstelling van de Begroting geactualiseerd. In het najaar van 2022 gaat de MRE in overleg met de nieuwe gemeenteraden een samenwerkingsakkoord opstellen voor 2023-2026.	
Deelnemers	21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant	
Bestuurlijke vertegenwoordiger Programma / taakveld	J. Keijzers-Verschelling Hoofdthema's: - Economie programma 2 - Mobiliteit programma 4 - Energietransitie programma 3 - Transitie Landelijk Gebied programma 3	
Bijdrage opgave Oirschot	De Metropoolregio Eindhoven behelst een strategische overall visie voor de regio ten behoeve van de ontwikkeling van het vestigingsklimaat op de vier (nieuwe) hoofdthema's.	
(bedragen x € 1.000)	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen Vreemd (lang) vermogen inclusief voorzieningen	€ 12.945 € 10.566 waarvan €4.475 voorzieningen	€12.327 €10.069 Waarvan €5.798 voorzieningen
Totale lasten en resultaat (inclusief mutaties reserves) 2023 (x1000)	Totale lasten en baten € 15.513 Resultaat € 0.	
Financieel belang	Totale bijdrage over 2023 is € 284.266,-. Dit bedrag wordt besteed voor de onderdelen: Regionale opgaven, Brainport Development, Stimuleringsfonds en Regionaal Historisch Centrum.	

1.2 GGD Zuidoost Brabant	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doelstelling / Openbaar belang	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg.
Deelnemers	21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant
Bestuurlijke vertegenwoordiger	C. van Overdijk
Programma / taakveld	Programma 1
Bijdrage opgave Oirschot	- Het namens Oirschot uitvoeren van onderdelen van de Wet Publieke Gezondheid, waaronder jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring en milieukundige advisering (zoals intensieve veehouderij in relatie tot gezondheid).

	- Medewerking geven aan de totstandkoming van een nieuw gezondheidsbeleid dat verankerd is in het transformatieplan sociaal domein. Hierbij kijken we naar de bredere rol die de GGD kan spelen binnen het sociale domein in het versterken van de eigen kracht van mensen en welzijn. - Uitvoeren van preventieve activiteiten uit ons gezondheidsbeleid (rondom speerpunten zoals overgewicht en sociale weerbaarheid). De GGD heeft een rol in de uitvoering van diverse preventieactiviteiten gericht op gezond en veilig opgroeien van jongeren (alcohol, drugs, overgewicht) waardoor zij actief mee kunnen blijven doen aan de samenleving.	
Bedragen x € 1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 4.405	€ 4.162
Vreemd (lang) vermogen inclusief voorzieningen:	€ 2.523 Waarvan € 990 voorzieningen	€2.450 Waarvan €967 voorzieningen
Totale lasten en resultaat	Totale lasten € 67.960 Resultaat € 0.	
Financieel belang	Totale bijdrage over 2023 is € 653.700,-. Dit bedrag wordt besteed aan de onderdelen: Algemene bijdrage en Pubercontact.	

1.3 Veiligheidsregio Brabant Zuidoost		
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Doelstelling / Openbaar belang	1. Ontwikkelen van een samenwerkingsverband van politie, brandweer, GHOR (GGD) RAV, 21 regiogemeenten en Defensie, gericht op basis brandweerzorg en rampenbestrijding/ crisisbeheersing. 2. Uitvoering van de Wet veiligheidsregio's: a. inventariseren risico's branden, rampen en crises; b. adviseren bevoegd gezag over risico's branden, rampen en crises in aangewezen gevallen en via beleid bepaalde gelegenheden; c. adviseren college van B&W; d. voorbereiden bestrijding branden en organiseren rampenbestrijding/crisisbeheersing; e. instellen/ in standhouden brandweer; f. instellen/in standhouden GHOR; g. voorzien meldkamerfunctie; h. aanschaf/beheer gemeenschappelijk materieel; i. inrichten/beheren informatievoorziening. 3. Bestrijding infectieziekten (A-ziekten). 4. Uitvoeren Regionale Ambulance Voorziening (RAV).	
Deelnemers	21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	J. Keijzers-Verschelling	
Programma / taakveld	Programma 1	
Bijdrage opgave Oirschot	Taken op het terrein van brandweerzorg, gemeenschappelijke meldkamer, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, ambulancezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.	
Bedragen x € 1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen Vreemd (lang) vermogen inclusief voorzieningen:	€ 2.145 € 20.388 Waarvan €2.385 voorzieningen	€ 2.145 € 16.805 Waarvan €1.167 voorzieningen
Totale lasten en resultaat	Totale lasten en baten € 54.077. Resultaat € 0.	
Financieel belang	Totale bijdrage over 2023 is € 1.071.231,-. Dit bedrag wordt besteed aan de onderdelen: Algemene bijdrage, Gemeentelijke rampenbestrijding, Bijdrage bevolkingszorg, Piketregeling bevolkingszorg (oranjekolom).	

1.4 Werkvoorzieningsschap de Dommel		
Vestigingsplaats	Boxtel	
Doelstelling / Openbaar belang	Het matchen, inzetten en ontwikkelen van zoveel mogelijk mensen die behoren tot de Participatiewet.	
Deelnemers	11 gemeenten tussen 's-Hertogenbosch - Tilburg - Eindhoven	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	C. van Overdijk	
Programma / taakveld	Programma 1	
Bijdrage opgave Oirschot	Begeleiden van mensen met een arbeidshandicap die hulp nodig hebben bij het vinden en behouden van werk.	
Bedragen x 1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen:	€ 17.361	€ 16.626
Vreemd (lang) vermogen inclusief voorzieningen:	€ 111	€ 95
Totale lasten en resultaat	Totale lasten € 21.785. Resultaat € 2208	
Financieel belang	Uit eigen middelen betalen we € 15.256,- voor algemene bestuurskosten. Daarnaast betalen we van de ontvangen rijksbijdrage voor participatie € 2,362 miljoen door aan de WSD.	

1.5 GR Samenwerking Kempengemeenten		
Vestigingsplaats	Reusel	
Doelstelling / Openbaar belang	Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking), door het behartigen van de gemeenschappelijke belangen, het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die de bestuurskracht van de individuele gemeenten zullen beïnvloeden. De taakvelden MD, P&O, SSC, Jeugd en VTH maken deel uit van de GRSK.	
Deelnemers	Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel – de Mierden	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	J. Keijzers-Verschelling	
Programma / taakveld	Hoofdthema's: - MD programma 1 - SSC programma overhead - VTH programma 3 - P&O programma overhead	
Bijdrage opgave Oirschot	Efficiënte en minder kwetsbare bedrijfsvoering bij Sociale Zaken; Personeel en Organisatie; ICT; Vergunningen Toezicht en Handhaving. De Kempencommissie zorgt voor afstemming van besluitvorming op gebied van Recreatie, Governance, Duurzaamheid en Afval.	
Bedragen x € 1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen:	Nihil	Nihil
Vreemd (lang) vermogen inclusief voorzieningen	Nihil	Nihil
Totale lasten en resultaat	Totale lasten €22.556.154, resultaat € 0.	
Financieel belang	Totale bijdrage over 2023 is € 3.900.514,-. De bijdrage is besteed aan: P&O, SSC, VTH, WMO-jeugd en staf van de SK.	

1.6 Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doelstelling / Openbaar belang	ODZOB voert voor de aangesloten gemeenten en provincie wettelijke en niet-wettelijke taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), incl. verwante activiteiten, zoals specialistisch advies en beleid), indien deelnemers dat vragen.
Deelnemers	21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant
Bestuurlijke vertegenwoordiger	A. van Beek
Programma / taakveld	Programma 3
Bijdrage opgave Oirschot	Oirschot neemt zowel VTH-basistaken (verplicht) af als verzoektaken. ODZOB levert een bijdrage aan de uitvoering van ons milieu- en vergunningenbeleid, de handhaving daarvan, een duurzame leefomgeving, het intrekken van lege vergunningen en de duurzame ontwikkeling van de intensieve veehouderij.
Vermogenspositie	Eigen vermogen: Begin 2023 € 1,319 miljoen, eind 2023 € 1,486 miljoen Vreemd (lang) vermogen inclusief voorzieningen: Begin 2023 nihil, eind 2023 nihil.
Resultaat	Totale lasten en baten € 25,601 miljoen. Resultaat € 0.
Financieel belang	Totale bijdrage over 2023 is € 503.204,- De bijdrage is besteed aan de volgende onderdelen: Landelijke basistaken, Verzoektaken, Collectieve taken en ROK milieutoezicht.

2.1 Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant		
Vestigingsplaats	Oirschot	
Doelstelling / Openbaar belang	Voor deelnemende gemeenten het gezamenlijke inkoop- en aanbestedingsbeleid uitvoeren, begeleiden en adviseren. Daarnaast zorgt BIZOB voor voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied.	
Deelnemers	18 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	J. van der Ven	
Programma / taakveld	Programma overhead	
Bijdrage opgave Oirschot	BIZOB verzorgt methoden voor inkopen en aanbestedingen om naleving van wet- en regelgeving te borgen en BIZOB verzorgt een doelmatige en integere inkoop.	
Bedragen x €1.000	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen:	€ 975	€ 1405
Vreemd (lang) vermogen:	Niet van toepassing. BIZOB heeft geen voorzieningen en geen langlopende geldleningen	
Totale lasten en resultaat	Totale lasten € 4.519. Totale baten € 5.293. Positief resultaat (voor bestemming) €761.	
Financieel belang	In de begroting zijn we uitgegaan van een bijdrage van € 103.826,-.	

2.2 Stichting Visit Oirschot	
Vestigingsplaats	Oirschot
Doelstelling / Openbaar belang	De Stichting is verantwoordelijk voor de marketing van Oirschot. Denk daarbij aan het organiseren van passende evenementen, goede bereikbaarheid, voorkomen van leegstand in het centrum, en promotie van de gemeente.
Deelnemers	De Stichting kent een bestuur en geen deelnemers
Bestuurlijke vertegenwoordiger	J. van de Ven
Programma / taakveld	Programma 2

Bijdrage opgave Oirschot	Promotie gemeente Oirschot bij bezoeker, toerist en (potentiële) bewoners met alle informatie over de gemeente en de omgeving.
	01-01-2021 31-12-2021
Eigen vermogen :	€ 148.514 € 124.786
Vreemd vermogen:	Niet van toepassing. Visit Oirschot heeft geen voorzieningen of langlopende geldleningen
Resultaat	€ 22.843 negatief
Financieel belang	Totale bijdrage over 2021 is € 161.891,-. Dit bedrag bestaat uit € 97.711 subsidie, € 41.792 doorbetaling toeristenbelasting en € 25.000 uitvoering dienstverlening.

2.3 Regionaal Netwerk het Groene Woud		
Vestigingsplaats	Liempde	
Doelstelling / Openbaar belang	Realiseren visie en uitvoeringsprogramma van de Streekraad Het Groene Woud & de Meijerij	
Deelnemers	Stichting Streekhuis Het Groene Woud: dertien gemeenten, provincie, twee waterschappen, drie terreinbeheerders, ZLTO, Stichting Streekfonds Het Groene Woud en Coöperatie Het Groene Woud.	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	J. van de Ven	
Programma / taakveld	Programma 4	
Bijdrage opgave Oirschot	Versterking van het landschap door te investeren in het landschap, stimulering groene economie en het bieden van ruimte aan ondernemers. Realisatie en (co)financiering van projecten uit het programma Vitaal Landelijk Gebied in het Groene Woud.	
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen:	€ 43.240	€ - 237.045
Vreemd vermogen :	€ 1.764.747	€ 1.764.747
Resultaat	€ 38.253	
Financieel belang	pm	

2.4 NV Bank Nederlandse gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Doelstelling / Openbaar belang	De bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Zij draagt door financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten voor de gemeente en haar inwoners.	
Deelnemers	De aandelen zijn in handen van het Rijk, gemeenten en provincie. Het rijk heeft 50 procent van de aandelen en de overige 50 procent is voor de gemeenten en provincies. Oirschot bezit 8.775 aandelen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	A. van Beek	
Programma / taakveld	Programma algemene dekkingsmiddelen	
Bijdrage opgave Oirschot	Geen direct individualiseerbare bijdrage	
Bedragen x € 1.000	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen:	€ 5.097	€ 5.062
Vreemd vermogen :	€ 155.264	€ 143.995
Resultaat	Resultaat over 2020 is een winst van € 236 miljoen	
Financieel belang	De gemeente bezit 8.775 aandelen. In de begroting 2023 gaan we uit van een dividen dividenduitkering van € 1,81 per aandeel. De gevolgen van de coronacrisis kunnen nog van invloed zijn op het werkelijke dividend. BNG doet traditiegetrouw geen enkele voorspelling over toekomstig resultaat. Het is denkbaar dat mede als gevolg van de coronacrisis er extra afwaarderingen plaats vinden.	

2.5 Brabant Water NV		
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Doelstelling / Openbaar belang	Brabant Water levert water uit de beste bronnen. Ze doen er alles aan om dat ook voor de toekomst veilig te stellen. Daarom zorgen ze goed voor de waterwingebieden. Brabant Water levert producten en diensten op een hoog niveau aan. Klantgericht, kostenbewust, met moderne techniek en actieve zorg voor de omgeving. In samenspel met anderen levert Brabant Water een herkenbare bijdrage aan de maatschappelijk waarde van water in al zijn facetten. Brabant Water ziet zijn medewerkers als belangrijke ambassadeurs in een wereld om water.	
Deelnemers	Provincie Noord Brabant 30 % aandelen en de overige 70 % is in handen van de gemeenten. In totaal zijn 10 miljoen aandelen x 0,10 EUR uitgegeven waarop 27,79595 % is volgestort.	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	A. van Beek	
Programma / taakveld	Programma algemene dekkingsmiddelen	
Bijdrage opgave Oirschot	Geen direct individualiseerbare bijdrage	
Bedragen x €1.000	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 674.183	€ 684.676
Vreemd vermogen	€ 456.355 Waarvan € 201.013 voorzieningen	€ 481.749 Waarvan € 233.130 voorzieningen
Resultaat	Over 2020 is een positief resultaat van € 10.493 behaald	
Financieel belang	De gemeente bezit 15.440 aandelen x € 0,10 = € 1.544,- Brabant Water keert geen dividend uit, de winst wordt gebruikt voor versterking van het eigen vermogen.	

2.6 Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A.		
Vestigingsplaats	Heeze	
Doelstelling / Openbaar belang	De Bosgroep is een onafhankelijke organisatie van en voor eigenaren van bos- en natuurgebieden. De Bosgroep adviseert en ondersteunt de leden bij het duurzaam ontwikkelen, beheren in stand houden van bos en natuur. De Bosgroep stimuleert samenwerking tussen leden en organiseert activiteiten om kennis te delen met eigenaren, beheerders en andere betrokken partijen.	
Deelnemers	Particuliere landgoed eigenaren en gemeenten	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	A. van Beek	
Programma / taakveld	Programma 4	
Bijdrage opgave Oirschot	Duurzaam bos- en natuurbeheer	
Bedragen x € 1.000	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen:	€ 1.038	€ 1.103
Vreemd vermogen :	€1.500	€ 1.500
Resultaat	Over 2021 is per saldo een winst van € 65 behaald	
Financieel belang	Bosgroep voert voor ons werkzaamheden uit waarvoor jaarlijks een apart jaarverslag wordt vervaardigd	

2.7 Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost		
Vestigingsplaats	Helmond	
Doelstelling / Openbaar belang Deelnemers	Het Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is er voor complexe probleemsituaties waar dwang, vaak gecombineerd met zorg, gewenst is. Indien nodig neemt het Veiligheidshuis de regie tijdelijk op zich, maar het Veiligheidshuis kan ook aansluiten bij een lokaal casusoverleg. 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant en er wordt samengewerkt met zorg- en veiligheidspartners.	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	J. Keijzers-Verschelling	
Programma / taakveld	Programma 1	
Bijdrage opgave Oirschot	Aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's jeugd, veelplegers, nazorg, ex-gedetineerden, relationeel geweld en overlast en verslaving.	
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen:	€ 90.902	€ 477.217
Vreemd vermogen:	Niet van toepassing . Het veiligheidshuis heeft geen voorzieningen en geen langlopende geldleningen	
Resultaat	Totale lasten over 2021 zijn € 859.317,- Totale baten over 2021 zijn € 1.246.399,- Over 2021 is een positief resultaat behaald van € 386.315,-	
Financieel belang	In de begroting is een jaarlijkse bijdrage van € 6.183,- opgenomen	

F. Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de totale inkomsten binnen de gemeentelijke begroting. De paragraaf lokale heffingen, volgens artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording voor gemeenten en provincies(BBV), biedt een overzicht van het beleid voor de lokale lasten.

Deze paragraaf lokale heffingen bestaat uit:

- Geraamde opbrengsten;
- Beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- De lokale lastendruk;
- Kwijtscheldingsbeleid.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën, namelijk belastingen en rechten. Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat. De lokale belastingen, o.a. de OZB en toeristenbelasting, zijn bijdragen in de algemene kosten van de gemeente en hebben een budgettaire functie. Heffingen zijn rechten, tarieven en leges.

De gemeente krijgt (maximaal) de kosten vergoed die ze zelf maakt. De totale opbrengst van deze heffingen mag niet meer zijn dan de totale kosten. De gemeenteraad bepaalt, door het vaststellen van de belastingverordeningen, welke belastingen de gemeente heft en welke heffingsmaatstaven en tarieven we hanteren.

Opbrengsten

Onderstaande tabel geeft over de jaren 2020 t/m 2027 een beeld van de opbrengsten van de verschillende belastingen en rechten zoals die nu in de begroting zijn verwerkt.

Tabel 1. Opbrengsten belastingen en rechten 2020 t/m 2027

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Onroerende zaakbelastingen	6.883	7.205	7.250	7.707	7.831	7.956	8.083	7.637
Rioolheffing	1.505	1.596	1.662	1.747	1.868	1.999	1.999	1.999
Afvalstoffenheffing	1.307	1.392	1.512	1.532	1.566	1.584	1.584	1.584
Leges	744	1.211	689	657	845	834	834	834
Forensenbelasting	57	53	55	55	55	55	55	55
Toeristenbelasting	252	402	363	368	368	368	368	368
Reclamebelasting	43	41	47	47	47	47	47	47
Totaal	**10.789**	**11.899**	**11.577**	**12.112**	**12.580**	**12.844**	**12.971**	**12.524**
% stijging / daling tov vorig jaar	2,90%	10,28%	-2,71%	4,63%	3,86%	2,10%	0,99%	-3,44%

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Ter voorbereiding op de begroting 2023 is door de raad in juni een Koersnota vastgesteld. Op basis daarvan is de begroting opgesteld. Ons college heeft voor de ontwikkeling van de lokale lasten de volgende financieel – technische uitgangspunten gehanteerd:

a. Afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn maximaal 100% kostendekkend.
b. OZB wordt jaarlijks verhoogd met het percentage van de prijsontwikkeling van het BBP uit de meicirculaire van het jaar ervoor, bij het bepalen van de tarieven houden we rekening met de gevolgen van de hertaxaties. Dit percentage is becijferd op 3,0%.
c. De forensenbelasting, de toeristenbelasting, de leges en de tarieven die opgenomen zijn in de algemene tarievenverordening worden jaarlijkse verhoogd met het percentage van de prijsontwikkeling van het BBP uit de meicirculaire van het jaar ervoor. Dit percentage is becijferd op 3,0%.
d. De tarieven voor de reclamebelasting blijven ongewijzigd.

Voorlopige tarieven en opbrengsten / behandeling belastingverordeningen

Door personele omstandigheden is het niet mogelijk geweest om tijdig voor het afronden van deze begroting alle financieel – technische uitgangspunten te verwerken in de nieuwe tarieven en opbrengsten. Bij een aantal belastingsoorten is sprake van voorlopige tarieven c.q. voorlopige opbrengsten. In december leggen wij alle belastingverordeningen aan uw raad voor ter besluitvorming. Dan worden ook de definitieve tarieven voorgelegd, die in een aantal situaties kunnen afwijken van de voorlopige tarieven die genoemd zijn in deze paragraaf. Datzelfde geldt voor de raming van de opbrengsten. De financiële gevolgen daarvan nemen we dan mee in een begrotingswijziging.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen

Onroerende Zaak Belastingen

De heffingsgrondslag voor de onroerende zaakbelastingen is de waarde zoals die in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken jaarlijks wordt vastgesteld. Er zijn twee onroerende zaakbelastingen namelijk de gebruikersbelasting voor niet-woningen en de eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen.

Voor de OZB-opbrengst verhogen we het bestaande areaal per 1 januari van het voorgaand jaar met het inflatiepercentage van 3,0%. Daar wordt bij opgeteld de OZB opbrengst voor nieuw toegevoegd areaal (nieuwbouw en uitbreiding). Deze OZB opbrengst voor nieuw areaal wordt berekend op basis van de geschatte economische waarde per 1 januari van het voorgaande jaar en tegen het tarief van voorgaand jaar vermeerderd met de vastgestelde indexatie.

Daarnaast houden we rekening met de waarde - ontwikkeling tussen 1 januari 2022 en 1 januari 2023. Bij de woningen verwachten we op basis van de informatie die we medio augustus hebben ontvangen van ons taxatiebureau een voorlopige stijging van 15%, bij de niet – woningen 1%.

De definitieve percentages worden in het najaar bekend. De marktontwikkeling heeft geen effect op de uiteindelijk OZB-opbrengsten omdat waardestijging dan wel waardedaling wordt verdisconteerd in de tarieven.

Tabel 2. Tarieven onroerende - zaakbelastingen 2023 en 2022
De voorlopige tarieven over 2023 en 2022 zien er als volgt uit:

Soort belasting	Tarief 2023	Tarief 2022
Eigenaren woningen	0,1011%	0,1129%
Eigenaren niet-woningen	0,2850%	0,2794%
Gebruikers niet-woningen	0,2290%	0,2246%

Rioolheffing
Rioolheffing is een bestemmingsheffing om kosten voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater te verhalen. Artikel 228a Gemeentewet maakt een onderscheid tussen de waterketen (afvoer afvalwater) en het watersysteem (hemelwater en grondwater). In 2021 is het nieuwe PWR (programma water en riolering) als onderdeel van het IMBK (Integraal Maatschappelijk Beheer Kader) vastgesteld. Vanaf 2023 tot en met 2039 is gerekend met een tariefverhoging van 2,75%, 1,00% voor het jaar 2040 en 0,50% voor de jaren 2041 t/m 2058).

Voor de rioolheffing zijn de gebruikers van zowel woningen als bedrijfspanden belastingplichtig. De gemeente Oirschot kent geen rioolheffing voor eigenaren, alle lasten van de riolering worden doorberekend aan de gebruiker.

Uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekking. Voor 2023 verwachten we een iets hoger dekkingspercentage namelijk 112%. Zie tabel 3.

Tabel 3 Berekening kostendekkingspercentage rioolheffing

Berekening kostendekkendheid	Bedragen x € 1.000		
Rioolheffing			
Kosten taakvelden riolering inclusief rente	€ 1.130		
Inkomsten taakvelden exclusief rioolheffing	€ -		
Netto kosten taakvelden		€ 1.130	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead inclusief rente	€ 177		
Omzetbelasting	€ 258		
Totaal toe te rekenen kosten		€ 436	
Totale kosten taakveld 7.2 riolering			€ 1.566
Opbrengst rioolheffing			€ -1.747
Overdekking in €			€ 181
Dekkingspercentage			112%

Het overschot van € 180.649 wordt toegevoegd aan de voorziening riolering. De geraamde stand van de voorziening per 31 december 2023 inclusief deze toevoeging is € 1.518.135. De voorziening heeft tot doel om (grote) schommelingen in de tarieven te egaliseren.

De rioolheffing kent vier tarieven, afhankelijk van het aantal m^3 waterverbruik, als volgt:

Tabel 4. Tarieven rioolheffing 2023 en 2022

Waterverbruik	Tarief 2023	Tarief 2022
tot 101 m^3	€ 139,44	€ 135,72
101m^3-251 m^3	€ 169,52	€ 164.44
251m^3-501m^3	€ 413,16	€ 402,12
501m^3 of meer	€ 833,76	€ 811,44

Het bedrag van de aanslag wordt gebaseerd op het waterverbruik. Achtergrond van deze keuze is het principe “de vervuiler betaalt”. Meer afvoer van water via de riolering betekent ook hogere kosten voor de gemeente. Vanuit efficiency – oogpunt is gekozen voor een viertal categorieën.

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing voor het verhalen van de kosten van de afvalinzameling en verwerking. Bij de uitvoering werken we nauw samen met de andere Kempengemeenten. We hanteren als uitgangspunten “de vervuiler betaalt” en “afval is een grondstof die waarde heeft”. De afvalstoffenheffing wordt uitsluitend in rekening gebracht bij de gebruikers van woningen waar periodiek huishoudelijk afval opgehaald wordt. Bedrijven moeten zelf een contract afsluiten, de gemeente is niet belast met het ophalen / afvoeren van bedrijfsafval.

Ook voor afval geldt als uitgangspunt 100% kostendekking. Voor 2023 verwachtten we een klein tekort. Zie tabel 5.

Tabel 5 Berekening kostendekkingspercentage afvalstoffenheffing

Berekening kostendekkendheid	Bedragen x € 1.000		
Afvalstoffenheffing			
Kosten taakveld huishoudelijk afval inclusief rente	€ 1.503		
Inkomsten taakveld exclusief afvalstoffenheffing	€ -374		
Netto kosten taakveld		€ 1.130	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead inclusief rente	€ 80		
Fictieve omzetbelasting	€ 333		
Totaal toe te rekenen kosten		€ 414	
Totale kosten taakveld 7.3 huishoudelijk afval			€ 1.544
Opbrengst afvalstoffenheffing			€ - 1.532
Onderdekking in €			€ 12
Dekkingspercentage			99%

Het tekort van € 12.081 is onttrokken uit de voorziening afvalstoffenheffing. De stand van de voorziening per 31 december 2023 inclusief deze onttrekking is € 170.374. Evenals bij de riool-heffing heeft ook deze voorziening tot doel om (grote) schommelingen in de tarieven te voorkomen.

De afvalstoffenheffing kent een vast recht dat voor ieder adres hetzelfde is met daarnaast variabele tarieven per “groene” (GFT) respectievelijk “grijze” (restafval) container. Zie tabel 6 hieronder.

Tabel 6. Tarieven afvalstoffenheffing 2023 en 2022

tarieven afval	tarief 2023	tarief 2022
vast recht per jaar	€ 88,60	€ 86,04
variabel per lediging:		
gft 25 liter	€ 0,26	€ 0,25
gft 140 liter	€ 1,47	€ 1,40
gft 240 liter	€ 2,52	€ 2,40
restafval 25 liter	€ 4,12	€ 4,00
restafval 40 liter	€ 6,18	€ 6,00
restafval 140 liter	€ 14,42	€ 14,00
restafval 240 liter	€ 24,72	€ 24,00
verzamelcontainers		
eenpersoonshuishouden	€ 117,73	€ 114,24
meerpersoonshuishouden	€ 186,88	€ 181,24

Secretarieleges / leges omgevingsvergunning
Leges worden in rekening gebracht bij degene die een dienst vraagt aan de gemeente c.q. een aanvraag voor een vergunning indient bij de gemeente.
De meeste tarieven worden ten opzichte van 2023 verhoogd met 3%.

Invoering Omgevingswet
Volgens de huidige planning wordt per 1 januari 2023 de Omgevingswet ingevoerd. Dat heeft ook gevolgen voor de legesheffing voor bestemmingsplannen en omgevingsvergunning. Als gevolg van deze wet vindt een behoorlijke verschuiving plaats binnen de legesverordening, met name onderdeel 2 van genoemde verordening. Komende periode wordt hier intensief aan gewerkt.

Forensenbelasting
Deze belasting wordt in rekening gebracht bij eigenaren van woningen die niet in Oirschot wonen maar daar wel voor zichzelf (en hun gezin) minimaal 90 dagen per jaar een woning ter beschikking hebben. Vrij vertaald: betreft tweede woningen die niet (bijna) permanent verhuurd zijn.

Het tarief wordt – evenals bij de OZB – uitgedrukt in een percentage. De aanslag komt tot stand door vermenigvuldiging van dat percentage met de WOZ-waarde. Het tarief voor 2023 is 0,2909% (vorig jaar 0,3248%). Voor woningen verwachten we een gemiddelde waardestijging van 15%. Evenals bij de OZB is ons streven om – onder voorbehoud van de trendmatige verhoging met 3% - geen meeropbrengst te genereren door de waardestijging in de WOZ-waarde.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting wordt geheven van personen, organisaties of bedrijven die aan natuurlijke personen die niet woonachtig zijn in de gemeente Oirschot de mogelijkheid bieden voor overnachting. Deze hebben wettelijk de mogelijkheid om die belasting door te berekenen aan hun huurders. Soms is de toeristenbelasting begrepen in de totale overnachtingsprijs, vaak wordt het bedrag van de belasting afzonderlijk in beeld gebracht. Oirschot kent geen toeristenbelasting voor dagtoerisme.
Deze belasting wordt jaarlijks trendmatig verhoogd, voor 2023 met 3%. Het tarief is een vast bedrag per persoon per overnachting. Vanaf 2021 kennen we in Oirschot drie tarieven, afhankelijk van het type locatie waar overnacht wordt. Zie onderstaande tabel 7.

Tabel 7 tarieven toeristenbelasting 2023 en 2022

Overnachting	Tarief 2023	Tarief 2022
Groepsaccommodatie	€ 1,67	€ 1,62
Camping / camperplaats	€ 1,77	€ 1,72
Overige accommodaties	€ 2,06	€ 2,03

Reclamebelasting
Deze belasting kennen we sinds 2013 en voert de gemeente uit ten behoeve van Visit Oirschot. De opbrengst betalen we – onder aftrek van een bedrag voor perceptiekosten - door aan genoemde stichting die mede met deze gelden haar jaarprogramma kan uitvoeren. Belastingplichtig zijn

de gebruikers van panden in het centrum van Oirschot de een zichtbare reclame-uiting hebben. Het gebied is afgebakend op een kaart die onderdeel is van de vastgestelde belastingverordening.

Het tarief is een percentage van de WOZ-waarde met een minimum en een maximum bedrag van de aanslag. Voor 2023 gelden dezelfde tarieven als voorgaande jaren: 1,45% van de WOZ-waarde, met een minimum bedrag van € 375,- en een maximum bedrag van € 775,-.

Lokale lastendruk

Bij het berekenen van de lastendruk wordt uitgegaan van de drie belastingen die (nagenoeg) iedere burger betaalt. Dat zijn de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Daarnaast wordt een onderscheid gemaakt tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Tot slot maken we nog een verdeling tussen eigenaren en gebruikers.
Dit alles leidt tot vier categorieën waarvoor de lastendruk is berekend. Onderstaande tabellen bevat de resultaten van de verschillende berekeningen.

Tabel 8 Gemiddelde lastendruk 2023 en vergelijking met 2022

Belasting 2023	Eigenaar Eenpersoon	Eigenaar Meerpersoons	Huurder Eenpersoon	Huurder Meerpersoons
OZB	€ 484,83	€ 484,83	€ -	€ -
Afvalstoffenheffing	€ 169,52	€ 169,52	€ 169,52	€ 169,52
Rioolheffing	€ 139,44	€ 207,60	€ 139,44	€ 207,60
Totaal	**€ 793,79**	**€** 861,95	**€ 308,96**	**€ 377,12**

Belasting 2022	Eigenaar Eenpersoon	Eigenaar Meerpersoons	Huurder Eenpersoon	Huurder Meerpersoons
OZB	€ 467,00	€ 467,00	€ -	€ -
Afvalstoffenheffing	€ 164,44	€ 164,44	€ 164,44	€ 164,44
Rioolheffing	€ 135,72	€ 202,08	€ 135,72	€ 202,08
Totaal	**€ 767,16**	**€** 833,52	**€** 300,16	**€ 366,52**

Tabel 9 Verschillen in euro's en percentage gemiddelde lastendruk 2023 en vergelijking met 2022

Verschillen	Eigenaar Eenpersoon	Eigenaar Meerpersoons	Huurder Eenpersoon	Huurder Meerpersoons
Verschil in euro's				
OZB	€ 17,83	€ 17,83	€ -	€ -
Afvalstoffenheffing	€ 5,08	€ 5,08	€ 5,08	€ 5,08
Rioolheffing	€ 3,72	€ 5,52	€ 3,72	€ 5,52
Totaal	**€ 26,63**	**€ 28,43**	**€ 8,80**	**€ 10,60**
Verschil in euro's				
OZB	1,60%	1,60%		
Afvalstoffenheffing	3,09%	3,09%	3,09%	3,09%
Rioolheffing	2,74%	2,73%	2,74%	2,73%
Totaal	**3,47%**	**3,41%**	**2,93%**	**2,89%**

Uitgangspunten:

- OZB: waarde woning 2023 € 479.550 ; 2022 € 417.00.
- Afvalstoffenheffing:
  Vast recht op jaarbasis 2023 € 88,60 en 2022 € 86,04, geldt voor alle types huishouden
  Variabele tarieven, gelden voor alle huishoudens:
  6 ledigingen GFT 140 liter container, tarief per lediging 2023 € 1,47 en 2022 € 1,40
  5 ledigingen rest - afval 140 liter container, tarief per lediging 2023 € 14,42; 2022 € 14,00
- Rioolheffing
  Eenpersoonshuishouden (waterverbruik beneden 101 m3 , tarief op jaarbasis)
  voor het jaar 2023 € 139,44 en voor 2022 € 135,72.
  Meerpersoonshuishouden (waterverbruik tussen 101 en 251 m^3, tarief op jaarbasis)
  voor het jaar 2023 € 207,60 en voor het jaar 2022 € 202,08

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Oirschot kent de mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen voor de afvalstoffenheffing (uitsluitend het vast recht), de rioolheffing en de onroerende – zaakbelastingen. Voor het beoordelen van verzoeken volgen wij de rijksregeling. De procedure kent zowel een inkomenstoets als een vermogenstoets. Kwijtschelding is bedoeld voor natuurlijke personen.

Tabel 10 Uitgaven kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2020 t/m 2027

Jaar	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal toekenningen	45	40	40	40	40	40	40
Bedrag afvalstoffenheffing	€ 4.238	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Bedrag rioolheffing	€ 8.688	€ 4.800	€ 4.800	€ 4.800	€ 4.800	€ 4.800	€ 4.800
Totaal bedrag	**€ 12.926**	**€ 7.800**	**€ 7.800**	**€ 7.800**	**€ 7.800**	**€ 7.800**	**€ 7.800**

De kosten voor kwijtschelding maken deel uit van de totale kosten van de betreffende heffing.

G. Grondbeleid

In artikel 16 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is vastgelegd dat de paragraaf over het grondbeleid ten minste de volgende aspecten behandeld:

a. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
b. een aanduiding van de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk gemeente het grondbeleid uitvoert;
c. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
d. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
e. de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

A. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;

Bezien vanuit het grondbeleid zijn twee programma's relevant, twee weten:
Programma 2 ondernemen, voor de complexen waar bedrijventerreinen worden gerealiseerd
Programma 3 ruimtelijke leefomgeving, voor de complexen waar woningbouw wordt gerealiseerd

Bij de essentie van programma 2 wordt genoemd:
Speerpunt 7. Bieden van voldoende ruimte voor bedrijvigheid en ondernemen en inzetten op sterke, toekomstgerichte werklocaties.
De activiteit die hieruit volgt is het inzetten op uitbreiding van bedrijventerreinen De Scheper en Westfields 3.

Bij de essentie van programma 3 wordt genoemd:
Speerpunt 1. Via het Actieplan Wonen 2.0 geven we uitvoering aan de ambitie om voor alle toekomstige en huidige bewoners van Oirschot voldoende betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen te realiseren.
De activiteiten die hieruit voortvloeien zijn : we werken in alle kernen aan de realisatie van woningbouw; in samenwerking met woningcorporatie "Thuis" realiseren we nieuwbouwwoningen voor de sociale doelgroep; we monitoren de voortgang van het Actieplan Wonen 2.0 doorlopend; we staan open voor initiatieven uit de samenleving door onder meer experimenteeren innovatieruimte te bieden; we zetten ons actief in voor de realisatie van huisvesting voor diverse doelgroepen waaronder arbeidsmigranten, vluchtelingen, woonwagenbewoners en zorg gerelateerde groepen.

Vanuit de grondexploitatie dragen wij bij aan de realisatie van nieuwe woningen in de kern Oirschot (veld 7 Moorland-West en Eindhovensedijk – De Kemmer).

B. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente Oirschot het grondbeleid uitvoert

Algemeen
De twee belangrijkste vormen van grondbeleid zijn actieve grondpolitiek en passieve / faciliterende grondpolitiek. Beide varianten kennen voordelen, maar ook nadelen.
Actieve grondpolitiek. Bij deze variant koopt de gemeente zelf gronden aan, maakt de gronden bouwrijp en woonrijp en verkoopt deze gronden als bouwgrond. Een overschot komt ten goede aan de gemeente, maar als sprake is van een tekort komt dat verlies ook volledig ten laste van de gemeente. De invloed van de gemeente op de ontwikkeling / realisatie in het gebied, bijvoorbeeld ten aanzien van type woningen, bebouwingsdichtheid en fasering is maximaal. Vraag is of actieve grondpolitiek nog wel een (kern)taak van de gemeente is. Dat is onder meer afhankelijk van de politieke voorkeur in de gemeente, de economische situatie en de totale financiële positie van de gemeente.
Passieve of faciliterende grondpolitiek. Hierbij zorgen derden – vaak projectontwikkelaars – voor de aankoop van gronden, het omvormen van maagdelijke grond naar bouwrijpe grond en het verkopen van de grond. De gemeente stelt voorwaarden voor de inrichting van het gebied, het overdragen van gronden voor openbaar gebruik naar de gemeente en brengt de ontwikkelaar bijdragen in rekening voor ambtelijke kosten en bovenwijkse voorzieningen. Uitgangspunt is dat de gemeente met de projectontwikkelaar of een andere derde een anterieure overeenkomst afsluit waarin onder meer de hiervoor genoemde elementen terugkomen. Als dit niet mogelijk is wordt een exploitatieplan met kostenverhaal vastgesteld.

Keuze gemeente Oirschot
De raad heeft als algemeen uitgangspunt vastgelegd dat de gemeente Oirschot voor het ontwikkelen van nieuwe locaties of het herontwikkelen van bestaande kiest voor faciliterende grondpolitiek. Daarbij verleent de gemeente medewerking aan derden, waarbij zij voorwaarden stelt voor op het gebied van ruimtelijke ordening. Deze derden dragen bij aan de kosten van gemeenschapsvoorzieningen.
In afwijking van dit algemene uitgangspunt kan de gemeente – gemotiveerd en bij uitzondering - kiezen voor actieve grondpolitiek.
Bij de behandeling van de begroting 2020 heeft uw raad een keuze gemaakt om te kiezen voor een nieuwe vorm van (slimme) grondpolitiek. Aan de invulling wordt de komende jaren inhoud gegeven.

De raad heeft op 8 juni 2021 twee besluiten genomen over nieuwe grondexploitaties / ontwikkelingen. Voor Veld 7 Moorland-West is een GREX vastgesteld. En voor de gebieds-ontwikkeling Eindhovensedijk – De Kemmer is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld en ook een bedrag voor de aankoop van het object Eindhovensedijk 25. Daarnaast heeft de raad op 18 oktober 2021 een voorbereidingskrediet voor De Scheper beschikbaar gesteld. In 2022 zijn geen nieuwe (voorbereidings-) kredieten beschikbaar gesteld.

C. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;

Inleiding

Bij het opstellen van deze paragraaf is slechts sprake van één lopende GREX van belang. Betreft veld 7 Moorland – West. We verwachten dat we eind 2023 aan uw raad een voorstel doen tot vaststelling van de GREX voor Eindhovensedijk / De Kemmer. Datzelfde geldt ook voor De Scheper.

Uitgangspunten

Bij het opstellen van deze grondexploitatie hebben we de volgende parameters gehanteerd:

- rente volgens de berekeningsmethodiek van het BBV: 1,229%;
- kostenstijging 2,5% per jaar, conform rapport "Outlook Grondexploitaties" van het bureau Metafoor;
- opbrengststijging 0%. Gezien de relatief korte doorlooptijd van het project Veld 7 Moorland-West gaan we er van uit dat de verkoopprijzen die we nu hanteren voor de jaren 2024 en 2025 (als de uitgifte van de gronden gepland is) nog marktconform zijn.

Prognose ontwikkeling boekwaarde

Tabel 1 geeft inzicht in de lopende complexen. We gaan daarbij uit van de boekwaarde per 31 december 2021 (= cijfers vastgestelde jaarrekening) en rekenen vervolgens de begrote uitgaven en inkomsten 2022 en 2023 door naar een te verwachten boekwaarde per 31 december 2023.

Tabel 1. Verloop boekwaarde inclusief prognose (bedragen x € 1.000)

Complex	Saldo 31-12-2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Saldo 31-12-2022	Uitgaven 2023	Inkomsten 2023	Saldo 31-12-2023	Afsluiting complex
Woningbouw Veld 7 Moorland	€ 113	€ 396	€ -	€ 509	€ 1.776	€ -	€ 2.285	31-12-2026
TOTAAL GREX	**€ 113**	**€ 396**	**€ -**	**€ 509**	**€ 1.776**	**€ -**	**€ 2.285**	

Tabel 2 geeft inzicht in het uiteindelijk resultaat als een complex wordt afgesloten.

Tabel 2. Prognose resultaten grondexploitatie (bedragen x € 1.000)

Complex	Prognose resultaat	Positief Negatief	Afsluiting complex	Afwikkeling
Woningbouw Veld 7 Moorland	€ 624	positief	31-12-2026	Risicoreserve
TOTAAL GREX	**€ 624**			

D. een onderbouwing van de geraamde winstneming

Het resultaat zoals genoemd in tabel 2 is afgeleid van de berekeningen die ten grondslag liggen aan het raadsbesluit van 8 juni. Bij het opstellen van die berekeningen zijn we uitgegaan van de uitgangspunten zoals genoemd onder onderdeel C van deze paragraaf, informatie van de projectleider, gegevens over loon-en prijsontwikkelingen in de weg- en waterbouw en planningen t.a.v. de uitvoering van bouw- en woonrijp-maken. Dat geeft uiteindelijk het resultaat per datum afsluiting.

Tot 2016 was het – vanuit het oogpunt van voorzichtigheid – gebruikelijk dat pas bij het afsluiten van het complex een dan gerealiseerde winst werd ingeboekt. Tussentijdse winstneming kwam alleen voor als er geen of nauwelijks nog risico's waren. Zo moest (nagenoeg) alle grond verkocht zijn en het totaal van de op dat moment nog te betalen kosten opgevangen kunnen worden uit de boekwaarde van de grond.

Vanaf 2016 zijn de voorschriften gewijzigd. Voortaan moet jaarlijks beoordeeld worden in welke mate tussentijds winstneming mogelijk is. Bij Veld 7 Moorland – West doet zich die situatie pas voor in 2025.

E. De beleidsuitgangspunten van de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Voor dit onderdeel gelden de volgende uitgangspunten:

- Als bij een complex op enig moment een verlies wordt verwacht – bij de jaarlijkse actualisatie of een tussentijdse berekening – wordt direct een voorziening gevormd ter hoogte van dit verlies. Deze voorziening komt ten laste van de nieuwe reserve Grondexploitatie / Ruimtelijke ontwikkeling.

Dit is niet van toepassing bij veld 7 Moorland, we verwachten daar een positief resultaat.

- Alle aanslagen die betrekking hebben op betaling of ontvangsten van vennootschapsbelasting – voor zover die grondexploitatie betreffen – worden gedekt uit de reserve Grondexploitatie / Ruimtelijke ontwikkeling. Op zich logisch want, de uiteindelijke resultaten worden ook verrekend met deze reserve.
- Alle (bruto) winsten, zowel tussentijds als bij het afsluiten van een complex komen ten gunste van de Grondexploitatie / Ruimtelijke ontwikkeling. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat de grondexploitatie een gesloten systeem is waarbij in principe de algemene dienst niet relevant is.

Slotconclusie grondexploitatie begroting 2023

Nadat eind 2021 – met een kleine nasleep naar 2022 - alle "oude" complexen zijn afgesloten is in datzelfde jaar een begin gemaakt met nieuwe exploitaties. Vanuit financieel oogpunt ziet de toekomst er rooskleurig uit. Onze reservepositie is voor de Grondexploitatie / Ruimtelijke ontwikkeling met € 7,7 miljoen per 31 december 2023 goed. Daarnaast verwachten we voor Veld 7 Moorland-West een (bruto) winst van € 624.000.

Financiële begroting

Overzicht baten en lasten

Lasten en baten programma's 2023-2026	Bedragen x € 1.000							
	2023		2024		2025		2026	
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 Sociale leefomgeving	21.892	3.469	21.650	3.481	21.907	3.654	22.100	3.572
2 Ondernemen	1.312	63	1.317	63	1.333	63	1.336	63
3 Ruimtelijke leefomgeving	7.305	4.672	7.731	5.455	7.481	5.614	5.494	3.249
4 Beheer openbare ruimte	6.612	2.285	7.148	2.406	7.302	2.537	7.185	2.538
5 Bestuur en dienstverlening	2.895	159	3.347	349	3.608	341	3.784	338
Totaal programma's	**40.016**	**10.648**	**41.193**	**11.754**	**41.631**	**12.209**	**39.899**	**9.760**
Algemene dekkingsmiddelen	417	36.687	417	38.345	426	40.213	438	38.784
Overhead	7.793	13	7.418	13	7.731	13	7.761	13
Heffing Vennootschapsbelasting	7	0	78	0	97	0	20	0
Totaal Generaal	**48.233**	**47.348**	**49.106**	**50.112**	**49.885**	**52.435**	**48.118**	**48.557**
Saldo van baten en lasten		**885**		**-1.006**		**-2.550**		**-439**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:								
1 Sociale leefomgeving	0	129	0	131	0	0	0	96
2 Ondernemen	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Ruimtelijke leefomgeving	0	509	308	368	384	90	55	14
4 Beheer openbare ruimte	403	32	364	32	328	39	294	51
5 Bestuur en dienstverlening	0	90	0	0	0	0	0	0
12 Overhead	0	731	0	0	0	0	0	0
13 Vennootschapsbelasting	0	3	0	3	0	3	0	3
Totaal mutaties reserves	**403**	**1.494**	**672**	**535**	**712**	**132**	**349**	**164**
Resultaat begroting		**-206**		**-869**		**-1.970**		**-254**
Saldo incidentele lasten/baten		**2**		**0**		**0**		**0**
Exploitatiesaldo / start financieel perspectief (going concern)		**-522**		**-810**		**-999**		**-1.122**
Exploitatie saldo (excl. Burap)		**-730**		**-1.679**		**-2.969**		**-1.376**
		voordelig		voordelig		voordelig		voordelig

Inleiding en uitgangspunten

Hierbij bieden wij u de conceptbegroting 2023 en de meerjarenraming voor de periode 2024 tot en met 2026 aan. Het doel van de meerjarenraming is het zichtbaar maken van de ruimte (in positieve of negatieve zin) die voor de komende jaren verwacht mag worden. Vervolgens kunnen we daarop het beleid voor die periode afstemmen. De opzet van de ramingen is gebaseerd op een aantal uitgangspunten, die hieronder beknopt worden weergeven.

Algemeen
De conceptbegroting 2022 vormt de basis voor de meerjarenraming 2023-2026. Hierbij gaan we uit van het aanvaarde beleid. Dat wil zeggen dat het gevoerde beleid voor de komende jaren wordt doorgetrokken. Hierbij zijn de budgettaire gevolgen van in het verleden genomen beslissingen in de meerjarenraming verrekend. De meerjarenbegroting is gebaseerd op een aantal financieel-technische kaders en uitgangspunten.

Financieel-technische uitgangspunten
De algemene uitgangspunten en de financieel-technische uitgangspunten voor deze begroting zijn als bijlage opgenomen in de koersnota 2023. Deze uitgangspunten gaan bijvoorbeeld over de te hanteren percentages voor rente, loon- en prijsstijging en de ontwikkeling van de lokale lasten.
In dit hoofdstuk worden deze uitgangspunten weergegeven.

A. Algemene uitgangspunten (spelregels)

1. Structureel sluitende begroting

De meerjarenbegroting moet structureel sluitend zijn, waarbij we er voor de jaarschijven vanuit gaan dat dit minimaal geldt voor het eerste (2023) en het laatste jaar (2026).

2. Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen.

3. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit de post 'Onvoorzien' worden géén structurele uitgaven gedaan. Deze post is bedoeld voor incidentele en uitsluitend eenmalige (a-structurele) zaken die geen uitstel dulden en waarin de reguliere begrotingsposten niet voorzien. De raad heeft het budgetrecht en beschikt derhalve over deze post, op voorstel van het college.

4. Tegenvallers binnen programma's opvangen

Tegenvallers door hogere lasten of lagere baten worden in principe binnen het programma opgevangen. Pas als dit niet mogelijk is wordt een voorstel gedaan hoe anderszins in de dekking kan worden voorzien. De inzet van hogere baten wordt integraal afgewogen. Als principe hanteren we dat leges kostendekkend moeten zijn.

B. Financieel-technische uitgangspunten

Deze financieel-technische uitgangspunten hebben betrekking op de te hanteren percentages voor rente en loon- en prijsstijging, de ontwikkeling van de lokale lasten e.d..
Achtereenvolgend komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
2. Ontwikkeling van de lokale lasten
3. Prijsstijging (inflatie)
4. Loonstijging
5. Rente
6. Afschrijvingen
7. Ramingen Sociaal domein
8. Aantal inwoners en woonruimte
9. Post onvoorzien
10. Begrotingscirculaire 2022
11. Risicoparagraaf
12. Financiële kengetallen
13. Gevolgen Covid-19

1. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

In de conceptbegroting 2023-2026 hebben we de gevolgen van de meicirculaire 2022 verwerkt. In de raadsinformatiebrief van 28 juni 2022 hebben we u hierover geïnformeerd. Er is nog geen rekening gehouden met de septembercirculaire 2022. De verwachting is dat deze circulaire rond Prinsjesdag verschijnt. We streven ernaar u nog voor de begrotingsbehandeling over de uitkomsten te informeren zodat u deze kunt betrekken bij de besluitvorming. Er is nog geen rekening gehouden met de septembercirculaire 2022. De verwachting is dat deze circulaire rond Prinsjesdag verschijnt. We streven ernaar u nog voor de begrotingsbehandeling over de uitkomsten te informeren zodat u deze kunt betrekken bij de besluitvorming.

2. Ontwikkeling van de lokale lasten

De algemene uitgangspunten voor de lokale heffingen zijn:

a. Afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn maximaal 100% kostendekkend.
b. OZB wordt jaarlijks verhoogd met het percentage van de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP) uit de meicirculaire van het jaar ervoor. Bij het bepalen van de tarieven houden we rekening met de gevolgen van de hertaxaties.
c. De forensenbelasting, de toeristenbelasting, de leges en de tarieven die opgenomen zijn in de algemene tarievenverordening worden jaarlijkse verhoogd met het percentage van de prijsontwikkeling van het BBP uit de meicirculaire van het jaar ervoor.
d. De tarieven voor de reclamebelasting blijven ongewijzigd.

3. Prijsstijging (inflatie)

- *Reguliere budgetten begroting*

In het Gemeentelijk Toezicht Kader (GTK) van de provincie m.b.t. het begrotingstoezicht staat dat de gemeente in het kader van het reëel opstellen van de ramingen rekening houdt met een mutatie van de prijsontwikkeling van ten minste het in de gehanteerde circulaire genoemde Bruto Binnenlands Product (BBP). Wanneer we een afwijkend percentage toepassen moet dit in de programma-

begroting beargumenteerd zijn. Wij baseren ons echter op de prijsontwikkeling van het BBP. Jaarlijks berekenen we op basis van de meicirculaire van de algemene uitkering wat de grootte van de post prijsstijging voor de komende jaren moet zijn.
Bij de meicirculaire 2022 is dit berekend en de uitkomsten ervan zijn verwerkt in de cijfers van de conceptbegroting 2023-2026. In deze begroting is voor de jaren 2023 t/m 2026 respectievelijk 5%,4,5%, 4,5% en 4,2% opgenomen. Via de algemene uitkering, n.a.v. de meicirculaire '22 wordt voor prijsstijgingen de gemeente Oirschot door het Rijk in 2023 met ongeveer € 1 miljoen, oplopend tot € 2,5 miljoen in 2027 gecompenseerd.

- *Meerjarige indexering bijdrage verbonden partijen*

In onze meerjarenbegroting staan de bijdragen aan de verbonden partijen. De bijdragen zijn één op één overgenomen van de afzonderlijke begroting van de betreffende verbonden partij. De uitgaven voor verbonden partijen zijn verplichte uitgaven (Gemeentewet). De GRSK, de ODZOB, de VRBZO en de MRE houden in hun begrotingen alleen voor het 1e jaar (2023) rekening met een verhoging voor loon-en prijsstijging en houden de meerjarenbegroting (2024-2026) constant. De GGD is hierbij een uitzondering, zij nemen in hun begroting meerjarig de loon- en prijsstijging wel mee.
Dit betekent dat 4 verbonden partijen in hun begroting geen rekening houden met toekomstige kostenstijgingen.
In onze begroting 2023-2026 houden wij voor die verbonden partijen rekening met loon- en prijsstijgingen voor de jaren 2024 e.v. We baseren ons op de percentages uit de Kadernota 2023 van de (grotere) verbonden partijen. Voor de jaren 2024 en verder passen we de index toe die ook voor het jaar 2022 wordt gehanteerd. De uitkomsten van deze berekening hebben we (op een specifieke stelpost per programma) meegenomen in de cijfers van de conceptbegroting 2023-2026.

4. Loonstijging

Voor de ramingen van de salarissen van het ambtelijke personeel vormen de cao-afspraken het uitgangspunt. In de meerjarenbegroting 2023-2026 is, op basis van de laatst bekende cao, rekening gehouden met een jaarlijkse loonstijging van 2,3%.

5. Rente

Het te hanteren rentepercentage moet worden berekend op basis van de werkelijk betaalde rente. Voor de begroting 2023 gelden voor de toerekening van rente de volgende percentages:

- Voor reeds gerealiseerde investeringen, afval en riolering 1,014% (voorlopig percentage, wordt bij het opstellen van de begroting 2023 definitief berekend).
- Voor nieuwe investeringen 1%.

6. Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de afschrijvingstabel uit de Financiële verordening 2017 (vastgesteld op 18 december 2018).

7. Ramingen Sociaal domein

a. Ramingen sociaal domein "oud": de uitgaven en inkomsten zijn volgens de deelbegroting van Maatschappelijke Dienstverlening (MD) inclusief de 1e marap 2022 van MD.
b. Ramingen sociaal domein "nieuw" (nieuwe taken decentralisaties Sociaal domein): de ramingen voor 2022-2025 zijn gebaseerd op:

- Jeugd: gebaseerd op de werkelijke uitgaven 2018 t/m 2021;
- Wmo: we volgen de ramingen op dit onderdeel van de afdeling MD die gebaseerd zijn op de werkelijke uitgaven 2021 en de prognose voor de komende jaren;
- Participatie: gebaseerd op de afspraken die hierover zijn gemaakt met de WSD waarin we de (voormalige)deeluitkering Participatie doorbetalen ter uitvoering van deze taak.

8. Aantal inwoners en woonruimten

Voor een aantal ramingen (onder andere voor de algemene uitkering) is de ontwikkeling van het aantal inwoners en woonruimten van belang. Het aantal te bouwen woningen is gebaseerd op (een voorzichtige inschatting van) de te bouwen woningen volgens het woningbouwprogramma. Voor de ontwikkeling van het aantal inwoners gaan we, op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren, uit van een stijging van het aantal inwoners met netto 0,6 per gereedgekomen woning/ woonruimte per jaar. De stijging is beperkt, omdat het veelal om interne verhuizingen binnen de gemeente gaat. In onderstaande tabel zijn de aantallen opgenomen waarmee we in de begroting 2023-2026 rekening houden.

Peildatum	Aantal inwoners	Aantal woonruimten
1-1-2022	19.052	8.473
1-1-2023	19.104	8.560
1-1-2024	19.233	8.775
1-1-2025	19.368	9.000
1-1-2026	19.401	9.055

9. Post onvoorzien

De post voor onvoorziene uitgaven maakt deel uit van het programmaplan. Deze post voor onvoorziene uitgaven kan worden begroot voor de totale begroting of per programma. In Oirschot kiezen wij voor de eerste optie. De omvang van de post onvoorziene uitgaven is nergens voorgeschreven of geadviseerd. Dit is een keuze van de gemeente zelf. Wij handhaven het bedrag van € 1 per inwoner per jaar voor de begroting 2023-2026.

10. Begrotingscirculaire 2022

De provincie houdt toezicht op de begroting van de gemeenten.
De Provincie Noord-Brabant stuurt de gemeenten jaarlijks een zogenaamde begrotingscirculaire met hierin de specifieke aandachtspunten voor beiden. Deze aandachtspunten spelen een belangrijke rol bij de beoordeling door de provincie of de begroting structureel in evenwicht is en of de gemeente in aanmerking komt voor repressief toezicht. Bij het opstellen van de begroting nemen we de aandachtspunten uit de begrotingscirculaire 2022 mee.

11. Risicoparagraaf

Bij het opstellen van de begroting 2023 actualiseren we de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hieruit zetten we de risico's die de gemeente loopt af tegen het beschikbare weerstandsvermogen om inzichtelijk te maken of dit voldoende is om de risico's af te dekken.
Als norm voor het benodigde weerstandsvermogen heeft de raad hierbij gekozen voor de ratio 1,4.

Dit wordt landelijk gezien als de bovenkant van de norm 'voldoende'. Het werkelijke weerstandsvermogen van onze gemeente is op dit moment uitstekend. Uitgangspunt voor de komende raadsperiode is het handhaven van het weerstandsvermogen op het huidige werkelijke waarderingsniveau A "uitstekend" (NAR). Dit houdt in dat we willen voorstellen om uit te gaan van de ratio 2,0. Op basis van de berekening van het benodigde weerstandsvermogen wordt het saldo van de reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing aangepast.

12. Oirschotse norm financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2021 hanteren we voor de financiële kengetallen de signaleringswaarden die de provincie aanhoudt bij de beoordeling van de begroting. In het Gemeenschappelijk Toezicht Kader (GTK) van de provincie zijn de volgende signaleringswaarden vastgelegd (zie paragraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Ook voor de begroting 2023 houden we deze signaleringswaarden aan als Oirschotse norm.

13. Gevolgen Covid-19

Vanaf het begin van de Coronacrisis worden de gemeenten geconfronteerd met de financiële gevolgen hiervan op diverse beleidsterreinen. Wat het voor de begroting van de gemeente Oirschot betekent en hoelang we hier nog mee geconfronteerd worden, is op voorhand niet aan te geven. Voor een groot gedeelte zijn of worden de financiële gevolgen gecompenseerd door de rijksoverheid. Dit leidt ertoe dat we op in de begroting 2023-2026 op voorhand geen rekening houden met financiële gevolgen uit de coronacrisis. De middelen die de gemeente hiervoor ontvangt oormerken we wel voor de betreffende doeleinden en houden we hiervoor beschikbaar. Zo is het restant van de middelen die we in 2020, 2021 en 2022 hebben ontvangen bij de Burap 2022 overgeheveld naar 2023. Eventuele werkelijke financiële gevolgen van de coronacrisis verwerken we in de tussentijdse rapportage (Burap) inclusief de noodzakelijk dekking.

Gevolgd proces begroting 2023

In de Financiële verordening van de gemeente Oirschot staat dat de raad jaarlijks voor 1 juli een Kadernota vaststelt. De Kadernota brengt de belangrijkste ontwikkelingen in kaart en laat zien wat de huidige financiële positie is. Daarmee is deze nota de basis voor de begroting. Afgelopen jaar is begonnen om de kadernota meer en meer te gaan inrichten als doorkijk naar de toekomst. Om dit te ondersteunen is voorgesteld om de term kadernota te veranderen in koersnota. Daarmee wordt de doorkijk naar de toekomst onderstreept en meer gericht op beleidsontwikkeling dan een cijfermatig meerjarige doorkijk. Deze doorkijk wordt gemaakt in de begroting die in september aan de raad wordt aangeboden.

De koersnota 2023 is door het college op 7 juni gepresenteerd aan de raad en vervolgens op 28 juni 2022 besproken en vastgesteld. Hierbij kreeg het college de opdracht om, binnen de in de koersnota 2023 opgenomen kaders, een sluitende conceptbegroting 2023-2026 op te stellen.
In de koersnota 2023 hebben we, op basis van de toen bekende cijfers (en inclusief de gevolgen van de meicirculaire 2022) een verwacht financieel perspectief geschetst voor de conceptbegroting 2023-2026. Deze cijfers waren het startpunt voor het college voor het opstellen van de concept-begroting 2023-2026. Op basis van deze cijfers heeft het college een sluitende meerjarenbegroting 2023-2026 opgesteld.

In de koersnota 2023 zijn ontwikkelingen opgenomen die van invloed (kunnen) zijn op de begroting. Om te komen tot een sluitende begroting, heeft het college uit deze ontwikkelingen een aantal keuzes gemaakt. In de informatiebijeenkomst van 11 oktober 2022 gaf het college een technische toelichting op het voorstel voor het dekkingsplan.

De toelichting vindt u ook in het volgende hoofdstuk. Ook laten we zien hoe we zijn gekomen tot de saldi van de conceptbegroting 2023-2026.

Dekkingsplan begroting 2023-2026

Deze meerjarenbegroting 2023-2026 is structureel sluitend. In dit boekwerk zijn de uitgangspunten en financiële gevolgen van de koersnota 2023 opgenomen, met in begrip van de effecten van de meicirculaire 2022. De uitkomsten van de vastgestelde koersnota 2023 en de meicirculaire 2022 zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tabel financieel perspectief

			Bedragen x € 1.000			
			NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.			
Tabel dekkingsplan begroting 2023-2026			**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
A.	**Bijgesteld exploitatiesaldo going concern koersnota 2023 + meicirculaire 2022**	**1**	**-522**	**-810**	**-999**	**-1.122**
	Algemene uitkering	2	-1.860	-3.007	-4.181	-2.159
	Mutaties going concern n.a.v. technische uitwerking begroting	3	391	461	767	1.017
	Verbonden partijen	4	425	462	499	571
	Sociaal domein	5	-9	-3	2	16
	Belastingopbrengsten OZB o.b.v. kohier 2022	6	-53	-93	-132	-305
	Overige mutaties going concern	7	-100	-100	-100	-100
	Totaal mutaties financieel perspectief	8 (2 t/m 7)	-1.206	-2.280	-3.145	-960
	Keuzes koersnota 2023	9	688	933	933	933
B.	**Nieuw exploitatiesaldo**	**10 (1+8+9)**	**-1.040**	**-2.157**	**-3.211**	**-1.149**
	Aanvullende voorstellen					
	Incidenteel		200	275	175	0
	Structureel		111	204	66	-225
	Aanvullende keuzes college	11	311	479	241	-225
C.	**Nieuw exploitatiesaldo**	**12 (10+11)**	**-729**	**-1.678**	**-2.970**	**-1.374**
	Correctie incidentele baten en lasten	13	200	275	175	0
D.	**Structureel saldo**	**14 (12-13)**	**-929**	**-1.953**	**-3.145**	**-1.374**

Na verwerking van de meicirculaire 2022 en de keuzes in de koersnota 2023 leidt dit tot een structureel sluitende meerjarenbegroting 2023-2026. Uitgangspunt hierbij is het bijgestelde exploitatiesaldo 2023-2026 ná de meicirculaire 2021 (voor 2022 € 787k positief tot € 1.122k positief voor 2026).

In volgende tabel vindt u het dekkingsplan om te komen tot een sluitende begroting. Dit dekkingsplan leggen we ook vast in uw raadsbesluit tot vaststelling van de begroting 2023 (na behandeling op 2 november 2022).
Onderstaand lichten we de verschillende onderdelen van deze tabel nader toe:

1.1 Saldo begroting 2022-2026 bij start opstellen financieel perspectief
1.2 Algemene uitkering
1.3 Verbonden partijen
1.4 Sociaal domein
1.5 Belastingopbrengsten OZB o.b.v. kohier 2022
1.6 Overige mutaties going concern
1.7 Keuzes koersnota 2023
1.8 Structureel exploitatiesaldo na verwerking keuzes koersnota 2023
1.9 Structureel exploitatiesaldo na verwerking aanvullende keuzes college
1.10 Voortgang bezuinigingen
1.11 Correctie incidentele baten en lasten

1.1 Saldo begroting 2022-2026 bij start opstellen financieel perspectief

In onderstaande tabel is het startpunt vermeld voor het opstellen van het financieel perspectief. Dit begint met de saldi na vaststelling van de begroting 2022-2025. Hierna is de Burap 2021 vastgesteld (raad 20 december 2021). In het raadsvoorstel bij de Burap 2021 zijn (op blz. 40) de exploitatiesaldi vermeld ná de Burap 2021.
Deze bedroegen voor 2022 € 1.045.000 (voordelig) oplopend tot € 996.000 (voordelig) voor 2026. Nadien zijn nog enkele raadsbesluiten genomen waardoor de saldi nog wijzigen. Ook deze zijn in onderstaande tabel vermeld.

			Bedragen x € 1.000				
			NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026	**I / S**		**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1.	**Saldi ná Burap 2021**						
	Start saldo (meerjaren)begroting 2023-2026		-756	-331	-596	-786	
	Burap 2021		-289	-185	-210	-210	
	subtotaal	**1**	**-1.045**	**-516**	**-806**	**-996**	
			voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	
	Mutaties n.a.v. besluitvorming raad (nog niet in saldi burap dec. 2021)						
	OZB verenigingen (3e wijz/2022 raad 21-12-2021 OZB)		26				
	Privatisering Fidote (raad 28-9-2021)		-17	-15	-14	-13	
	Aanvulling begrotingswijziging Burap (2021 + 2022) raad 22-2-2022		190				
	Toekomst de Enck (13e wijz. 2022, raad 22-2-2022)		-252	13	13	3	
	Rotonde de Klep (10/2022) raad 30-11-2021		-4	-4	-3	-3	
	Budgetoverhevelingen / jaarrekening 2021 raad 28-6-2021		315				
	Start financieel perspectief, bijgesteld exploitatiesaldo	**2**	**-787**	**-522**	**-810**	**-999**	**-1.122**
			voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	

De saldi uit de laatste regel van de tabel (€ 522.000 voordelig voor 2023) zijn het vertrekpunt voor het opstellen van het financieel perspectief voor de koersnota. Hieraan is het begrotingsjaar 2026 toegevoegd.

1.2 Algemene uitkering

				Bedragen x € 1.000				
				NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026			**I / S**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
3.	**Algemene uitkering**	**3**		**-647**	**-1.860**	**-3.007**	**-4.181**	**-2.159**
a.	gevolgen decembercirculaire 2021	3a	S	-38	-6	-7	-7	-26
b.	gevolgen meicirculaire 2022	3b	S	-609	-1854	-3000	-4.174	-2.133
4.	**Mutaties in het verlengde van de meicirculaire 2022**				**391**	**461**	**767**	**1.016**
a.	Mutatie stelpost prijsstijging nav meicirculaire	4a			386	495	602	665
b.	Loonstijging	4b			80	199	353	493
c.	OZB korting Koersnota 2023 vervalt (meegenomen bij meicirculaire	4c			-278	-233	-188	-142
d.	Reservering extra middelen jeugd	4d			203			

De gevolgen van de decembercirculaire 2021 en de meicirculaire 2022 zijn verwerkt in de saldi van de algemene uitkering van de conceptbegroting 2023-2026. Ondanks dat de algemene uitkering fors daalt in 2026, het zogeheten ravijnjaar, blijft het effect van de gevolgen van de meicirculaire positief.

1.3 Verbonden partijen

				Bedragen x € 1.000				
				NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026			**I / S**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
5.	**Verbonden partijen**	**5a t/m 5f**		**354**	**425**	**462**	**499**	**571**
a.	GGD (index zit al in bijdrage)	5a	S	2	14	15	15	30
b.	VRBZO, bijdrage			0	47.427	47.427	32.178	32.178
	VRBZO, stelpost prijsstijging			0	-17.000	-13.000	-8.000	0
b.	VRBZO	5b	S		30	34	24	32
c.	ODZOB	5c			107	107	107	107
	Odzob stelpost prijsstijging				-7	-1	3	0
c.	ODZOB	5c	S		100	106	110	107
d.	MRE 5d					-2	-2	-2
	MRE stelpost prijsstijging					-3	-2	0
d.	MRE 5d	S				-5	-4	-2
e.	GRSK	5e		352	342	349	367	330
	GRSK stelpost prijsstijging			0	-61	-37	-13	0
e.	GRSK	5e	S	352	281	312	354	404
f.	WSD	5f	S	0	0	0	0	0

In bovenstaande tabel zijn de financiële consequenties van de ontvangen conceptbegrotingen van de verbonden partijen en het effect hiervan voor onze begroting (inclusief mutaties stelpost prijsstijging) opgenomen.

1.4 Sociaal domein

				Bedragen x € 1.000				
				NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026			**I / S**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
6.	**Sociaal domein**	**6**		**0**	**-9**	**-3**	**2**	**16**
a.	DVO KempenPlus (stelpost prijsstijging)				-9	-3	2	16

Net als bij de verbonden partijen (zie hiervoor onder 1.4) hebben we de stelpost prijsstijging ook voor het DVO KempenPlus herrekend.

1.5 Belastingopbrengsten OZB o.b.v. kohier 2022

				Bedragen x € 1.000				
				NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026			**I / S**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
7.	**Belastingopbrengsten OZB o.b.v. kohier 2022**			**-102**	**-53**	**-93**	**-132**	**-305**
a.	Kohier 2022	7						
	OZB nav belastingverordeningen							
a.	woningen (obv kohier 2022)			-46	-53	-48	-43	-106
b.	niet-woningen eigenaren (obv kohier 2022)			-122	-127	-126	-125	-162
c.	niet-woningen gebruikers (obv kohier 2022)			-146	-151	-152	-152	-179
d.	hogere korting door hogere waarde woz-bestand			212	278	233	188	142

In februari jl. zijn de aanslagen OZB opgelegd. Op basis hiervan mogen we rekenen op een meeropbrengst die met name in de categorie bedrijven zit. Voor 2026 is het voordeel nog wat hoger omdat daar ook de reguliere stijging nog in moet worden verwerkt
Bekend is dat we in de algemene uitkering gekort worden op basis van de totale WOZ-waarde van onroerend goed in onze gemeente. In de doorrekening van de meicirculaire 2022 is de korting opnieuw berekend op basis van de in februari 2022 opgelegde aanslagen 2022 en de informatie die zeer recent is ontvangen van het CBS. Inmiddels is deze korting verwerkt in de doorrekening van de

meicirculaire 2022 waardoor de in de koersnota opgenomen korting (zie tabel bladzijde 3 van het raadsvoorstel bij de Koersnota onderdeel 6) is vervallen.

1.6 Overige mutaties going concern

				Bedragen x € 1.000				
				NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026			**I / S**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
8.	**Overige mutaties going concern**			**-100**	**-100**	**-100**	**-100**	**-100**
a.	SPUK-uitkering (programma 4)	8a	S	-100	-100	-100	-100	-100

De gemeente dient jaarlijks een aanvraag in om de btw over de uitgave sport terug te ontvangen. In het verleden was deze btw aftrekbaar. Dit is vervallen en hiervoor in de plaats is de Specifieke Uitkering sport gekomen waarvoor jaarlijks een aanvraag kan worden gedaan. In de begroting hebben we hier, vanwege de onduidelijkheid over de regeling, tot op heden geen rekening gehouden. Omdat hier nu meer duidelijkheid over is en het de bedoeling is dat deze regeling te zijner tijd wordt geïntegreerd in de algemene uitkering achten wij het reëel hier nu een (voorzichtige) raming van jaarlijks € 100.000 voor op te nemen.

1.7 Keuzes koersnota 2023

B.	**Koersnota 2023**				
	Niet beïnvloedbaar	120	70	70	70
	Incidenteel (incl. coalitieakkoord)	706	0	0	0
	Uit reserves	-706			
	Keuzes college	568	863	863	863
	11	**688**	**933**	**933**	**933**

Claims koersnota 2023

In onderstaande tabel staan de niet beïnvloedbare financiële effecten.

Tabel 7a					
		NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.			
C.	**Koersnota 2023**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
	Niet beïnvloedbaar				
a1	Taalklassen / VVE	50.000	pm	pm	pm
a2	Extra formatie voor Samen voor Jeugd	40.000	40.000	40.000	40.000
a3	Extra formatie i.v.m. verkiezingen	30.000	30.000	30.000	30.000

In onderstaande tabel staan de incidentele keuzes.

Tabel 7a					
		NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.			
	Incidenteel (incl. coalitieakkoord)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
a4	Aanpak dementie	30.000			
a5	Extra formatie WMO	125.000	pm	pm	pm
a6	Sportakkoord	30.000			
a7	Extra formatie veiligheid en rampen	100.000			
a8	Projectenpot	0			
a9	Meer grip op samenwerkingspartners	120.000	pm	pm	pm
a10	Krachtenanalyse	50.000			
a11	Mantelzorg	30.000			
a12	Opstellen nieuwe boomverordening	75.000			
a13	Meer recreatie in de natuur stimuleren	pm			
a14	Meerwaarde Aquaduct A58 onderbouwen met regio	pm			
a15	Op orde brengen Financiën: formatie	146.000			

In onderstaande tabel staan de keuzes college.

Tabel 7a					
		NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.			
	Keuzes college	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
a16	Extra inzet Zorgloket	125.000	125.000	125.000	125.000
a17	Inloopvoorziening	100.000	100.000	100.000	100.000
a18	rechtmatigheid zorgkosten	60.000	60.000	60.000	60.000
a19	Extra formatie veiligheid en rampen	100.000	100.000	100.000	100.000
a20	Extra capaciteit databeheer	48.000	48.000	48.000	48.000
a21	Privatisering buitensportaccomodaties	0	0	0	0
a22	Wegvallen subsidie Zwerfafval	0	0	0	0
a23	Op orde brengen Financiën: systemen	25.000	60.000	60.000	60.000
a24	Representatie	10.000	10.000	10.000	10.000
a25	Kansrijke start	10.000	10.000	10.000	
a26	Gevolgen data op orde	pm	250.000	250.000	250.000
	Totaal keuzes college met structurele doorwerking	**1.294.000**	**833.000**	**833.000**	**833.000**
a27	Vervallen bezuiniging taakstelling IMBK	100.000	100.000	100.000	100.000
	Totaal keuzes college met structurele doorwerking	**1.394.000**	**933.000**	**933.000**	**933.000**

Hieronder volgt een toelichting op opgenomen keuzes, waarmee door middel van vaststelling van de koersnota 2023 is ingestemd.

a1. Taalklassen / VVE: Er is ook extra aandacht nodig voor onze kwetsbare jongen, waaronder vluchtelingen. In dat kader is extra inzet nodig bij het onderwijs en vanuit zorg en welzijn.

a2. Extra formatie voor Samen voor Jeugd: We zetten in op het versterken van het voorliggend veld voor de jeugd, maar we nemen ook het beleid en de transformatie van de jeugdhulp op regionaal niveau mee en en van daaruit zetten we in op verbetering van de governance en samenwerking.

a3. Extra formatie i.v.m. verkiezingen: Om piek op te vangen in verkiezingsjaar (incl. overhead). Om de dienstverlening (volgens het vastgestelde dienstverleningsbeleid) verder te verbeteren, zal de aanpassing van de publiekshal worden onderzocht. De verkiezingen vragen het nodige van onze organisatie. Het borgen van het proces zodat de verkiezingen op een goede manier verlopen is iets wat steeds meer tijd en aandacht vraagt. Vandaar dat er in 2023 extra inzet zal worden gepleegd om de pieken op te vangen.

a4. Aanpak dementie: We willen een impuls geven aan voorzieningen voor volwassenen in het voorliggend veld (transformatie). Het uitvoeren van het actieplan 'Geschikt wonen voor ouderen' waarin we anticiperen op de dubbele vergrijzing en toename van mensen met dementie, en het voorbereiden van de doordecentralisatie Beschermd Wonen per 2024.

a5. Extra formatie WMO: Meer inwoners met zorgvraag (incl. overhead). We stellen voor dit te dekken uit de reserve P&O.

a6. Sportakkoord: We gaan aan de slag met het opstellen van een lokaal sportakkoord.

a7. Extra formatie veiligheid en rampen: We willen meer inzetten op de volgende thema's: Ondermijnende criminaliteit, Maatschappelijke onrust en Zorg en veiligheid (waaronder personen met onbegrepen gedrag). Deze thema's komen verder terug in het Integraal Veiligheidsprogramma 2023-2026. We zetten extra in op de aanpak van (grootschalige) crises zoals infectieziekten (Corona), informatieveiligheid (cyberaanvallen), vluchtelingenstromen en (flits)rampen. Bij dat laatste gaat het onder andere om extreme droogte, natuurbranden, wateroverlast en overige extreme weerverschijnselen.

a8. Projectenpot: 100K (aanvulling van projectenpot vanuit algemene reserve, incidenteel; spelregels subsidie meenemen in nieuwe regeling, dan wordt ook duidelijk of en wat dit voor formatieve gevolgen heeft).

a9. Meer grip op samenwerkingspartners: Gaat o.m. om MD, K+, GGD, LEV, WSD. Hangt ook samen met keuze bestuurlijke toekomst. Vergt extra inzet, incl. overhead. We willen een keuze maken

over de bestuurlijke toekomst binnen het sociaal domein en van daaruit inzetten op verbetering van de governance en samenwerking.

a10. Krachtenanalyse: We voeren een krachtenanalyse uit om te bepalen waar we het meeste invloed op hebben, hoe inkomsten zich verhouden tot uitgaven en waar we prioriteit aan moeten geven.

a11. Mantelzorg: We stellen een plan op om meer waardering en ondersteuning te bieden aan onze mantelzorgers.

a12. Opstellen nieuwe boomverordening: Inzet van een adviesbureau voor inventarisatie voorpoot-rechtovereenkomsten en aanpassen verordening.

a13. Meer recreatie in de natuur stimuleren: Communicatie, bebording, etc.

a14. Meerwaarde Aquaduct A58 onderbouwen met regio: Scope eerst afbakenen, kan anders alle kanten op.

a15. Op orde brengen Financiën: formatie: De dienstverlening van Financiën is een belangrijke partner voor iedereen binnen het concern, omdat zijn producten en processen verbonden zijn met alle primaire processen van de gemeentelijke organisatie. Deze dienstverlening staat al langere tijd onder druk. Dit heeft enerzijds te maken met de kwantitatieve en kwalitatieve beschikbare formatie en bezetting van het cluster Financiën.

a16. Extra inzet Zorgloket: Meer inwoners met zorgvraag worden door LEV opgepakt. : Een impuls geven aan voorzieningen voor volwassenen in het voorliggend veld (transformatie).

a17. Inloopvoorziening: 't Bint vraagt structureel extra budget van €150.000,-. Via een voorstel aan college ramen we deze extra kosten nu in de begroting 2023.

a18. Rechtmatigheid zorgkosten: Er wordt extra personele inzet gevraagd in kader van regionale samenwerking en rechtmatigheid zorgkosten (incl. overhead).

a19. Extra formatie veiligheid en rampen: Extra inzet nodig op ondermijning, zorgcasussen, opvang vluchtelingen, klimaat, infectieziekten (incl. overhead).

a20. Extra capaciteit databeheer: Nu de data op orde zijn dient meer aandacht besteed te worden aan het op orde houden van de data, om te voorkomen dat in de toekomst niet wederom een inhaal-slag moet worden uitgevoerd.

a21. Privatisering buitensportaccommodaties: Met buitensportverenigingen zijn gesprekken gevoerd. TCO heeft aangegeven te willen privatiseren. 250k afboeken achterstallig oh; 250k bruidsschat; daarna erfpacht opbrengst in 10 jaar terugverdienen.

a22. Wegvallen subsidie Zwerfafval: De looptijd van de subsidie Zwerfafval verstrijkt dit jaar en er is momenteel nog geen zicht op een nieuwe subsidiebijdrage. 20k via afvalstoffenheffing. Per saldo nihil.

a23. Op orde brengen Financiën: systemen: We reserveren een hier een bedrag voor procesinrich-ting, het financieel systeem en ontbreken van een efficiënte p&c tool.

a24. Representatie: Verhoging van het budget representatie.

a25. Kansrijke start: Nodig voor Kansrijke start, Nu niet zwanger.

a26. Gevolgen data op orde: Afgelopen jaren zijn alle beheerobjecten in kaart gebracht en de beheerkosten opnieuw doorgerekend a.d.h.v. de huidige ambitieniveaus. Door het beter in beeld hebben van het beheerareaal en daarmee beter kunnen doorrekenen van de daadwerkelijke beheerkosten ontstaat, op basis van de huidige ambitieniveaus en bijbehorende werkpak-ketten, een forse toename aan beheerkosten. In overleg met het college en de raad zal het onderhoudsniveau voor de diverse objecten/percelen opnieuw bepaald worden. Effecten op de verschillende heffingen zijn nog niet inzichtelijk. Deel wordt gedekt uit de afval- en rioolheffing.

D. Vervallen bezuiniging n.a.v. koersnota 2023

a.27: Vervallen bezuiniging taakstelling IMBK: De in de begroting opgenomen bezuiniging van € 100.000 blijkt, na een nadere analyse, niet realistisch. Daarom wordt voorgesteld om deze bezuiniging te schrappen.

1.8 Structureel exploitatiesaldo na verwerking keuzes koersnota 2023

A.	**Nieuw exploitatiesaldo**	10 (2 + 9)		**-1.282**	**-1.728**	**-3.090**	**-4.144**	**-2.082**
				voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig
B.	**Koersnota 2023**							
	Niet beïnvloedbaar				120	70	70	70
	Incidenteel (incl. coalitieakkoord)				706	0	0	0
	Uit reserves				-706			
	Keuzes college		S		568	863	863	863
		11			**688**	**933**	**933**	**933**
C.	**Nieuw exploitatiesaldo**	12 (10+11)		**-1.282**	**-1.040**	**-2.157**	**-3.211**	**-1.149**
				voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

1.9 Exploitatiesaldo na verwerking aanvullende keuzes college

Op 13 september jl. hebben wij uw raad geïnformeerd over de stand van zaken rond de programmabegroting 2023 en welke aandachts- en zorgpunten er actueel spelen. Tegen deze achtergrond hebben wij een aantal keuzes gemaakt, die wij graag met uw instemming aanvullend willen gaan uitvoeren op laten nemen in deze begroting. Onderstaande voorstellen leiden tot een nieuw exploitatie saldo.

Exploitatiesaldo na verwerking aanvullende keuzes college:

C.	**Nieuw exploitatiesaldo**	12 (10+11)		**-1.282**	**-1.040**	**-2.157**	**-3.211**	**-1.149**
				voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig
D.	**Aanvullende voorstellen**							
	Incidenteel				200	275	175	0
	Structureel		S		111	204	66	-225
		13			311	479	241	-225
E.	**Nieuw exploitatiesaldo**	14 (12+13)		**-1.282**	**-729**	**-1.678**	**-2.970**	**-1.374**
				voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

In onderstaande tabel staan de aanvullende keuzes:

Tabel 7b

	Aanvullende college voorstellen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
b1	Extra formatie WMO		125.000	125.000	
b2	Projectenpot	100.000	50.000	50.000	
b3	Crisisherstelplan	100.000			
b4	Centrumplan/visie	40.000	40.000	40.000	40.000
b5	Tijdelijke woningbouw		100.000		
b6	Oud meubilair & hybride werken				
b7	Activiteitenplan extra investeringen	71.000	164.000	26.000	-265.000
	Aanvullende keuzes college	**311.000**	**479.000**	**241.000**	**-225.000**

Hieronder volgt een toelichting op opgenomen keuzes:

b1. Extra formatie WMO: Door de (dubbele) vergrijzing en toenemend aantal inwoners, komen er steeds meer zorgtaken en zorgvragen op ons af. Dat geldt ook voor wat betreft de toenemende armoede door inflatie en prijsstijgingen. Dit vergt de komende jaren extra personele inzet op gebied van beleid. Vandaar dat we hiervoor extra formatie vragen voor de komende 3 jaren.

b2. Projectenpot: 200K (aanvulling van projectenpot vanuit exploitatie, incidenteel; spelregels subsidie meenemen in nieuwe regeling, dan wordt ook duidelijk of en wat dit voor formatieve gevolgen heeft).

b3. Crisisherstelplan: Maatregelenpakket om onze inwoners, bedrijven, verenigingen en dergelijke op allerlei manieren te helpen bij alle tegenvallers door crisissen die zich nu voordoen. Zou om een ton kunnen gaan. Er spelen op dit moment diverse crisissen, die van invloed hebben onze inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen. Denk onder meer aan de energiecrisis, woningbouwcrisis, vluchtelingencrisis, wat leidt tot toenemende armoede en schuldproblematiek.
Om als gemeente hierop beter in te kunnen spelen, willen we aan de slag met een 'crisisherstelplan'. We willen de mogelijkheden bezien om de samenleving te kunnen ondersteunen en daarvoor (om te beginnen) een ton vrijmaken. Dekking vanuit exploitatie.

b4. Centrumplan/visie: Voor de centrumvisie de ambitie is uitgesproken het niveau naar een triple A status op te waarden, is daarvoor extra budget vereist. Met het streven naar een triple A status van het centrum zal het aantrekkelijker zijn voor ondernemers, en investeerders en natuurlijk voor de inwoners. Het budget wordt ingezet voor de inrichting, planvorming en planuitwerking. Desondanks mag het beheer en onderhoud ook absoluut niet buiten beeld blijven. Met het extra budget doen we een serieuze gooi naar het waarmaken van het ambitieniveau dat we zelf hebben uitgesproken.

b5. Tijdelijke woningbouw: Betreft voorbereidende werkzaamheden t.b.v. woningbouw (onderzoeks en advieskosten) vanuit exploitatie.

b6. Oud meubilair en hybride werken: Begin van het jaar heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van oud meubilair dat vervangen moet worden (zit-sta bureaus, bureaustoelen en vergaderstoelen) Uit de daarbij opgestelde grove raming kwam een bedrag van ca. € 100.000. Daarnaast is de verwachting dat er a.g.v. het uitwerken van hybride werken een eerste behoefte ontstaat aan ondersteunende middelen zoals, lockers, treinzitjes (voor individueel beeld bellen), extra schermen in vergaderruimtes etc. Reeds opgenomen in activiteitenplan.

b7. Activiteitenplan extra investeringen: Nieuwe investeringen activiteitenplan 2023-2027 t.o.v. kapitaallasten opgenomen in begroting 2022

1.10 Voortgang bezuinigingen

			Bedragen x € 1.000				
			NB: Positieve zijn nadelen, negatieve bedragen voordelen.				
Begroting 2023-2026	**I / S**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
G.	**Nog in te vullen bezuinigingen**					
1.	Bezuiniging exploitatie sporthal de Klep				30	60
			0	**0**	**30**	**60**

Bezuiniging exploitatie sporthal De Klep
Door stilzwijgende verlenging van het contract loopt het huidige contract t/m 31-10-2024.
Bezuiniging is pas m.i.v. 2025 haalbaar.

1.11 Correctie incidentele lasten en baten

E.	**Nieuw exploitatiesaldo**	14 (12+13)		**-1.282**	**-729**	**-1.678**	**-2.970**	**-1.374**
				voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig
	Correctie incidentele baten en lasten	15			200	275	175	0
F.	**Structureel saldo**	16 (14 -15)	S		**-929**	**-1.953**	**-3.145**	**-1.374**
				voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

In onderstaande tabel staan de keuzes van het college die incidentele doorwerking hebben in de begroting:

Prog.	2023	2024	2025	2026	Omschrijving
P1	30.000	30.000	0	0	Geschikt wonen voor ouderen - Wonen met kwaliteit t.l.v. reserve RO/Grex
P1	485.000	0	0	0	Extra formatie vanuit koersnota 2023
P1	0	125.000	125.000	0	Extra formatie Wmo
P1	100.000	50.000	50.000	0	Projectenpot
P1	100.000	0	0	0	Crisisherstelplan
P3	0	100.000	0	0	Tijdelijke woningbouw, onderzoek & advies
P4	75.000	0	0	0	Opstellen nieuwe bomenverordening
P5	90.000	0	0	0	Inwonersparticipatie t.l.v. Algemene reserve
P5	146.000	0	0	0	Extra formatie vanuit koersnota 2023
totaal	**1.026.000**	**305.000**	**175.000**	**0**	**totaal incidentele lasten**

2. Incidentele baten

Prog.	2023	2024	2025	2026	Omschrijving
P1	30.000	30.000	0	0	Geschikt wonen voor ouderen - Wonen met kwaliteit t.l.v. reserve RO/Grex
P5	90.000	0	0	0	Inwonersparticipatie t.l.v. Algemene reserve
P7 overhead	706.000	0	0	0	Dekking uit reserve Personeel en Organisatie formatie koersnota 2023
totaal	**826.000**	**30.000**	**0**	**0**	**totaal incidentele baten**
Saldo	**200.000**	**275.000**	**175.000**	**0**	**Saldo incidentele baten en lasten**

Een aantal van bovenstaande incidentele lasten worden gedekt uit de genoemde 3 reserves.

Bijlagen

Bijlage 1: Lasten en baten taakvelden per programma

		Begroot 2023		Begroot 2024		Begroot 2025		Begroot 2026	
Taakveld	**Naam taakveld**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Programma 1									
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.211	66	1.217	67	1.209	68	1.217	68
1.2	Openbare orde en veiligheid	210	36	212	36	210	32	210	32
4.1	Openbaar basisonderwijs	2		2		2		2	
4.2	Onderwijshuisvesting	986	25	860	26	947	26	1.037	26
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	459	4	461	4	462	4	462	4
5.1	Sportbeleid en activering	330	100	331	100	333	100	333	100
5.2	Sportaccomodaties	1.631	598	1.636	610	1.617	623	1.588	636
5.3	Cultuur, -productie, -participatie	127		130		127		130	
5.6	Media	261		261		261		261	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.771	206	1.648	206	1.652	207	1.590	208
6.2	Wijkteams	1.549		1.557		1.562		1.562	
6.3	Inkomensvoorziening	3.121	2.261	3.131	2.261	3.136	2.261	3.150	2.261
6.4	Begeleide participatie	2.294		2.235		2.147		1.956	
6.5	Arbeidsparticipatie	318	64	314	62	310	59	316	58
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	188		188		158		158	
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.708	110	2.704	110	2.703	176	2.702	178
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.573		2.573		2.545		2.573	
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	187		187		187		187	
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	263		264		265		265	
7.1	Volksgezondheid	726		751		767		782	
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	4	0	4	0	4	0	4	0
0.1	Overige baten en lasten	769		984		1.302		1.616	
8	Mutaties reserves P1-2019	203	129		131		99		96
Totaal	**programma 1**	**21.892**	**3.598**	**21.650**	**3.612**	**21.907**	**3.654**	**22.100**	**3.668**
Programma 2									
2.1	Verkeer en wegen	63		62		61		60	
2.3	Recreatieve havens	16	1	16	1	17	1	17	1
3.1	Economische ontwikkeling	447		449		450		450	
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	31		32		33		33	
3.3	Bedrijsloket en -bedrijfsregelingen	103	12	106	12	108	12	108	12
3.4	Economische promotie	190	50	192	50	194	50	194	50
3.5	Musea	115		116		117		117	
5.5	Cultureel erfgoed	250		253		256		256	
5.7	Openbaar groen en (open lucht) recrea-tie	65	0	65	0	65	0	65	0
8.1	Ruimtelijke ordening	13		5		5		5	
0.1	Overige baten en lasten	17		21		27		31	
8	Mutaties reserves P2-2019								
Totaal	**programma 2**	**1.312**	**63**	**1.317**	**63**	**1.333**	**63**	**1.336**	**63**
Programma 3									
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	12	0	12	0	12	0	12
3.3	Bedrijfsloket- en bedrijfsregelingen	25	17	10	17	10	17	10	17
7.3	Afval	1.583	1.917	1.603	1.942	1.623	1.966	1.617	1.966
7.4	Milieubeheer	754	61	761	61	767	61	764	61
8.1	Ruimtelijke ordening								
8.1	Ruimteljke ordening	933	271	949	271	966	271	966	271
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	1.808	1.782	2.256	2.538	2.313	2.671	277	305
8.3	Wonen en bouwen	1.952	429	1.863	429	1.475	430	1.468	430
0.1	Overige baten en lasten	40		77		114		181	
8	Beheer overige gebouwen en gronden	209	183	210	184	212	186	212	188
3.0	Mutaties reserves P3-2019		509	308	368	384	90	55	14
Totaal	**programma 3**	**7.305**	**5.181**	**8.039**	**5.823**	**7.865**	**5.704**	**5.549**	**3.263**

		Begroot 2023		Begroot 2024		Begroot 2025		Begroot 2026	
Taakveld	**Naam taakveld**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Programma 4									
2.1	Verkeer en wegen	3.059	58	3.133	58	3.212	58	3.281	58
3.4	Economische promotie		423		423		423		423
5.4	Musea	95		95		95		95	
5.7	Openbaar groen en (open lucht) recrea-tie	1.813	42	1.759	42	1.792	42	1.813	42
7.2	Riolering	1.321	1.762	1.426	1.883	1.540	2.014	1.565	2.014
0.1	Overige baten en lasten P4-2019	325		736		664		432	
8	Mutaties reserves P4-2019	403	32	364	32	328	39	294	51
Totaal	**programma 4**	**7.015**	**2.317**	**7.512**	**2.438**	**7.630**	**2.576**	**7.479**	**2.589**
Programma 5									
0.1	Bestuur	1.740	12	1.781	15	1.833	17	1.876	14
0.1	Overige baten en lasten P5-2019	46		55		65		73	
8	Burgerzaken	587	146	700	334	712	323	712	323
1.1	Mutaties reserves P5-2019		90						
Totaal	**programma 5**	**2.373**	**249**	**2.537**	**349**	**2.610**	**341**	**2.662**	**338**
Programma 11									
8	Treasury	54	62	44	62	45	61	54	60
0.5	Onroerend Zaakbelasting (OZB) wonin-gen	164	3.808	166	3.869	168	3.930	168	3.993
0.61	Onroerend Zaakbelasting (OZB) n-woningen	79	3.908	81	3.971	83	4.034	83	4.099
0.62	Belasting overig	15	47	15	47	16	47	16	47
0.64	Algemene uitkering gemeentefonds	96	28.862	98	30.397	100	32.140	100	30.584
Totaal	**programma 11**	**417**	**36.687**	**417**	**38.345**	**426**	**40.213**	**438**	**38.784**
Programma 12									
0.1	Overige baten en lasten Overhead 2019	95		160		225		325	
8	Overhead, ondersteuning en organisa-tie	7.698	13	7.258	13	7.506	13	7.436	13
4.0	Mutaties reserves overhead		731						
Totaal	**programma 12**	**7.793**	**744**	**7.418**	**13**	**7.731**	**13**	**7.761**	**13**
Programma 13									
0.1	Vennootschapsbelasting	7		78		97		20	
9	Mutaties reserves Vpb-2019		3		3		3		3
Totaal	**programma 13**	**7**	**3**	**78**	**3**	**97**	**3**	**20**	**3**
Totaal alle programma's		**48.113**	**48.841**	**48.968**	**50.645**	**49.599**	**52.567**	**47.346**	**48.720**
Saldo begroting 2023 -2026			**728**		**1.678**		**2.968**		**1.374**

Bijlage 2: Kerngegevens

	Werkelijk	Raming
	1-1-2022	1-1-2023
Sociale bevolkingssamenstelling		
Aantal inwoners	**19.048**	**19.102**
0 tot en met 19 jaar	3.777	3.778
20 tot en met 64 jaar	10.923	10.886
65 tot en met 74 jaar	2.460	2.499
75 tot en met 84 jaar	1.357	1.404
85 jaar en ouder	531	535
Aantal uitkeringsontvangers	**704**	**707**
IOAW	6	6
IOAZ	3	3
Militairen	12	13
WSW-ers	84	84
WAJONG	117	117
WAO	174	174
WAZ	10	10
WWB (t/m 2014)/Participatiewet (PW) vanaf 2015	115	115
Bijzondere bijstand	183	185
Aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen		
in sociale werkgemeenschappen	**84**	**84**
Aantal leerlingen basisonderwijs	**1.400**	**1.794**
openbaar onderwijs	241	252
bijzonder onderwijs	1.159	1.168
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	**912**	**918**

	Werkelijk	Raming
	1-1-2022	1-1-2023
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente (in ha.)	**10.176**	**10.176**
waarvan binnenwater	108	108
historische dorpskern	10	10
Aantal woningen	**8.279**	**8.473**
waarvan sociale verhuur	1.233	1.239
Overige woonruimten	**244**	**236**
logiesfunctie	228	231
personen zorginstelling	0	0
uitwonende studenten	15	5

	Werkelijk	Raming
	1-1-2022	1-1-2023
Infrastructuur		
Lengte van wegen buiten de bebouwde kom (in km.)	159	157
Lengte van wegen binnen de bebouwde kom (in km.)	75	75
Lengte van de fietspaden (in km.)	59	68
Lengte van de waterwegen (in km.)	209	209
Lengte van de bermen (in km.)	368	379
Lengte van de onverharde wegen (in km.)	84	83
Openbaar groen (in ha)	50	51
Sportaccommodaties (in ha)	25	23
Bossen in eigendom (in ha.)	299	297
Natuurterrein (in ha.)	11	11
Lengte van de vrijvervalriolering (in km.)	106	106
Lengte van de druk- en vacuümriolering (in km.)	143	143
Drukrioolpompen (in aantal)	558	575
Hoofdgemalen (in aantal)	29	29
Vacuumstation (in aantal)	1	1
Iba-systemen (in aantal)	8	8
Aansluitingen	8.389	8.411
Personeelssamenstelling		
aantal medewerkers	117	123
aantal formatieplaatsen	104,99	102,77

	Werkelijk	Raming
	2022	2023
Financiële structuur		
(in duizenden euro's)		
Resultaten		
Totaal lasten	60.170	48.114
Totaal baten	67.536	48.842
Saldo	**7.366**	**728**
Opbrengst belastingen	7.714	8.178
Opbrengst rioolrechten	1.662	1.747
Opbrengst afvalstoffenheffing	1.512	1.532
Algemene uitkering gemeentefonds	23.604	33.986

	Werkelijk	Raming
	1-1-2022	1-1-2023
Vaste activa	67.249	73.726
Reserves, fondsen en voorzieningen	40.053	34.818
Schuldrestant geldleningen	16.013	14.475

Bijlage 3: Specificatie saldi reserves en voorzieningen

Volgnr.	Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
	1. Algemene reserves						
9101.1001	Algemene reserve	5.109.600	6.082.044	5.992.044	5.989.544	5.989.544	5.987.044
9101.1002	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	4.341.400	4.620.000	4.620.000	4.620.000	4.620.000	4.620.000
	Subtotaal 1	**9.451.000**	**10.702.044**	**10.612.044**	**10.609.544**	**10.609.544**	**10.607.044**
	2. Bestemmingsreserves						
	2.1 Algemene Dienst						
9101.2001	Kunst en cultuur	26.673	20.608	20.608	20.608	20.608	20.608
9101.2003	Dekking kapitaallasten	1.463.852	1.332.950	1.202.087	1.071.270	940.485	809.721
9101.2004	Buitengebied in ontwikkeling	300.581	0	0	0	0	0
9101.2005	Volkshuisvestingsfonds Oirschot	7.134.228	0	0	0	0	0
9101.2006	Fysieke en sociale leefbaarheid	683.476	0	0	0	0	0
9101.2007	Beheerplan wegen en groen	320.034	0	0	0	0	0
9101.2010	Reserve Landschap	1.004.970	196.691	196.691	196.691	196.691	196.691
9101.2011	Sociaal Domein	507.653	537.653	740.653	740.653	740.653	740.653
9101.2012	BUIG-uitkering	516.369	366.369	366.369	366.369	366.369	366.369
9101.2013	Rehabilitatie wegen	2.367.297	2.706.477	3.009.096	3.272.787	3.493.854	3.668.868
9101.2014	Sanering wegen	554.677	654.677	754.677	854.677	954.677	1.054.677
9101.2017	Beleidsprogramma 2018-2022	1.961.566	40.000	0	0	0	0
9101.2018	Ruimte voor Ruimte	2.502.096	737.809	737.809	737.809	737.809	737.809
9101.2019	Ruimtelijke Ontwikkeling	529.306	0	0	0	0	0
9101.2020	Reserve duurzaamheid	0	0	0	0	0	0
9101.2021	Warmtetransitie	201.660	78.200	78.200	78.200	78.200	78.200
9101.2022	Reserve Personeel en Organisatie	454.000	833.000	127.000	127.000	127.000	127.000
9101.2023	Reserve investeringen theater De Enck	0	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
9101.2024	Reserve Grondexploitatie/ Ruimtelijke ontwikkelingen	0	8.215.631	7.688.690	7.595.349	7.886.452	7.924.496
	Subtotaal overige bestemminmgsreserves	**20.528.438**	**15.920.065**	**15.121.880**	**15.261.413**	**15.742.798**	**15.925.092**
	2.2 Grondexploitatie:						
9101.2501	Risicoreserve	2.710.371	0	0	0	0	0
	Subtotaal 2.2	**2.710.371**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

VolgnrVolgnr.	Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
	3. Voorzieningen						
	3.1 Algemene dienst						
9102.51xx	Onderhoud sportaccomodaties	845.310	916.882	902.402	922.353	850.929	649.933
9102.52xx	Groot onderhoud sportvelden	579.167	487.456	419.568	407.767	380.996	258.593
9102.53xx	Multi-funktioneel gebouw Middelbeers	109.546	86.270	85.336	108.336	116.913	125.490
9102.54xx	Groot onderhoud openbare gebouwen	360.206	434.506	260.197	261.969	327.673	393.377
9102.55xx	Groot onderhoud diverse bezittingen	353.900	322.177	263.478	270.798	274.488	278.178
9102.1006	Onderhoud wegen	1.666.672	1.651.547	1.636.422	1.621.297	1.606.172	1.591.047
9102.1007	Onderhoud speeltoestellen	133.900	121.784	113.561	100.270	81.809	63.348
9102.1101	Huishoudelijk afval	211.771	182.455	170.374	168.669	160.864	153.059
9102.1102	Riolering	1.211.708	1.337.486	1.518.135	1.759.831	2.032.959	2.306.087
9102.1201	Verplichtingen ivm oud-werknemers	1.890.887	1.822.916	1.762.196	1.701.144	1.640.084	1.579.024
	Subtotaal 3.1	**7.363.066**	**7.363.479**	**7.131.669**	**7.322.433**	**7.472.886**	**7.398.135**
	TOTAAL-GENERAAL	**40.052.874**	**33.985.588**	**32.865.593**	**33.193.390**	**33.825.228**	**33.930.271**

Bijlage 4: Specificatie stortingen en beschikkingen reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves Algemene Dienst		
Omschrijving	**Toevoegingen**	**Onttrekkingen**
Reserves		
Algemene reserve 9101.1001		
Inwonersparticipatie		90.000
Totaal	**0**	**90.000**
Res.weerstandsvermogen en risicobeheersing 9101.1002		
Aanvulling reserve Weerstandsvermogen vanuit alg.res.		
Totaal	**0**	**0**
Dekking kapitaallasten 9101.2003		
Dekking extra nadeel Sportpark Moorland		98.700
Dekking VA7210902700 afschrijving		3.791
Dekking VA7210902900 afschrijving		12.025
Dekking VA7210160100 afschrijving		2.918
Dekking VA7210170400 afschrijving		4.911
Dekking VA7210170500 afschrijving		1.036
Dekking VA7210170500 rente		357
Dekking VA 7210190502		2.705
Dekking VA 7210170300 afschrijving		4.420
Totaal	**0**	**130.863**
Reserve Rehabilitatie wegen 9101.2013		
Toevoeging wegen	290.971	
Toevoeging groen	11.648	
Totaal	**302.619**	**0**
Reserve sanering wegen 9101.2014		
Toevoeging sanering wegen	100.000	
Totaal	**100.000**	**0**
Beleidsprogramma 2018-2022 9101.2017		
Meten dienstverlening		25.000
Ondersteuningsteam nav evaluatie van het Veehouderijbeleid		15.000
Totaal	**0**	**40.000**
Reserve Personeel en Organisatie 9101.2022		
Meicirculaire extra middelen voor formatie	0	706.000
Totaal	**0**	**706.000**

Reserve Grondexploitatie/Ruimtelijke ontwikkeling 9101.2024		
Geschikt wonen voor ouderen - Wonen met kwaliteit		30.000
Actieplan Woningbouw 2.0: personeel/inhuur		454.000
Actieplan Woningbouw 2.0: Herijking nota kostenverhaal		13.333
Actieplan Woningbouw 2.0: initiatieffase projecten		16.667
Actieplan Woningbouw 2.0: Communicatiemiddelen en onvoorzien		10.000
Dekking VPB erfpacht		2.941
Totaal	**0**	**526.941**
Totaal reserves	**402.619**	**1.493.804**
Omschrijving	**Toevoegingen**	**Onttrekkingen**
Voorzieningen		
Onderhoud sportaccomodaties 9102.1001 en 9102.5101 en 02		
Fidote	0	691
Moorland	3.259	0
't Horstje	8.337	0
de Kemmer	54.922	90.615
gymnastieklokaal de Reep	11.378	4.477
de Klep	3.407	
Totaal	**81.303**	**95.783**
Groot onderhoud sportvelden 9102.1002 en 9102.52xx		
Buitenbanen Fidote	0	2.178
Tennisbanen TCO bij de Kemmer	5.366	20.908
Parkinrichting TCO bij de Kemmer		15.801
Atletiekveld bij de Kemmer	652	
Sportvelden Moorland Hockey	4.918	32.179
Sportvelden Moorland Voetbal	3.050	4.356
Sportvelden 't Horstje Spd Girls	1.313	
Sportvelden 't Horstje Spd Boys	6.198	15.101
Parkinrichten 't Horstje Spd Boys		2.178
Sportvelden de Klep	9.705	6.389
Totaal	**31.202**	**99.090**
Multi-functioneel gebouw Middelbeers 9102.1003 en 9102.5301		
Voorheen bibliotheek	4.113	
Sporthal	15.068	23.934
Kinderdagverblijf	3.819	
Totaal	**23.000**	**23.934**
Onderhoud openbare gebouwen 9102.1004 em 9102.5404		
Gemeentehuis (incl.kantongerecht)	50.245	244.653
Gemeentewerken	28.755	8.656
Totaal	**79.000**	**253.309**

Onderhoud diverse bezittingen 9102.1005 en 9102.5501 t/m 03		
Brandweerkazernes	9.083	23.752
Oude toren + uitkijktoren	4.067	20.805
Den Deel + buurth. Pullen en Raamslegerstr. + de Enck	315	3.660
Keskenoate	554	3.098
Oude raadhuis trouw	1.862	4.539
Oude raadhuis visit	6.484	21.217
Rioolgebouwtjes	1.820	3.030
Div. objecten onder 60300010:	1.452	4.235
Totaal	**25.637**	**84.336**
Onderhoud wegen 9102.1006		
Obv beheerplan wegen	784.875	
Obv beheerplan wegen		800.000
Totaal	**784.875**	**800.000**
Voorziening speeltoestellen 9102.1007		
storting	22.500	
Vervanging speeltoestellen		30.723
Totaal	**22.500**	**30.723**
Huishoudelijk afval 9102.1101		
Aanvulling saldo 2023		4.414
Toekomst mileustraat		7.667
Totaal	**0**	**12.081**
Riolering 9102.1102 (910.531)		
Toevoeging saldo 2022	180.649	,
Totaal	**180.649**	**0**
Verplichtingen oud-medewerkers 9102.1201		
Aanvulling uitkering tot 70%		
Wachtgelduitkering vml. Wethouders		60.720
Totaal	**0**	**60.720**
Oninbare startersleningen SVN 9102.1203		
Obv scenarioberekening SVN		7.122
Totaal	**0**	**7.122**
Totaal reserves en voorzieningen	**1.833.785**	**2.960.902**

Bijlage 5: Overzicht mutaties reserves en incidentele baten en lasten 2023-2026

1. Incidentele lasten

Prog.	2023	2024	2025	2026	Omschrijving
P1	30.000	30.000	0	0	Geschikt wonen voor ouderen - Wonen met kwaliteit t.l.v. reserve RO/Grex
P1	485.000	0	0	0	Extra formatie vanuit koersnota 2023
P1	0	125.000	125.000	0	Extra formatie Wmo
P1	100.000	50.000	50.000	0	Projectenpot
P1	100.000	0	0	0	Crisisherstelplan
P3	0	100.000	0	0	Tijdelijke woningbouw, onderzoek & advies
P4	75.000	0	0	0	Opstellen nieuwe bomenverordening
P5	90.000	0	0	0	Inwonersparticipatie t.l.v. Algemene reserve
P5	146.000	0	0	0	Extra formatie vanuit koersnota 2023
totaal	**1.026.000**	**305.000**	**175.000**	**0**	**totaal incidentele lasten**

2. Incidentele baten

Prog.	2023	2024	2025	2026	Omschrijving
P1	30.000	30.000	0	0	Geschikt wonen voor ouderen - Wonen met kwaliteit t.l.v. reserve RO/Grex
P5	90.000	0	0	0	Inwonersparticipatie t.l.v. Algemene reserve
P7 over-head	706.000	0	0	0	Dekking uit reserve Personeel en Organisatie formatie koersnota 2023
totaal	**826.000**	**30.000**	**0**	**0**	**totaal incidentele baten**
Saldo	**200.000**	**275.000**	**175.000**	**0**	**Saldo incidentele baten en lasten**

Bijlage 6: Mutaties in reserves met een structureel karakter 2023-2026

1. Lasten

Prog.	2023	2024	2025	2026	Omschrijving
P4	302.619	263.691	221.067	175.014	Storting in reserve rehabilitatie wegen en groen
P4	100.000	100.000	100.000	100.000	Storting in reserve sanering wegen
totaal	**402.619**	**363.691**	**321.067**	**275.014**	

2. Baten

Prog.	2023	2024	2025	2026	Omschrijving
P1	98.700	98.700	98.700	98.700	Dekking renovatie sportpark Moorland
P4	32.163	32.117	32.085	32.064	Dekking afschrijvingen vaste activa t.l.v. reserve kapitaallasten
P13	2.941	2.941	2.941	2.941	Dekking vpb erfpacht WoonInc t.l.v. reserve Volkshuisvesting
totaal	**133.804**	**133.758**	**133.726**	**133.705**	
	268.815	229.933	187.341	141.309	De stortingen in de reserves t.l.v. exploitatie zijn in de jaren 2023 t/m 2026 hoger dan de onttrekkingen

Bijlage 7: Activiteitenplan investeringen

Volgnr.	Progr.	Omschrijving	Soort	Jaar	Kredietbedrag
	Progr. 1	**VERVANGINGSINVESTERINGEN SPORTACCOMMODATIES EN -VELDEN**			
1	1	Atletiek drainage	V	2023	89.843
2	1	Atletiek beregening	V	2023	59.895
3	1	Atletiek Renovatie toplaag	V	2023	193.116
4	1	VV Oirschot Vooruit, Veld 1 Renovatie toplaag	V	2023	81.500
5	1	VV Oirschot Vooruit, Veld 3 Vervanging armaturen	V	2023	45.302
6	1	VV Spd Boys, Meubilering bank kleedruimten	V	2023	78.914
7	1	VV Beerse Boys, Veld 3 Verlichting (armaturen (LED))	V	2023	33.106
8	1	TCO privatisering bijdrage	N	2023	253.000
9	1	VV Spd Boys, Veld 2 verlichting (masten en armaturen)	V	2024	53.500
10	1	VV Beerse Boys, Veld 2 toplaagreno	V	2025	96.558
11	1	VV Beerse Boys, Veld 2 verv. autom. beregening	V	2025	21.780
12	1	VV Spd Boys, Wandafwerking tegels korfbal	V	2025	22.623
13	1	VV Spd Boys, Veld 2 toplaagreno	V	2027	63.888
	Progr. 4	**INVESTERINGEN VERKEERSPROJECTEN BEREIKBAARHEID OIRSCHOT**			
13	4	Planrealisatie - Reconstructie Bestseweg	N	2023	195.000
14	4	Planrealisatie F58 deel Oirschot – Best - Son tranche 1	N	2023	702.000
15	4	Planrealisatie F58 deel Oirschot – Best - Son tranche 2	N	2024	702.000
16	4	Planrealisatie F58 deel Oirschot – Best - Son tranche 3	N	2026	520.500
17	4	Doorfietsroute Groene Corridor tranche 1	N	2023	370.000
18	4	Doorfietsroute Groene Corridor tranche 2A en 2B	N	2024	1.675.000
19	4	Doorfietsroute Groene Corridor tranche 3	N	2025	155.000
20	4	Bijdrage regionale mobilteitscentra korte termijnmaatregelen A2 randweg Eindhoven	N	2023	193.000
		INVESTERINGEN REHABILITATIES WEGEN O.B.V. IMBK			
21	4	Beerseveld/Lubberstraat	V	2023	297.700
22	4	Eindhovensedijk (relatie bouwplan en Groene Corridor)	V	2023	244.350
23	4	HWA De Stad / retentie De Notel	V	2023	120.000
24	4	Meierijsebaan verhogen krediet	V	2023	400.000
25	4	Polsdonken / Priemsteeg	V	2023	519.000
26	4	Rehabilitaties wegen 2024	V	2024	1.926.000
27	4	Rehabilitaties wegen 2025	V	2025	1.760.000
28	4	Rehabilitaties wegen 2026	V	2026	1.075.000
29	4	Rehabilitaties wegen 2027	V	2027	1.075.000
		INVESTERINGEN GROENRENOVATIES O.B.V. IMBK			
30	4	Kapelpad	V	2023	8.900
31	4	Gasthuisstraat	V	2023	57.000
32	4	Nieuwstraat	V	2023	19.200
33	4	Renovaties groen in 2023 (nog niet gelabeld)	V	2023	154.900
34	4	Renovaties groen in 2024	V	2024	330.000
35	4	Renovaties groen in 2025	V	2025	420.000
36	4	Renovaties groen in 2026	V	2026	420.000
37	4	Renovaties groen in 2027	V	2027	420.000
		INVESTERINGEN MEUBILAIR O.B.V. IMBK			
42	4	Renovaties ovl in 2023 nog te labelen	V	2023	462.003
43	4	Kapelpad	V	2023	5.000
44	4	Gasthuisstraat	V	2023	35.000
45	4	Nieuwstraat	V	2023	32.000
46	4	Renovaties ovl in 2024	V	2024	534.003
47	4	Renovaties ovl in 2025	V	2025	534.003
		INVESTERINGEN OPENBARE VERLICHTING O.B.V. IMBK			
50	4	Renovaties in 2022 (nog niet gelabeld)	V	2022	105.902
51	4	Slingerbos 2022	V	2022	46.000
52	4	Egidiusstraat (plus stukje st. Annastraat) 2022	V	2022	27.600
53	4	Margrietstraat, Anjerstraat en Leliestraat 2022	V	2022	87.500
54	4	Renovaties in 2023	V	2023	534.003
55	4	Renovaties in 2024	V	2024	534.003
56	4	Renovaties in 2025	V	2025	534.003
57	4	Renovaties in 2026	V	2026	534.003

		INVESTERINGEN RIOLERING O.B.V. IMBK			
49	4	Kapelpad (Vervanging vrijverval riolering riolering)	V	2023	333.725
50	4	Gasthuisstraat / Nieuwstraat (Vervanging vrijverval riolering)	V	2023	847.625
51	4	Renovaties in 2023 (nog niet gelabeld) (Vervanging vrij verval riolering)	V	2023	50.000
52	4	Groot-onderhoud vrijverval riolering	V	2024	350.000
53	4	Groot-onderhoud vrijverval riolering	V	2025	925.500
54	4	Groot-onderhoud vrijverval riolering	V	2026	704.675
55	4	Groot-onderhoud vrijverval riolering	V	2027	254.450
56	4	Mechanische vervanging riolering	V	2023	100.000
57	4	Mechanische vervanging riolering	V	2024	100.000
58	4	Mechanische vervanging riolering	V	2025	100.000
59	4	Mechanische vervanging riolering	V	2026	265.000
60	4	Mechanische vervanging riolering	V	2027	265.000
61	4	Kapelpad (afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering)	V	2023	127.875
62	4	Gasthuisstraat / Nieuwstraat (afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering)	V	2023	496.970
63	4	Hoofdmaatregelen de Stad (afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering)	V	2023	1.402.600
64	4	Afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering	V	2024	2.115.000
65	4	Afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering	V	2025	616.126
66	4	Afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering	V	2026	400.988
67	4	Afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering	V	2027	725.550
		INVESTERINGEN IN TRACTIE			
68	4	Waterton tbv watergeven en rioleringsonderhoud	v	2023	26.000
69	4	Vrachtwagen met kraan en containersysteem	V	2023	275.000
70	4	natzoutstrooier 3m3 getroken	V	2023	45.000
71	4	natzoutstrooier 3m3 getroken	V	2024	45.000
72	4	natzoutstrooier 1m3 getroken	V	2025	35.000
73	4	natzoutstrooier 1m3 getroken	V	2026	35.000
74	4	zoutmenger 4m3 tbv pekelwater	V	2023	16.000
75	4	sneeuwploeg	V	2024	11.000
76	4	sneeuwploeg	V	2025	11.000
77	4	1 Iveco Pick Up tbv bomen en civielploeg	V	2024	90.000
		INVESTERINGEN VERKEER EN VERVOER O.B.V. IMBK			
78	4	Renovaties verkeer in 2023	V	2023	60.444
79	4	Implementeren maatregelen vanuit verkeer bij IMMP projecten	V	2023	475.000
80	4	Renovaties verkeer in 2024	V	2024	60.444
81	4	Implementeren maatregelen vanuit verkeer bij IMMP projecten	V	2024	475.000
82	4	Renovaties in 2025	V	2025	60.444
83	4	Implementeren maatregelen vanuit verkeer bij IMMP projecten	V	2025	475.000
84	4	Renovaties in 2026	V	2026	60.444
85	4	Implementeren maatregelen vanuit verkeer bij IMMP projecten	V	2026	475.000
86	4	Renovaties in 2027	V	2027	60.444
87	4	Implementeren maatregelen vanuit verkeer bij IMMP projecten	V	2027	475.000
		INVESTERINGEN IN INVENTARIS			
88	5	Aanschaf meubilair ten behoeve van hybride werken	V	2023	200.000

Inleiding toelichting investeringen 2023

In de financiële verordening 2017 hebben we opgenomen dat de investeringen voor het betreffende begrotingsjaar (in dit geval 2022) worden geautoriseerd bij de begrotingsbehandeling tenzij de raad dan aangeeft van welke investeringen hij een afzonderlijk raadsvoorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. Door deze investeringskredieten te autoriseren bij de begroting voorkomen we niet alleen dat telkens een apart raadsvoorstel aan u wordt voorgelegd, maar kan de gemeente hiermee ook direct aan de slag bij aanvang van het nieuwe begrotingsjaar.

In het overzicht op de vorige 2 pagina's zijn de verwachte investeringen 2023-2027 weergegeven. Bij de investeringen die wij u vragen te autoriseren bij de begrotingsbehandeling op 1 november 2022 is een nadere toelichting gegeven om u in staat te stellen de kredieten beschikbaar te stellen.

Investeringen waarvoor afzonderlijk raadsvoorstel volgt
Voor onderstaande kredieten stellen wij u voor te besluiten dat deze in een later stadium met afzonderlijke raadsvoorstellen aan u worden voorgelegd. Nu volgt een toelichting op bovenstaande voorgenomen investeringen 2023:

Investeringen verkeersprojecten bereikbaarheid Oirschot 2023 (nr. 14 t/m 21)
Planrealisatie - Reconstructie Bestseweg (nr. 14)
De reconstructie van de Bestseweg behelst twee opgaven, namelijk:
1. het herinrichten van de Bestseweg tussen de rotonde 'Lidl' en de rotonde bij de Industrieweg/ Parallelweg; en
2. het verbeteren van de verkeersveiligheid en -afwikkeling op de rotonde 'Lidl'.

In 2022 heeft u reeds het uitvoeringskrediet (€ 714.000) voor het wegvak Bestseweg gevoteerd.
Het voor 2023 opgenomen bedrag van € 195.000 betreft de uitvoering van de rotonde 'Lidl'.
In 2023 wordt een raadsvoorstel hiervoor aan u voorgelegd.

Planrealisatie F58 deel Oirschot – Best - Son (nr.15 t/m 17)
Totale kosten circa € 19,25 miljoen, waarvan € 1.925.000 ten laste van de gemeente Oirschot:
- 2023, Tranche 1: € 702.500 (waarvan € 211.000 voor deel Miekoeksebrug – Best)
- 2024, Tranche 2: € 702.500 (2024-2025)
- 2026, Tranche 3: € 520.500 (2026-2030) (Hilvarenbeek – Oirschot en Son – Nuenen)

Doorfietsroute Groene Corridor (nr. 18 t/m 20)
Totale kosten circa € 14,42 miljoen (inclusief kunstwerken over de A58 en A. Fokkerweg),
€ 2.200.000 ten laste van de gemeente Oirschot:
- 2023, Tranche 1: € 370.000 (Vanaf knipperbol tot brug Spottersweg, valt samen met vervangen deklaag fietspad over de heide, IMMP 2023/204)
- 2024, Tranche 2a: € 175.000 (Moorland – Kempenweg, in combinatie met groot onderhoud en rioolwerk, IMMP 2023/2024)
- 2024/2025, Tranche 2b: € 1.500.000 (Passage A58, fietsbrug)
- 2025/2026, Tranche 3: € 155.000 (wegvak Kempenweg – Kriekampen).

Deze activiteiten komen in de plaats van de projecten 'Fietsstructuur, ontbrekend schakel Moorland en ged. Eindhovensedijk' en 'Fietsstructuur, opwaarderen fietspad Eindhovensedijk' uit activiteitenplan bij de begroting 2022. Beiden opgaven komen voort uit het bereikbaarheidsprogramma "Oirschot Blijvend Verbonden". In deze projecten vallen een aantal lokale wensen (invullen van ontbrekende schakels in het gemeentelijke fietsnet, het realiseren van de F58, het opwaarderen van de fietsverbindingen met het stedelijke gebied en de fietsveiligheid op deze verbindingen) samen met de regionale mobiliteitsstrategie die zich richt op beperken van de groei van het autoverkeer. Met deze fietsprojecten draagt Oirschot derhalve bij aan de beoogde mobiliteitstransitie in de regio en blijft Oirschot verbonden met het stedelijke mobiliteitssysteem. Beide fietsprojecten zijn opgenomen in het pakket 'Kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven' en de daaraan gekoppelde financieringsstrategie. De genoemde bedragen zijn overeenkomstig de hierin voorgestelde bijdrageregeling: 25% regio (lees, betreffende gemeenten), 25% Rijk, 25% provincie en 25% overige partijen). Dit najaar worden de 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven gevraagd om in te stemmen met het maatregelenpakket 'Korte termijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven',

de daaraan gekoppelde financieringsstrategie en om de benodigde investeringsruimte in de begroting te reserveren. Realisatie zal gefaseerd plaatsvinden.

Bijdrage regionale mobilteitshubs korte termijnmaatregelen A2 randweg (nr. 21)
Een nieuwe activiteit is een gemeentelijke bijdrage aan het netwerk van regionale mobiliteitshubs. Ook dit maakt deel uit van de Kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven. De bijdrage voor de 21 regiogemeenten is omgezet naar inwoners aantal. Voor Oirschot is dit € 193.000 (eenmalig).

Investeringen te autoriseren bij de vaststelling van de begroting
Wij stellen u voor onderstaande kredieten uit bovenstaand overzicht voor het begrotingsjaar 2023 bij de begrotingsbehandeling op 1 november beschikbaar te stellen. Nu volgt een toelichting op voorgenomen investeringen 2023 (uit tabel bijlage 7 activiteitenplan investeringen):

Vervangingsinvesteringen sportaccommodaties en -velden 2023 € 834.676 (nr. 1 t/m 8)
Bij de jaarlijkse actualisatie van de onderhoudsfondsen bezien we welke vervangingsinvesteringen voor sportaccommodaties en -velden voor de komende jaren op het investeringsplan moeten worden opgenomen. Hieruit volgen voor het begrotingsjaar 2023 de onderstaande 8 investeringen. Voor de buitensportaccommodaties zijn de financiële gevolgen voortkomend uit de meerjaren onderhoudsplanning in november 2019 door uw raad vastgesteld en verwerkt in de meerjaren-begroting.

1 *Atletiek drainage € 89.843*
2 *Atletiek beregening € 59.895*
3 *Atletiek Renovatie toplaag € 193.116*
4 *VV Oirschot Vooruit, Veld 1 Renovatie toplaag € 81.500*
5 *VV Oirschot Vooruit, Veld 3 Vervanging armaturen (led) € 45.302*
6 *VV Spd Boys, Meubilering bank kleedruimten € 78.914*
7 *VV Beerse Boys, Veld 3 Verlichting (armaturen (LED) € 33.106*
8 *TCO privatisering bijdrage € 253.000*

Vervangingsinvesteringen openbare ruimte (nr. 22 t/m 87).
Als vervolg op de implementatie van het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) is in 2021 gestart met de vertaling van de sectorale meerjarenprogramma's naar een Integraal Maatschappelijk MeerjarenProgramma (IMMP) voor de planjaren 2022 t/m 2025. Hiervoor zijn in het kader van de implementatie van het IMBK voor alle assets inventarisaties uitgevoerd of nog in uitvoering. Het resultaat van deze inventarisaties is actuele beheerdata, zowel kwalitatief (o.a. technische staat) als kwantitatief (hoeveelheden).

Op basis van de actuele beheerdata stelt iedere assetbeheerder een sectoraal meerjarenprogramma op, welke input biedt voor de vervangingsinvesteringen per asset. In 2021 is de eerste stap gemaakt naar een Integrale Maatschappelijke MeerjarenProgramma, waarin alle sectorale meerjaren-programma's zijn samengebracht en er gezamenlijk is gekeken naar kansen voor het integraal plannen en organiseren van groot onderhoud en/of vervangingen. Dit heeft voor 2023 o.a. geleid tot het integrale project 'Kapelpad, Gasthuistraat en nieuwstraat', waar de assets Riolering, Openbare Verlichting, Verkeer en vervoer en Groen gezamenlijk optrekken binnen één project.

Het IMMP biedt een programmering voor de planjaren 2022 t/m 2026 en is daarmee een basis voor de jaarlijkse programmering en de vervangingsinvesteringen. In het activiteitenplan en in onderstaande toelichting staan op basis van het IMMP per asset de projecten en de totstandkoming hiervan voor 2023 nader toegelicht.

Investeringen rehabilitaties wegen o.b.v. IMMP 2023 € 1.581.050 (nr. 22 t/m 26).
Op basis van de meerjarenonderhoudsplanning rehabilitaties wegen bekijken we jaarlijks welke wegen de komende jaren gerehabiliteerd worden. Het volume aan te rehabiliteren wegen zal steeds afhankelijk zijn van de inspecties die iedere 2 jaar wordt uitgevoerd over alle verharde wegen in de gemeente (volgens CROW publ. 146). Uitgangspunt bij het opstellen van de nieuwe meerjarenonderhoudsplanning is dat de rehabilitaties worden uitgevoerd binnen de budgetten die in de begroting 2023 zijn opgenomen (voor 2023 totaal € 1.581.050). In het kader van het IMMP zijn de werkzaamheden integraal afgestemd met de andere assetbeheerders, waarbij is gekeken in welk jaar de rehabilitaties het beste uitgevoerd kunnen worden.

Investeringen groenrenovaties o.b.v. IMMP 2023 € 240.000 (nr. 31 t/m 34).
Op basis van de meerjarenonderhoudsplanning renovaties groen bekijken we jaarlijks welke bomen, beplanting en grassen de komende jaren gerehabiliteerd worden. Het volume zal steeds afhankelijk zijn van de inspecties die iedere 4 jaar wordt uitgevoerd over alle groene objecten in de gemeente en wordt integraal afgestemd binnen het IMMP.
Uitgangspunt bij het opstellen van de nieuwe meerjarenonderhoudsplanning is dat de renovaties worden uitgevoerd binnen de budgetten die in de begroting 2023 zijn opgenomen (voor 2023 totaal € 240.000).

Investeringen Meubilair o.b.v. IMMP 2023 € 70.625 (nr 39).
De inventarisatie van het straat- en parkmeubilair (gemeentebreed) t.b.v. de sectorale meerjarenplanning Meubilair is in 2022 opgeleverd. Het resultaat van de inventarisatie wordt vertaald naar een sectorale programmering Meubilair op basis waarvan de vervangingsinvesteringen voor 2023 projectmatig worden ingezet. De werkzaamheden bestaan uit groot onderhoud (bv. het in serie herstellen van de coating) en grootschalige vervangingen (bv. gelijktijdig vervangen van meerdere objecten).

Investeringen Openbare Verlichting o.b.v. IMMP 2023 € 534.003 (nr. 43 t/m 46).
In 2020/2021 is het areaal aan openbare verlichting opnieuw geïnventariseerd en verwerkt in het beheersysteem Liteweb. Voor de investeringen in de openbare verlichting geldt dat er aansluiting is gezocht met de integrale- en sectorale projecten van Riolering en Wegen. De (eventueel) resterende investeringsgelden zijn beschikbaar voor de inzet van sectorale vervangingen en/of het toepassen van LED-straatverlichting. In relatie tot de gemeentelijke doelstelling ‘duurzame openbare ruimte’ is LED-straatverlichting namelijk een kostenefficiënte en duurzame keuze voor verlichting in de openbare ruimte. Zowel binnen de integrale- als sectorale projecten vervangen we conventionele verlichting door zuinige LED-verlichting en maken we gebruik van de toepassing van recyclebare stalen masten.

Investeringen riolering o.b.v. IMMP 2023
De investeringen voor de riolering zijn gebaseerd op het vastgestelde IMBK (Integraal Maatschappelijk beheerkader) en hieruit volgend uitvoeringsprogramma PWR (Programma Water en Riolering 2021-2025).

Groot onderhoud vrijverval riolering € 1.231.350 (nr. 49 t/m 51).
Voor 2023 staan hiervoor o.a. gepland groot onderhoud vrijverval riolering, diverse locaties 2023 waaronder:

- Kapelpad;
- Gasthuisstraat/Nieuwstraat.

Mechanische vervanging riolering € 100.000 (nr. 56).
Voor 2023 staan hiervoor o.a. gepland voor mechanische vervanging riolering 2023:

- Groot onderhoud rioolgemalen, Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA's) en dergelijke.

Afkoppelen/hydraulische knelpunten riolering € 2.027.445 (70 t/m 72).

- Afkoppelen en oplossen hydraulische knelpunten riolering, diverse locaties waaronder:
  - Kapelpad;
  - Gasthuisstraat/Nieuwstraat;
  - Hoofdmaatregelen de Stad.

Investeringen in tractie € 346.000 (nr. 68 t/m 70).
In 2023 wordt de vrachtwagen vervangen en een natstrooier aangeschaft ten behoefte van de tractie voor het servicebedrijf.

Investeringen verkeer en vervoer o.b.v. IMMP 2023 € 535.444 (nr.78 t/m 79).
Op basis van analyses en onderzoeken naar de verkeersveiligheid (o.a. verkeersveiligheids-monitor, data verkeersongevallen en meldingen) is er een tactische planning Verkeer opgesteld. Deze planning omschrijft de locaties in de gemeente Oirschot waar sprake is van bv. overschrijding van het snelheidslimiet, verkeersonveilige situaties of ongevalslocaties. In de tactische planning Verkeer is een lijst opgenomen met locaties waar behoefte is aan verbetering van de verkeers-kundige situatie. De investeringen voor Verkeer zijn gebaseerd op de tactische planning Verkeer in combinatie met het nog te stellen meerjarenprogramma Verkeer (2023). Voor de projecten voor-vloeiend uit de integrale en sectorale programmering Wegen en Riolering geldt dat deze moeten voldoen aan de richtlijnen zoals vastgelegd in het Oirschots Verkeers- en Vervoersplan (OVVP).

Bijlage 8: Overhead

Kosten-soort	Omschrijving hoofdkostensoort	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten					
1.1	Sal en soc lasten	4.250	3.930	4.161	4.142
2.1	Belastingen	5	5	5	5
3.2	Duurzame goederen	0	0	0	0
3.4.1	Sociale uitkeringen in natura	2	2	2	2
3.5.1	Ingeleend personeel	110	110	110	110
3.8	Overige goederen en diensten	1.134	1.078	1.102	1.124
4.3.3	Inkomensoverdrachten - Gemeensch regelingen	1.931	1.983	2.042	2.105
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	104	104	104	104
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	4	4	4	4
7.2	Mutatie voorzieningen	79	79	79	79
7.3	Afschrijvingen	149	103	103	70
7.4	Toegerekende reële rente	25	21	19	17
7.5	Overige verrekeningen	0	0	0	0
		7.793	**7.418**	**7.731**	**7.761**
Baten					
3.2	Duurzame goederen	-1	-1	-1	-1
3.6	Huren	-10	-10	-10	-10
3.7	Leges en andere rechten	-2	-2	-2	-2
3.8	Overige goederen en diensten	-1	-1	-1	-1
7.1	Mutatie reserves	-731	0	0	0
		-744	**-13**	**-13**	**-13**
		7.049	**7.405**	**7.718**	**7.748**

Bijlage 9: Lijst van gebruikte afkortingen

BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	Bedrijfscontactfunctionaris
BIZOB	Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BURAP	Bestuursrapportage
B&W	Burgemeester en Wethouders
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GFT	Groente Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Geneeskundige Dienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
GREX	Grondexploitatie
GRSK	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten
GTK	Gemeenschappelijk Toezichtkader
HALT	Het Alternatief
IBP	Interbestuurlijk Programma
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Intergraal Kind Centrum
IMBK	Integraal Maatschappelijk Beheer Kader
IMMP	Integraal Maatschappelijk Meerjaren Programma
LED	Light-Emitting Diode (licht-emitterende diode/ licht uitstralende diode)
LISA	Databestand met gegevens over vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht
MARAP	Managementrapportage
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MD	Maatschappelijke Dienstverlening
MJUP	Meerjaren uitvoeringsprogramma
MRE	Metropool Regio Eindhoven
NAI	Nederlands Arbitrage Instituut
NAR	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement
NV	Naamloze Vennootschap
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
OSMO	Oirschots Samenwerkingsmodel Onderhoud
OVVP	Oirschots Verkeers- en Vervoersplan

OZB	Onroerende Zaakbelastingen
PVM	Partners in Vastgoedmanagement (Vastgoed consultancy bureau)
P&C	Planning en Control
P&O	Personeel & Organisatie
PWR	Programma Water en Riolering
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RES	Regionale Energie Strategie
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RO	Ruimtelijke Ontwikkeling
ROK	Regionaal Operationeel Kader
SGE	Stedelijk Gebied Eindhoven
SSC	Shared Service Center
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
VAB	Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocaties
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing
VLG	Vitaal Landelijk Gebied
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRBZO	Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
VSV	Vroegtijdig Schoolverlater (zonder startkwalificatie)
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VV	Voetbalvereniging
VvC	Vereniging van Contracten
WBO	Woning Bedrijf Oirschot
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSD	Werkvoorzieningschap de Dommel
XTC	Extacy
ZLTO	Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie